

POKOJ A DOBRO

2/1985

C B S A H :

Mladí Moraváci pozývajú Slovákov a Čechov na Velichrad	1
Nový slovenský kardinál na sklonku 20. storočia: otec arcibiskup Jozef TOMKO	2
Slovenský katolicizmus včera a dnes	5
Zasvätenie slovenského národa Panne Márii, Matke Sedembolestnej	8
Likvidácia reholí v Československu roku 1950	10
List veriacich z Dolného Kubína svojmu ordinárovi	10
Interview s priamym účastníkom likvidácie kláštora na Velichrade v noci z 13. na 14. apríla 1950	12
Z príspevku Svätého Otca Jána Pavla II. účastníkom kongresu Medzinárodnej federácie tlače	13
Ô zásahoch čs. orgánov ŠtB proti organizovanému nábož.	14
Kvetná nedeľa 1983 už prešla do dejín cirkvi Slovenska	16
Niekoľko správ	18
Vyhlasenie Unie generálnych predstaviteľov	19
Mons. Dr. Milarin Felder, OFM Cap.: Ideály sv. Františka Serafiánskeho 2. Svätý František a Pán Ježiš	20
Františkánsky ruženec	28
Nové dve blahoslavené	29
Úvahy o duchovnom živote na Slovensku:	
- Duchovné vedenie	30
- Duchovné spoločenstvá	32
- Samota ducha	34
Svetlo a tienie...	36
Požehnaný povraz	38
Otec Tomáš Špidlík: Ukážka z dejín charizmatikov	40
Prehlbujme svoj život modlitby!	42
Zapojme sa do ustavične poklony Najsvätejšej Eucharistie!	44
Poklona pred Najsvätejšou Sviatosťou Oltárnou	46
Niekoľko myšlienok o náboženskej výchove detí	48
Otec Andrej Paulíny: pokračovanie katechetických relácií	50
Prílohy :	
- za stranou 45: 24-hodinová poklona	
- za stranou 56: Duchovná kytica detí Sv.Otcovi k vianočiam 1985	
Duchovná kytica pre dospelých	
Pokračovanie II. série Metod '85 str. 22-35.	

Naši mladí bratia a sestry zo Slovenska a Čiech !

Chvála Kristu !

Viete, že k tohoročnému Pňu mieru 1. januára 1985 vydal Svätý Otec heslo "Mier a mládež idú spoločne". Tiež poľval do Ríma na Kvetnú nedeľu zástupcov mládeže celého sveta. Pri tejto príležitosti vyjadril i pranie, aby tiež ostatná mládež, ktorá nepríde do Ríma, sa zišla v rámci miestnych cirkví k spoločnej modlitbe.

Pre nás je tento rok 1985 tiež jubilejným rokom svätého Metoda, prvého arcibiskupa Veľkej Moravy. Pripomenul nám to i samotný Svätý Otec vo svojej novoročnej homílii.

Preto my, mladí moravskí katolíci, považujeme za vhodné, aby sme si spoločne uctili pamiatku svätého Metoda v blízkosti jeho hrobu na V E L E H R A D E a zároveň vyprosovali ľudstvu spravodlivý mier na spoločnej púti na Velehrad, a to deň pred ohlásenou celoštátnou púťou /plánovanou na nedeľu 7. júla 1985/. Pozývame teda všetkých mladých katolíkov z Moravy, Slovenska a Čiech k spoločnej účasti na túto púť na Velehrad v s o b o t u 7. j ú l a 1 9 8 5 v popoludňajších a večerných hodinách.

Budeme sa spoločne modliť za jednotu cirkvi, za Svätého Otca, za našich biskupov, kňazov bohoslovcov a hlavne za mládež našich národov, aby sme si na príhovor Panny Márie a svätých Cyrila a Metoda zachovali a prehĺbili vieru a preniesli ju do tretieho tisícročia.

Veráme, že týmto stretnutím pomôžeme i k väčšiemu zblíženiu oboch našich bratských národov.

Toto stretnutie staváme pod ochranu Nepoškvrnenej Matky Únie a našich vierozvestov Cyrila a Metoda. Vyprosujeme si ich príhovor, aby toto stretnutie nám všetkým prinieslo čo najbohatšie ovocie a požehnanie.

Dedičstvo otcov, zachovej nám, Pane !

Pozdravujú Vás

mladí moravskí katolíci

Nový slovenský kardinál na sklonku 20. storočia:

otec arcibiskup J o z e f T O M K O .

V stredu, 24. apríla 1985 sme si vypočuli z Vatikánskeho Rozhlasu radostnú správu, že Svätý Otec Ján Pavol II. vynenuje na konzistoriu na Turíčnu nedeľu 25. mája 1985 28 nových kardinálov. Oznamil to počas generálnej audiencie na svätopeterskom námestí a sám aj prečítal mená nových kardinálov. Medzi nimi je aj náš slovenský rodák otec arcibiskup Jozef TOMKO, doterajší generálny tajomník celocirkevnej synody biskupov.

Táto správa naplnila veľkou radosťou slovenských katolíkov doma pod Tatrami ako i v šírom svete. V jeho rodisku, v Udavskom na východnom Slovensku už v stredu večer spievali jeho vďační spolurodáci TE DEUM. A zaiste minulu nedeľu aj v iných kostoloch na Slovensku!

Prvá myšlienka, ktorá nám prišla na um pri počutí tejto radostnej zvesti bolo - ako sme spomenuli v stredu večer - že je to vzácný dar Svätého Otca Slovákom v tomto jubilejnom cyrilometódskom roku! Vo Vatikáne sa takmer súčasne oznámilo, že budúci kardinál Jozef TOMKO bude mať na starosti kongregáciu pre evanjelizáciu národov. Aj v tomto rozhodnutí Svätého Otca môžeme hádam vidieť uzky vzťah medzi Slovenskom a misijnou úlohou nášho budúceho kardinála.

Zo Slovenského štátu počas 2. svetovej vojny Slovensko bolo podľa počtu obyvateľov na 1. mieste v štedrosti a obetavosti za zámoorské misie, ako to oznámil vtedajší nitrianský arcibiskup mons. Karol Kmetko. Aj doterajší proprefekt kongregácie pre evanjelizáciu národov, arcibiskup Vermont Royen, pochádzal z Írska, malej katolíckej krajiny, ktorá dala Cirkvi veľa misionárov od najstarších čias až doteraz.

Vieme, že nie je po prvý raz, čo naše malé Slovensko došlo Cirkvi kardinála. Bolo ich viac a vyznačili sa svojou činnosťou. Bohužiaľ, niektorí z nich, hoci boli slovenského pôvodu, nespolicítili s utlačovaným slovenským ľudom, ale sa radšej stotožnili s vládnucim národom. Ale slovenská história pozná aj kardinálov, ktorí sa hrdo hlásili k svojmu národu. Spomenme len veľkého trnavského rodáka, záhrebského arcibiskupa Juraja Haulíka, ktorý sa roku 1856 stal kardinálom. Bol zakladateľom a podporovateľom chervátskych národných ustanovizní a veľkým mecénom Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej. Spomenme veľkého Alexandra Rudnaya, rodáka z Považan pri Trnave, ktorý bol ostrihonským arcibiskupom, radcom dvorskej kancelárie a od roku 1828 kardinálom. Kardinál Rudnay bol uvedomelým Slovákom, podporovateľom bernolákovcov a členom slovenského Učeného tovaryšstva. Do slovenskej histórie sa natrvalo zapísali jeho slová: "Slovák som a keby som bol i na Petrovom stolci, Slovákom ostane!"

Nový slovenský kardinál otec Jozef TOMKO má šiarivých predchodcov slovenskej histórie. Príjmenie si jeho dôležitejšie životné dátumy :

Narodil sa vo východoslovenskej obci UDAVSKOM pri Humennom 11. marca 1924. Po základných a stredoškolských štúdiách odišiel na štúdium teológie do Bratislavy a odtiaľ po skončení 2. svetovej vojny na príkaz svojho ordinára do Ríma. Tu bol 12. marca 1949 vysvätený za knaza. Po vysviacke popri inej činnosti pokračoval v špeciálnych štúdiách na Lateránskej a Gregoriánskej univerzite v Ríme. Štúdia úspešne zakončil tromi doktorátmi: z teológie, sociálnych vied a z cirkevného práva.

Z jeho ďalších činností možno uviesť funkciu vicerektora pápežského kolégia Nepomucenum, ktorú zastával 15 rokov, ďalej jeho spoluúčasť na budovaní Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme v rokoch 1960-63 a mnohoročnú činnosť vo vatikánskych ústredných úradoch, ktorú začal roku 1961. Najprv pracoval vo Svätom Offíciu, v terajšej Kongregácii pre vieroučné otázky a v posledných rokoch v Kongregácii pre biskupov, kde zastával funkciu podtajomníka. Tam ho v júli roku 1979 zastihlo menovanie za generálneho tajomníka celocirkevnej biskupskej synody.

Okrem spomenutých funkcií mons. Jozef TOMKO zastával významné úlohy a funkcie v rozličných orgánoch Svätej Stolice. Bol dlhoročným členom pápežskej Komisie pre rodinu a tajomníkom kardinálskej Komisie pre niešané manželstvá. Ako oficiálny delegát viackrát sa zúčastnil na medzinárodných stretnutiach: na ekumenickom týždni o teológii rozvoja vo Svajčiarsku, v Ríme, v Strassbourgu, v Madride, v Bazileji a roku 1972 bol členom úradnej delegácie Svätej Stolice pri návšteve Svetovej rady cirkví a Luterskej svetovej federácie v Zeneve. Zúčastnil sa a organizačne spolupracoval na stretnutí predstaviteľov biskupských konferencií Ázie, Oceánie a Latinskej Ameriky.

Kardinál Jozef TOMKO je aj literárne činný. Do jeho diela patrí niekoľko odborných kníh z oblasti teologie, sociologie a cirkevného práva, napísaných v latinskej, nemeckej a talianskej reči. Po slovensky, prostredníctvom Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, vydal nasledujúce knihy : Svetlo národov- komentár ku koncilovej konštitúcii O Cirkvi, Lumen Gentium roku 1972, Blaženstvá v roku 1973 a Kresťan vo svete- komentár ku koncilovej pastoračnej konštitúcii Gaudium et Spes v roku 1974 a k cyrilometoďskému jubileu vydal po slovensky a anglicky brožúrku Význam sv. Cyrila a Metoda v slovenskom katolicizme a v slovenských dejinách.

Okrem toho uverejnil viacero štúdií a článkov v rozličných slovenských i cudzojazyčných časopisoch a zborníkoch.

Viacere talianske noviny v súvislosti s menovaním nových kardinálov spomenuli, že Kongregácia pre evanjelizáciu národov je jedným z najdôležitejších orgánov rímskej kúrie. Jej prefekta ľudovo volajú "papa rosso"- Červený pápež. Je to akoby malý Vatikán vo Vatikáne. Má zodpovednosť za Cirkev na celom svete. Od tejto kongregácie závisia hospodársky i disciplinárne skoro všetky diecézy tzv. Tretieho sveta a všetky misie. Jozef TOMKO, syn malého národa v srdci Európy sa stal svetovým misionárom!

Talianský denník "Il Tempo" dobre vystihol situáciu, keď 25.4. napísal, že mons. Jozef TOMKO má za sebou 23 rokov práce v rímskej kurii a osobne pozná biskupov takmer z celého sveta! Nie je bez významu - poďčiarkuje Il Tempo - že Slovensko sa cíti poctené na najvyššej úrovni Cirkvi práve v jubilejnom roku 1100. výročia úmrtia jedného z dvoch apoštolov Slovanov - svätého Metoda - ktorého hrob je na blízkej Morave.

Francúzsky katolícky denník "La Croix" nazva mons. TOMKMU mužom stykov, ktorý dobre pozná biskupov a umenie viesť spoločné práce. Je aktívnym teológom a ekumenistom, má solídnu medzinárodnú skúsenosť, ktorá mu bude veľmi vzácna na čele kongregácie, otvorenej Tretiemu svetu, ktorá sa doneďáva volala Propaganda fidei. "La Croix" dodáva: Tentô adoptovaný Riman nezabúda na drámu, ktorou prechádza cirkev v Československu, odkiaľ pochádza!

Je zaujímavé, aký bude kardinálsky zbor po konzistóriu, ktoré sa bude konať 25. mája. Kardinálsky zbor bude mať 152 kardinálov z 53 rozličných krajín. Dve krajiny - Nicaragua a Etiópia - dostávajú po prvý raz v dejinách vlastného kardinála. Z 28 nových kardinálov 11 je z rímskej kurie. Na konzistóriu roku 1983 z kurie boli dvaja z 16 nových kardinálov.

Úloha kardinálov sa všeobecne opisuje, že sú to poradcovia a spolupracovníci pápeža. Kardinálsky zbor teraz dosahuje rekordný počet: 152. Z nich, pravda, 32 kardinálov už má vyše 80 rokov, takže by sa nemohli zúčastniť voľby nového pápeža. Svätý Otec výslovne spomenul, že výber nových kardinálov odzrkadľuje všeobecnosť Cirkvi a mnohotvárnosť jej služieb. Celkovo prináležia k 19 národnostiam.

Je zaujímavé sledovať vývoj Cirkvi v tomto smere:

- za pontifikátu sv. Pia X. v roku 1904, teda na začiatku nášho storočia, v kardinálskom zbore bolo zastúpených len 12 krajín a to len z dvoch kontinentov: z Európy a zo Severnej Ameriky.
- Po 2. svetovej vojne za pontifikátu Jána XXIII. v roku 1958 v kardinálskom zbore už bolo zastúpených 23 krajín a všetky svetadiely okrem Afriky.
- A konečne za pontifikátu Pavla VI. v roku 1963 v kardinálskom zbore bolo zastúpených už 31 krajín zo všetkých svetadielov
- a v terajšom kardinálskom zbore je zastúpených 58 národností, teda o 27 viac ako pred 20-timi rokmi.

Podľa svetadielov je rozdelenie členov kardinálskeho zboru nasledovné:

Európa má 81 kardinálov z 12 krajín,
 Severná Amerika 15 kardinálov z 2 krajín,
 Južná Amerika 24 kardinálov z 12 krajín,
 Afrika 15 kardinálov z 15 krajín,
 Ázia 10 kardinálov z 10 krajín,
 Oceánia 3 kardinálov z 3 krajín.

Podľa veku najmladší je 49 ročný kardinál Alfonz Lopéz Trujillo z Kolumbie a najstarší je taliansky kardinál, 94-ročný Pietro Parente.

Priemerný vek 28 nových kardinálov je nad 63 rokov. Z nich najstarší je 62-ročný Talian Pietro Pavan /?/, jediný z nových kardinálov, ktorý nie je biskupom. Najmladší je 52-ročný kardinál Francis Farinca z Nigérie. Po nee nasledujú dvaja: 53-ročný holandský kardinál Simonis a americký kardinál How /?/.

Ján Pavol II. na doterajších troch konzistóriách vymenoval 60 nových kardinálov, väčšinou spomedzi tých, ktorí majú pastoračné skúsenosti. Spomedzi nuncií menoval iba dvoch. Novinári spomínajú ako neočakávanú novotu menovanie mons. O'Banda Brava z Nicaragua a mons. Sadumu z Etiópie. Pre jubilejný cyrilometodský rok sa vidí vhodné menovanie viacerých Slovanov: dvoch Poliakov, jedného Slováka a jedného Ukrajinca. Medzi 28 novými kardinálmi je 17 z Európy, 4 zo Severnej Ameriky, 3 z Južnej Ameriky, 2 z Ázie a 2 z Afriky. Sú, pravda, ešte aj iné zaslúžilé osoby - povedal Svätý Otec - a také blízke môjmu srdcu šlachetnosťou, ktoré slúžia Cirkvi a ktoré by si zaslužili byť v zozname tých, ktorí budú pozdvihnutí ku kardinálskej hodnosti, ale pokladám za vhodné, aby sa neprestúpila hranica, určená mojím predchodcom Pavlom VI. V srdci si ešte stále uchovávam meno hodnostára, ktorého som si 30. 6. 1979 uchoval in pectore - v srdci, t.zn. že je ešte nažive a že ešte stále trvajú prekážky, ktoré zabranujú, aby pápež prezradil jeho meno.

Slovenský katolicizmus včera a dnes.

V knihe dr. Wallensteina "Príručka duchovného života" na otázku "V čom nie je kresťanská dokonalosť?" je odpoveď: "Kresťanská dokonalosť nie je v tom, že :

- 1/ sa veľa modlíme,
- 2/ vykonávame veľa telesných kajúcich skutkov,
- 3/ máme nebeské útechy.

To sú prostriedky dokonalosti alebo jej plody, ale nie podstata. Osoby, ktoré vo svojej slepej hlavatosti tvrdošijne sa pridŕžajú svojich súkromných pobožností a skutkov pokánia oproti povinnostiam poslušnosti, lásky k blížnemu alebo iných čností, sú vo veľmi nebezpečnom stave."

Táto odpoveď mi prišla na myseľ vtedy, keď som uvažoval o príčinách krachu slovenského katolicizmu po II. svetovej vojne. Veď ľudia na Slovensku sa dosť modlili, dosť chodili do kostola a pred sa nebolo ani tak veľa treba a katolicizmus u nás sa ocitol na samom prahu katastrofy.

Príčina? Bolo tu veľa náboženských praktík, ale málo viery a ochoty podľa nej aj žiť. Patrilo sa ísť do kostola, prispieť na nisie, lebo tak to až na uznávaných verejných hriechníkov robili všetci. A ešte, aby človeka nechovárali. Preto aj mnohí z tých, ktorí boli nábožensky celkom ľahostajní, sa občas zjavili v kostole a dokonca aj pri prijímaní sviatostí, aby tak zaplatili daň verejnej mienke. A náboženské vedomosti vtedy / ale u veľkého počtu veriacich i teraz / boli na neuveriteľne nízkej úrovni. Dovolím si tvrdiť, že mnohí ani nevedeli v čo veria. A rýchlosť s akou napr. niektoré staršie ženy /hovorím z vlastnej skúsenosti/ vedeli strieďať surové preklínanie s modlitbou ruženca, bola šokujúca.

Polo to kresťanstvo tradičné, zvykové, zdedené, z ktorého sa len málokto dokázal prebojovať k hlbšiemu, pravdivejšiemu ponímaniu viery. Stačilo sa len viac - menej rešpektovať vychodené cestičky a všetko bolo v poriadku. Nežiadala sa iniciatíva, nebolo treba odhodlane brániť vieru, tým že veril, nikto nič neriskoval. Všetko, čo bolo treba, rozhodli a zabezpečili páni farári, stačilo trochu poslušnosti a odovzdanosti a človek mohol mať pocit, že je veľmi dobrým kresťanom.

A do tejto /takmer/ idylky nám uderil hrom dejín a takmer všetko rozmetal. Rozbil naše cirkevné inštitúcie, výborných knazov poslal do koncentrákov, dobrých zastránil a zo slabších urobil kolaborantov. Veriaci, nepripravení a nevychovaní pre takúto situáciu, bezmocne pobiehali ako ustrašené, vylakané ovečky, ktoré vôbec ničomu nerozumejú a boja sa aj vlastného tieňa.

A z tejto situácie, na pohľad ťažkej a bezvýchodiskovej, sa začalo rodiť nové kresťanstvo. Kresťanstvo, ktoré sa menej spolieha na inštitúcie a osoby, ale viac na Božiu pomoc a Kristovo priateľstvo.

Málokto dokáže ešte pochopiť blahodarnosť zásahu ateistickej štátnej moci. Vychádzajme ale z toho, že Boh čo činí, dobre činí a že aj tento zásah má nepochybne svoj hlboký zmysel. V každom prípade spôsobil to, že kresťanstvo sa u nás stáva hlboko pravdivým, nie zdedené, ale osobne vybojované, nie ľahostajne znášané, ale milované, nie ako ozdoba človeka, ale ako jeho podstata.

Ako sa toto kresťanstvo prejavuje, prekrásne vyjadrila 22-ročná študentka v knihe "Svedectvo": "Nepomôžu ani citované slová evanjelia, ani obdiv Pána Ježiša a svätých, ani svätuškárske

spínanie rúk a sklopené oči v kostole. Nám a našmu okoliu pomôže len jedno - žiť podľa evanjelia presne tak, ako nás Pán Ježiš učí. Učí nás milovať Boha a blížnych, modliť sa nie tak, aby to všetci videli, ale aby to bola modlitba určená len Pánovi, nie okoliu, aby posudzovalo stupeň našej svätosti, učí nás viesť predovšetkým naše chyby, nie iných, zrieknuť sa seba samého, svojich zlých sklonov, egoizmu, túžby po postavení, učí nás rozdávať z mála, hľadať u Neho pokoj a radosť, šíriť ich, dôverovať Mu v radoostiach či starostiach, byť jednotnými s inými ľuďmi, modliť sa za nich, obetovať za iných svoju námahu, problémy, snaženia, bolesti, a tak sa s nimi duchovne spájať, učí nás úprimnosti, aby sme konali, hovorili a zmýšľali rovnako, učí nás byť malými / nie, aby nás každý udupal, ale aby sme uznali moc a vôľu nášho Pána a podriadili sa jej / učí nás vyznať Ho pred ľuďmi. I to je v dnešnej dobe dôležité, aby sme sa nebáli tých, čo ničia telo, ale tých čo zahubia dušu. A aby sme vôbec boli schopní praktizovať Kristovo evanjelium, musíme prosieť o pomoc, milosť nášho Pána Ježiša. On nám pomôcť chce a môže.

Žijeme v tejto, svojím spôsobom, krásnej dobe. Napriek všetkej morálnej a duchovnej biede okolo nás, ktorú viac alebo menej pociťujú všetci tí, ktorí Boha už stratili alebo ešte nenašli, cítíme v sebe nebyvalú nádej, nezvyčajné odhodlanie, nepoznanú radosť. Odkiaľ sa všetko toto berie? Vieme, že to nevychádza z nás, že je to dar zhora, od nášho Pána.

V 9.kapitole Evanjelia sv.Lukáša čítame: "Ten, kto položí ruku na pluh a obzerá sa nazad, nie je súci pre kráľovstvo Božie."

Nebudeme sa teda privela dívať naspäť a vzdychať nad tým, čo bolo a aké to bolo, nebudeme sa obzerať nazad, ale radostne prijímame svoj údel kresťanov v dnešnej dobe a v tejto kríznej a ponešiem ho v ústrety smerti, ktorá ako dúfame, bude aj definitívnym spojením sa s našim Pánom.

Každý z nás má tu na zemi svoju úlohu. Jej splnením pomáha budovať Kráľovstvo Božie. Ak ju neplní, toto budovanie hatí, prekáža mu alebo dokonca túto stavbu Božieho kráľovstva rúca. Preto ak zo strachu alebo z pohodlnosti si nechceme splniť svoju úlohu, ktorú nám Pán pri budovaní Kráľovstva prideliť, ak si úlohu všelijako zľahčujeme alebo odbyvame, ťažko sa prehršujeme. K splneniu tejto úlohy sme dostali dary. Ale k využitiu týchto darov sa musíme vychovávať. Ak to nerobíme, ak zapopeme svoje hrivny, ak budeme zatvárať oči pred darmi v nás, len aby sme mali klud, aby sme sa nemuseli veľmi namáhať, len ťažko sa z toho budeme zodpovedať pred Pánom.

Svoje kresťanstvo musíme žiť odborne a kvalifikovane, lebo ako hovorí slovenské príslovie "horší neučený od kata." Preto si nemáme pliesť pojem "blahoslavený chudobný duchom" t.j. prostý, úprimný, jednoduchý, schopný radovať sa z maličkostí, s pojmom "blahoslavený chudobný na duchu" t.j. hlúpy, obmedzený, tvrdošíjne nevzdelačný, ignorantský. Vzorom nech nám je veľký svetský františkán našej doby, dr.Jirí Mrázek, ktorý bol odborníkom aj ako vedec, aj ako kresťan.

Rozvíjať sa musíme dvojakým smerom :

- 1/ ako kresťania,
- 2/ ako laickí apoštoli.

Po zoslaní Ducha Svätého, sv.Peter a ostatní apoštoli vyšli do ulíc a hlásali zmŕtvychvstalého Krista. Táto povinnosť prešla níc len na kňazov, ale na každého veriaceho, aby svojím životom, prí-

kladom a slovom bol svedkom nášho Pána.

O to viac platí táto povinnosť v našej krajine, kde kňazov je málo a možností ich činnosti sú obmedzené tak, že sme sa už stali "misijným územím".

Možností a foriem laického apoštolátu sú stovky a príležitostí sa vyskytujú v hojnom počte každý deň. Tu platí viac ako inde, že kto hľadá nájde. Preto toho, kto hovorí, že nemá možnosť laicky spoštolovať nemožno brať vážne.

Aby sme mohli laický apoštolát úspešne vykonávať, musíme predovšetkým my sami sa vychovať na dobrých, presvedčených kresťanov. Ako špetka soli môže veľmi zmeniť chuť jedla, tak aj špetka tých vlastností, ktoré tento svet nemá, môže veľmi zmeniť vzťahy, atmosféru medzi ľuďmi.

Čím sa tento svet predovšetkým vyznačuje? Nenávisťou, netoleranciou, smútkom, beznádejou, materializmom, vzájomnou nedôverou, odcudzením, intelektuálnou prekomplikovanosťou. A aký je proti tomuto protilák? Láska, porozumenie, radosť, nádej, pestovanie chudoby, jednoduchosť. To sú všetko typické františkánske vlastnosti. Teda ak chceme pomáhať svetu z jeho biedy, netreba nám ani veľmi hľadať akým spôsobom. Stačí nadšene a s plnou vážnosťou rozvíjať svoje františkánske povolanie. A to nielen v modlitbe, ale najmä v našom každodennom živote, v každom prostredí, do ktorého sa dostaneme, a tým nepochybne splniť ako kresťanskú, takú i občiansku povinnosť.

Neupadajme do beznádeje ani nad stavom kresťanstva u nás, ani nad spoločenskou situáciou. Odučme sa strachu a pocitu, že nič nemôžeme zmeniť. Naučme sa obetavosti, usilovnosti, radosnej dôvere v Pána a zmeňme najprv seba a potom aj prostredie okolo seba. Nebuďme maľonyselní. Kresťanstvo pred takmer 2.000 rokmi začalo rozširovať dvanásť nevzdelaných a nie veľmi talentovaných mužov. Ich silou však bola viera v Krista a pomoc Ducha Svätého. Poučme sa z toho!

- o -

--VOM--

JEDEN OSAMELÝ ŽIVOT

Narodil sa v zapadákovce.

Do tridsiatky pracoval v tesárskej dielni.

Potom bol potulným kazateľom.

Nikdy nevykonával bohoslužby.

Nechodil do škôl.

Nemal žiadne poverovacie listiny- iba seba.

Mal tridsaťtri, keď sa verejnosť postavila proti nemu.

Jeho priatelia utiekli.

Postavil sa pred svojich nepriateľov a prešiel výsmechom súdu.

Bol pribitý na kríž medzi dvoch lotrov.

Keď zomieral, jeho kati losovali o jeho šaty,

tó jediné, čo mal na zemi.

Bol uložený do prepožičaného hrobu.

Ubehlo devätnásť storočí a dnes je ústrednou postavou ľudských dejín.

Všetky armády, ktoré kedy vypochoďovali,

všetky lode, ktoré kedy vyplávali,

všetky parlamenty, ktoré kedy zasadali,

všetci králi, ktorí kedy vládli,

neovplyvnili natoľko život človeka na tejto zemi

ako tento

JEDEN OSAMELÝ ŽIVOT.

- o -

ZASVÄTENIE SLOVENSKEHO NÁRODA PANNE MÁRII, MATKE SEDEMOLESTNEJ

Každý praktický kresťan ľahko zbadá, že súčasný vek je vekom Máriiným. Dôkazom toho je aj sv. Otec Ján Pavol II., ktorý už svojim pápežským znakom "TOTUS TUUS" volá k Márii "CELÝ TVOJ". Azda ani jedna jeho apoštolská cesta sa neuskutočnila bez toho, žeby nekorunoval alebo neposvätil sochu či obraz Panny Márie. V mnohých krajinách zasvätil Matke Božej celý národ. Aj náš národ očakáva zasvätenie sa Matke Božej - SEDEMOLESTNEJ.

Treba si nám tu však uvedomiť toto:

1./ Prv než sa má zasvätiť Matke Božej národ, majú sa zasvätiť jednotlivci. Lebo tu nejde o formálne zasvätenie, o jenorázový akt. Tu ide o proces, o vzrast, o dennodenné zasväcovanie sa Márii uskutočňovaním toho, čo Mária žiada: Modlite sa a činite pokánie!

2./ Treba si nám uvedomiť a stále si pripomínať, prečo sa máme zasväcovať, aký to má význam a cieľ. Mariánska úcta má nás predovšetkým zjednotiť, rozniecovať lásku a tak plniť vôľu Božiu.

3./ Toto všetko nemôže byť uskutočnené vo vzduchu. Musí to byť konkrétne v rodine, v národe. Lebo tak ako jednotlivec, ako rodina, tak aj národ má svoje poslanie. Nachádzame sa na rozhraní západnej a východnej cirkvi. Západ je ovládaný rozumom, ale stratil srdce, stal sa systémom. Rozum však nie je doménou duchovnosti a tým je poznačená aj západná cirkev. Cirkev teda nie je úplná bez Východu, kde prevláda srdce. Ale keď srdce nie je chránené rozumom, je ohrozené. Tieto dva póly sa musia vzájomne obohatiť v zjednotení, inak Cirkev nie je úplná. A tak sa môže stať práve v náručí Matky, len tá môže zjednotiť svoje deti.

M a r i á n s k a š p i r i t u a l i t a

1./ V Matke Božej hľadáme čnosť pokory, tichosti, jednoduchosti. Lebo len vtedy môžeme počúvať Božiu vôľu. Keď sa chce človek ovládať, musí predovšetkým načúvať.

2./ Plnosť života dosiahneme vtedy, keď sa odovzdáme do vôľy Božej, keď budeme mať Abrahamovskú vieru. Lebo čím viac neistoty budeme mať, tým viac bude Boh a Matka konať. Aj Matke sa vysvetlilo všetko až pod krížom: Hľa tvoj syn. Hľa tvoja Matka.

3./ Buďme si vedomí zodpovednosti za všetky veci. Matka Božia je vrcholom všetkého stvorenia. A všetko vo svete ide cez ňu, cez Matku. Každá stvorená vec je posvätná, lebo má účasť na Božom živote, i na živote Matky. Matka cíti zodpovednosť za nás a preto sa o nás stará. Aj my teda sme zodpovední za naše rodiny, za náš národ.

4./ Podľa vzoru Matky kladne dôraz na malé veci. Plňte si svedomite svoje malé povinnosti. Naša civilizácia je civilizácia muža. Treba však dať aj miesto žene. Cirkev je veľmi inštitucionálna, chýba jej srdce, srdce Matky. Plnosť ľudstva je muž + žena. Spojme teda úlohy mužov a žien. Muž vytvára predpoklady a žena dáva život, ale aj duchovný život.

VÝZNAM MATKY BOŽEJ V DNEŠNEJ DOBE.

Matka chce aj dnes ukázať svetu Krista, priviesť ľudí ku Kristovi, zjednotiť ľudí, zjednotiť Cirkev. Matka chce EVANJELIZOVAŤ ŽIVOT ČLOVEKA.

Mariánska tradícia v našom národe

Úcta k Matke Božej v našom národe je veľmi dávna. Vidíme ju už v dobe sv. Cyrila a Metoda. V podstate má správneho ducha, ale predsa sú v nej isté deformácie.

Evanjelici našu úctu k Matke popierajú a odvolávajú sa pritom na sv. Písmo. Vraj málo sa tam o Matke Božej hovorí. Avšak pritom nevidia, že práve to, že sa tam málo o nej hovorí, chce nám poukázať na jej skrytý život, na jej tichosť a jednoduchosť života.

Našou úlohou teda bude, postaviť našu Mariánsku úctu na BIBLICKOM ZÁKLADE. /Pomôže nám pritom kniha: Paul Gaechter - MARJAM. Všľa v češtine a je už preložená aj do slovenčiny./

Veľa tu zohrajú naše rodiny. Oni musia ísť všade tam, kde nemôže ísť kňaz. Kto ich bude viesť? Nuž Matka.

Boh, pretože je milosrdný, vždy v najťažšej dobe nám posielá na pomoc Matku. A Máriina rada: "Činite pokánie a modlite sa!", je tým zázrakom, ktorý nás obráti k Bohu, pravá Metanoia. Náš potenciál je tak zlý, že sami nie sme schopní nič premeniť. Preto nám Boh musí pomôcť. A on nám prichádza na pomoc s tou, ktorá toto všetko má a ktorej aj my rozumieme.

Sv. Otec, ešte ako kardinál Wojtyła, povedal: My máme za patrónku Matku s žijúcim dieťaťom. Ale vy máte Máriu s mŕtvym Synom v náručí. Nechcete byť ani iní.

Tri typy kresťanov

1./ Kresťanstvo skleníkové. Sú to ľudia izolovaní, žijúci pre seba. Tvorí uzavretý systém. Majú prázdnu plodnosť, lebo nepracujú pre Cirkev.

2./ Kresťanstvo dospelosti. Sú to ľudia, ktorí všetko robia s rozbehom, sami. Je to však zrada Božej veci. Je to sebarealizácia.

3./ Kresťanstvo detstva Božieho. Sú to kresťania žijúci v náručí Otca a Matky. Odovzdani do vôle Božej, spoliehajúci sa len na Otca a Matku.

Zhrnutie

PREDBEŽNÝ PROGRAM NAŠJ PRÍPRAVY NA ZASVÄTENIE SA MATKE BOŽEJ

I. Mariánsku úctu založme na biblickom základe. /pomôže nám vyššie citovaná kniha: Paul Gaechter - MARJAM./

II. Pred celonárodným zasvätením, zasväťme sa individuálne a to jednotlivo podľa stavov. /Kňazi, rehoľníci, laickí veriaci/

III. Uvedomme si, že aj my sme zodpovední za spravodlivosť v RODINE, v NÁRODE, vo SVETE.

IV. Budujme jednotu vo vnútri katolíckej CIRKVI, v NÁRODE, MEDZI CIRKVMAMI. /snaha o ekumenizmus/.

V. Uvedomme si, že vieru i úctu k Matke Božej sme dostali už od sv. Cyrila a Metoda. /Teraz 1100 výročie smrti sv. Metoda./

Poznámka:

Pouvažujme nad týmto programom a začnime ho realizovať.

Likvidácia reholí v Československu roku 1950.

Pred 35. rokmi, v noci z 13. na 14. apríla 1950 o 00,30 hod. prepadli silné policajné a milicionárske jednotky všetky mužské kláštory v Československu. Rehoľníkov odvliekli do sústreďovacích táborov a kláštory vyhlásili za národné vlastníctvo. To isté stihlo 30. augusta ženské kláštory.

Čo verejnú moc k tomuto kroku motivovalo, nebola iba ideológia komunizmu, ale aj sektársky duch vplyvných kruhov, ktorým proletárska revolúcia poskytla vítanú príležitosť vymaniť sa spod kontroly tzv. buržoáznej demokracie a zasadiť nenávidenému katolicizmu ranu, ktorá by podstatne oslabil jeho vitalitu a vplyv na spoločnosť a jednotlivých občanov.

Neprejde však veľa rokov a ukáže sa, že ducha, ktorý inšpiroval rehoľný život nezničili a že jeho ideály sa neviažu na kláštory, ba ani na spoločný život v klasickom zmysle. Ľudia, ktorých Boh volá do výlučnej služby Cirkvi a núdznych spolubližných, vždy dostávajú svetlo k tomu, aby našli spôsob realizovať svoje poslanie za každých okolností.

Likvidovanie kláštorov teda neurobilo koniec rehoľnému životu v jeho najvlastnejšej podstate, urobilo však koniec inštitúciám neoceniteľnej kultúrnej hodnoty a prerušilo tradičnú činnosť rehoľníkov. Z tohto a z každého iného hľadiska sa dá tento zásah do duchovného života Slovákov porovnať iba azda s v p á d o m T a t a r o v ! Dokonca i Turci sa voči kláštorom zachovali menej barbaricky, ako po-februárová vláda a jej sektárski inšpirátori!

Vlády iných socialistických krajín mali neporovnateľne väčší rešpekt pred kláštorami. Azda preto, že si zodpovední straníci zachovali viac sebaúcty a národnej hrdosti? Alebo azda preto, že sa vládnci komunisti nedali natoľko ovládať sektárskym duchom? Alebo konečne, že sa lepšie pamätali na zásluhy rehoľníkov v ich národných dejinách?

Každý nezaujatý historik musí pripustiť, že v kláštoroch treba hľadať prvopočiatky školstva, remesiel, poľnohospodárstva, umenia, vedy a vôbec všetkého, čo sa nazýva kultúrou európskou a jej civilizáciou. Ani Slovensko tu netvorí výnimku. Stačí otvoriť kroniky miest, aby sme sa dozvedeli, že takmer všetky školy mali v rukách františkáni, benediktíni, jezuiti, piaristi a pod. Dokonca i Trnavská univerzita je dielom rehoľníkov!

Ak sa toto všetko vezme do úvahy, je jasné, že zlikvidovanie kláštorov nie je iba umlčaním psalmódií a klasickej liturgie, stálej služby Božej a služby v nemocniciach a starobíncoch, v exercičných domoch a v strediskách spirituality ale je i koncom kláštorných škôl a internátov, vedeckých a umeleckých inštitútov, stratou neoceniteľných zbierok a historických dokumentov, čo má a bude mať medziiným za následok i to, že sa niektoré epochy cirkevných dejín a vôbec dejín národa nebudú môcť napísať a alebo dokumentovať!

To, čo v zlopestnej Bartolomejskej noci nepokradli likvidátori, zhabal štát. Čo bolo cennejšie, prešlo do múzeí alebo sa prečalo do zahraničia. Tragickou stránkou celej veci bol barbarický inštinkt likvidátorov, ktorí rozhodovali o tom, čo je cenné a čo nie. Správali sa pri tom obdobne, ako voľakecy krasnoarmejsci, pre ktorých bola cennejšia tá kniha, z ktorej papiera sa dala ušúľat lepšia machorka!

Obyvatelia dedín a mestských štvrtí, v ktorých sa nachádzali kláštory, boli hneď po znárodnení oných tzv. spiatočníckych, neproduktívnych, nepokrokových a nekultúrnych inštitúcií, svedkami horúčkovitej činnosti "pokrokových" síl: za niekoľko dní sa im podarilo dokonale

vyplieniť tieto domy modlitby a práce, štúdia a služby, umenia a vedy.

A čo sa stalo s ich obyvateľmi?

Mladí sa mali preškoliť, t.zn. malo sa na nich systematicky vplývať, aby zradili svoje ideály! Preškolenie bolo však úspešné iba vo veľmi málo prípadoch. Iní zase mali otupieť v dlhoročných pracovných táboroch pod vplyvom ťažkej, často absurdnej práce, v uponižujúcich a človeka nedôstojných životných podmienkach. Zbytok mal jednoducho umrieť v izolácii.

Československé súdnictvo konca 60. rokov - ale i neskôr - priznalo, že išlo o nezákonný, ba protizákonný postup. Už aj preto, že do pracovných táborov Štátna bezpečnosť bez akéhokolvek súdneho rozhodnutia nakomandovala tisíce osôb a väznila tam podlhé roky. Keď sa i v Československu začalo s rehabilitačnými procesmi, neboli rehabilitované ani rehole ani ich členovia ako takí. A toto bezprávie trvá a ždoteť sa, kedy si pripomíname 35. výročie najbarbarskejšieho zásahu komunistickej vlády a jej sektárskych inšpirátorov do kultúrnych dejín našich národov!

Anton HLINKA,
Hlas Ameriky - Mníchov

- o -

Rímsko - katolícki veriaci farnosti Dolný Kubín

Dolný Kubín 16.4.1985

Vdp. vikár

Stefan Garaj

ordinár spišskej diecézy

Spišská Kapitula

Veladôstojný otec ordinár!

My veriaci z farnosti Dolný Kubín sa na Vás, nášho otca-ordinára obraciam s prosbou o pomoc pri vyriešení súčasného kritického stavu duchovenstva v Dolnom Kubíne.

Robíme tak zámerne bez vedomia nášho obetavého duchovného otca dekana, ktorý obetuje doslova svoje zdravie pre nás veriacich. Chceli by sme týmto spôsobom uľahčiť bremeno, ktoré na nom samom v týchto chvíľach spočinulo.

Stalo sa tak po odchode nášho pána kaplána na zákl. voj. službu a namiesto neho nebol určený zástupca.

My vieme, že knazov je málo a že situácia je v tomto smere zlá, ale vieme aj to, že je niekoľko knazov mimo pastoračie vo výrobe a ktorí by vrátením št. súhlasu mohli uvoľnené miesta zaplniť. Prosíme Vás, žiadajte naše štátne orgány o vrátenie štátneho súhlasu knazom, ktorí sú mimo pastoračie.

My veriaci Dolného Kubína, ktorí sa snažíme statočne pracovať neveríme, že štátne orgány by boli také kruté, aby trápili nášho knaza i nás veriacich. Pracujeme pre túto spoločnosť a chceme si plniť nielen pracovné ale aj duchovné povinnosti svedomite a preto veríme, že za našu prácu si zaslúžime pozornosť aj zo strany štátnych orgánov.

Za Vašu snahu Vám vopred vyslovujeme úprimné Pán Boh zaplat' a pripájame podpisy veriacich.

Co: na vedomie ONV

/podpisy len na prvopise/

- o -

Hľa, takáto je situácia po 35. rokoch !

Interview s priamym účastníkom likvidácie kláštora na Velehrade v noci z 13. na 14. apríla 1950.

Pred 35 rokmi, 13. apríla, pol hodiny pred polnocou, keď som ako novic spal, zobuli ma s namiereným samopaľom...

- Prosím vás, a kde sa vzal v spálni novicov takýto ozbrojený lupič?

Neboli to zloději, i keď zlo páchali; boli to príslušníci ZNB a milicionári, ktorí pomocou nanúteného štátneho správcu prepadli kláštor na Velehrade a všetkých nás zavreli.

- Prosím vás, čo ste také hrozné urobili?

Nič. 36 novicov konalo rôzne duchovné a asketické cvičenia, potrebné pre riadny asketický život a formáciu jezuitov. Profesori-otcovia učili na príslušnom gymnáziu, otec Vašíček a Jerábek sa starali o Velehradskú farnosť, bratia o záhradu, hospodárstvo a prevádzku domu.

- Na toto nie je dôvod vydať zatykač?

Nikto ani nikdy právoplatný zatykač nevydal. Československá vláda, ani zákonodarné a vládne orgány sa týmto nezaoberali ani formálne. O likvidácii kláštorov bezvýhradne rozhodlo vedenie komunistickej strany! A pretože uznesenie stranických orgánov nemá charakter právnej normy, bola likvidácia kláštorov násilníckym politickým aktom bez akéhokolvek právneho podkladu! V tú noc z 13. na 14. apríla 1950 bola zavretá väčšina rehoľníkov od mladých novicov až po starších ako 80 ročných, i keď boli chorí. Zbytok rehoľníkov potom zavreli o 14 dní neskôršie a všetkých priviedli na nútené práce do koncentračných kláštorov - ako sa tomu vtedy cudne-necudne hovorievalo, aby sa mohli - údajne - venovať svojmu pôvodnému povolaniu. Tak znelo zdôvodnenie. Po zrušení 148 mužských kláštorov s asi 3000 rehoľníkmi bolo podobne likvidovaných 245 ženských kláštorov s asi 12 200 rehoľničkami.

- Tu niečo nesúhlasí. Podľa uznesenia strany mali ste sa venovať pôvodnému povolaniu - a prepadnú Vás v noci, odveľú do pohraničia, dosadia na nútené práce, mladších odvedú do trestných jednotiek PTP, zaberú kláštory, zrušia katolícke školy, nemocniciam zoberú tisícky rehoľníčok-ošetrovateliek. Aká je v tom logika?

Logika ideológie, totiž logika lži. Rehoľníci sa vtedy nedali získať ideologicky - ich osobné nároky boli také nízke, že ich nebolo možné likvidovať akýmsihmotným postihom a ich spojenie s národným spoločenstvom bolo na všetkých úrovniach také silné, že to nedovoľovalo spoločensky ich izolovať. Preto stranícki vodcovia rozhodli o násilnej likvidácii!

- Prosím Vás, a to sa nikto neozval na ich obranu? Ako si zastával svoju funkciu generálny prokurátor, keď to bolo protiprávne, bez riadneho zatykača? A prečo mlčali biskupi, veriaci. Prečo neprotestovali noviny, ostatné strany, študenty, robotníci alebo spisovatelia?

Keby ste zažili atmosféru teroru a strachu aký vládol v päťdesiatych rokoch u nás, asi by ste sa takto nepýtali. Neslobodný národ totiž možno donútiť, aby tleskal bezpráviu a schvaloval aj justičné vraždy! V tých rokoch sa v závodoch, úradoch a na školách manifestačne odhlasovávali petície, aby hociktorým odsúdeným bol daný povraz. Chápete človeka, ktorý žiada smrť pre svojho spoluobčana, ktorý iba ináč rozmýšľa?

- Pri tejto predstave mi dochádza mráz po chrbte. Je možné vygumovať zmysel pre spravodlivosť a umlčať svedomie?

Priliehavejší by bol výraz: pokriviť svedomie, zmanipulovať, oklamať ho, podviešť, zastrášiť, zlomiť charakter.

- Táto krivda nebola dodnes napravená?

Napriek tomu, že reholníci a reholníčky - v roku 1968 ich zostalo 8 264 - boli protiprávne vo väzeniach a v internácii 42 763 rokov, doteraz sa im upiera právo na existenciu, dodnes sú zatváraní a trestaní väzneniami, ako svedčí zákon proti františkánom na Kvetnú nedeľu 1983, kedy ich zobrali do 250. A o nejakej rehabilitácii sa doteraz ani nesmie hovoriť, aj keď oni samotní nikdy nesnívali o pomste alebo o pripomínaní utrpených krívd.

- Nad týmto zostáva rozum stáť! Československo predsa podpísalo Helsinský dokument a iné dohody o dodržiavní medzinárodných práv a slobôd. Československý delegát na belehradskej a madridskej konferencii, ako signatári dodržiavajú záväzky helsinskej dohody vyhlásil, že Československo vzorne dodržiava základné ľudské práva - a napriek tomu pretrvávajú takýto stav bezprávia. Ako si to vysvetlíte?

Najradšej si to vysvetľujem slovami Krista. On totiž predpovedal tým, ktorí sa stanú jeho učeníkmi: od všetkých budete nenávidení pre moje meno, budú vás vydávať súdom, budú vás vodiť pred miestodržiteľov kvôli mňa a na svedectvo pohanom. A nebojte sa tých, ktorí zabíjajú telo. Dušu nemôžu zabiť. Skôr sa bojte toho, ktorý môže priviesť dušu i telo do záhuby v pekle.

- Snažiť sa žiť podľa evanjelia, rozširovať lásku - a kvôli tomu byť nenávidení?

Tým som sa tiež zaoberal v mysli v tú noc pred 35 rokmi, keď nás odvážali z Velehradu do Bohosudova.

- o -

Z príhovoru Svätého Otca Jána Pavla II.
účastníkom kongresu Medzinárodnej federácie združení katolíckej tlače.

V príhovore vyzdvihol zodpovednú úlohu katolíckych novinárov, ktorí "sa vyznačujú tým, že ich články sú preniknuté Kristovou pravdou a Kristovou láskou, ako aj slušnosťou, presnosťou, hľadom a snáďom po spravodlivosti, čo je charakteristickou črtou tých, ktorých Pán Ježiš nazval blaženými. Katolícka tlač mala v minulosti a má i dnes veľké zásluhy na tom, že kresťansky informuje, vychováva a inšpiruje milióny čitateľov na celom svete. Ale mala by to robiť ešte účinnejšie!"

"O svätom Ignácovi z Loyoly sa píše, že čítanie života Krista Pána a životopisov svätých celkom premenilo jeho život. Dobrá zvesť o tom, čo svätí dokázali urobiť Ježišovou silou, viedla ho k tomu, že sa spýtal seba samého, prečo by aj on nemohol urobiť to isté pre Ježišovo meno. Ad maiorem Dei gloriam! - Za väčšiu slávu Božiu!"

"Písané slovo môže premeniť ľudské životy. Jednotlivci sa môžu obrátiť ku Kristovi alebo k väčšej jednote s Ním, keď sa dozvedia, ako ho iní ľudia nasledovali vo svojich životoch. Súčasní novinári často vyhľadávajú skrytých hriešnikov v spoločnosti a odhaľujú ich zločiny, aby sa uzdravila spoločnosť. Táto služba môže byť naozaj užitočná. Chcel by som naozaj dúfať, že súčasní novinári sa pousilujú vyhľadať skrytých svätých, tých skromných mužov a ženy, ktorí vyučujú mládež, ktorí ošetrujú chorých, ktorí dávajú dobré rady tým čo sú v zmätku, ktorí vyhľadávajú tých skrytých Božích služobníkov, ktorí naozaj žijú podľa evanjelia. Títo svojimi životami oslavujú Ježiša Krista."

"Katolícki novinári môžu naplniť útechou skutočnosť, že slová, ktoré sú napísané, ostávajú. Vypovedané slová miznú a vypadnú z pamäti, dobrá zvesť o Kristovej Cirkvi a o kresťanoch, ktorú sme mohli zaznačiť-napísať, môže viesť k rozjímaniu, k uvažovaniu a k neustálej chvále Ježiša Krista, nášho Pána a Boha!"

O zásahoch česko-slovenských orgánov ŠtB
proti organizovanému náboženstvu.

V apríli 1985 si veriaci i neveriaci obyvatelia česko-slovenska pripomenú jednu z najtragickejších nocí kultúrno-náboženskýh dejín našich národov: likvidácia kláštorov v polovici apríla, resp. v prípade ženských reholí koncom augusta 1350.

Rehole však ich rozpustením a dlhoročným väznením rehoľníkov a rehoľníčok nezanikli. Naopak, očistili sa, oslobodili sa od mnohých zbytočných záťaží a povstali ako Fénix z popola, dokazujúc tým, že pravda sa nedá zničiť a že Boh je silnejší ako jeho nepriatelia! Na dôkaz toho niekoľko epizódiek, ktoré sa odohrali presne pred dvoma rokmi:

V rodinnom domě na Staničnej ulici č. 5 v Bratislave 27. marca 1983, na Kvetnú nedeľu, asi o 7 hod. ráno, zazvonila neznáma žena. Vraj ju posielala Cyril z Košíc. Keď Jozef Zamkovský otvoril, vstúpila a hneď za ňou vtrhlo dovnútra šesť mužov a ďalšia žena. Okamžite obsadili celý dom. Začali legitimovať prítomných, zapisovať si ich mená, dátum narodenia, bydlisko a zamestnanie.

Nadporučík KYSUCKÝ, zodpovedný za akciu, žiadal Petra RÚČKU, majiteľa domu, 28-ročného skladníka v Strednom odbornom učilišti Polygrafických závodov, aby mu vydal bohoslužobné rúcha, kalich a liturgické predmety. Keď Rúčka tvrdil, že nič také nemá, začal sa Kysucký vyhŕaž ať domovcu prehliadkou. Rúčka odpovedal, aby mu ukázal povolenie prokuratúry. Okrem toho naštožil, aby bol pri tom majiteľ domu, rodinný príslušník a nezúčastnená osoba. Tak sa vraj zašedzí prehmatom, typickým pre päťdesiate roky, kedy ŠtB kláskom, rehoľníkom a veriacim podhodila vysielacky, zbrane a pod., ktoré sa potom použili ako dôkazový materiál o protištátnej činnosti, prípadne i velezrade.

Nadporučík Kysucký odpovedal, že povolenie prokuratúry doručí do 48 hodín a napriek protestom celým domom varoval domovú prehliadku. Trvala 32 hodín. ŠtBáci dôkladne prekutali celý dom. V niektorých miestoch našli nábytok, povýtriasali periny, ba povytrhali i linoleum, poprehadzovali piesok na dvore a kopali v záhrade. Obyvateľov domu medzitým držali pod dozorom. Jest smeli iba dvakrát za deň. Dokonca i v noci ich strážili. Zaprotokolovali nielen náboženské knihy, ale i každý svätý obrázok! Všetko to, spolu i s kancelárskym papierom, periazmi v hotovosti, vkladnými knižkami, korešpondenciou, aj so šatami, ktoré sa im zdali byť obradnými, zhabali a odviezli!

Už počas prehliadky, ŠtB postupne odvádzala na výsluch - na ulicu Februárového víťazstva - osoby, ktoré zastihla v dome. Petrú Rúčku hneď zadržali vo vyšetrovacej väzbe, obviniač ho z prestúpenia § 178 - nariadenie dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

U Army Rapsšikovej na Súmráčnej ulici č. 4 v Bratislave, asi o 7,30 na Kvetnú nedeľu ktosi zazvonil. Vraj poštar. Keď Rapsšikova odchýlila dvere, aby prevzala telegram a či list, vtrhli do ňu traja muži. Jeden z nich sa predstavil ako nadporučík PINEL. Pýtali sa na Vincenciu ZÁNOVÚ, ktorá býva u Rapsšikovej v podnájme. Vraj jestvuje podozrenie, že sa u nej vykonáva trestná činnosť marenia dozoru nad cirkvami: slúženie omší, vyčisovanie náboženstva a pod. a preto musia urobiť domovú prehliadku. Príkaz prokuratúry nemajú! Vraj ho doručia do 48 hodín. Napriek protestom Rapsšikovej, že je protizákonné vykonávať domovú prehliadku za neprítomnosti spolubývajúcej, sa ŠtBáci pustili do práce. Ako nezúčastnenú osobu si zavolali upratovačku a domovú dôverníčku Máriu ŠIMEKOVÚ. Čoskoro však vysvitlo, že PINEL ju pozná. Až teraz Rapsšikova pochopila, prečo mala

ŠIMEKOVÁ v ž d y t o l' k o o t á z o k , kedykoľvek videla u nej návštevu! Prehliadka trvala 12 hodín. ŠtBáci zhabali všetky knihy s náboženskou tematikou, vydané v zahraničí; ale i v Československu, poznámky, kancelársky papier; noviny s článkami o udalostiach v roku 1968 a o pápežovi; magnetofonové pásky; kríž, štóly a závoj. Počas prehliadky vyšlo najavo, že sa t a j n í v b y t e v e l m i d o b r e v y z n á j ú, lebo vedeli dokonca i to, že kľúč od komárky je v košíčku pod bižutériou!

Na Kvetnú nedeľu pri ránej omši vo Dvorníkoch nad Váhom zastupovala chorého organistu Františka FENDEKOVÁ z HLOHOVCA. Keď po pšišiach spolu s priateľkou, ktorá jej pomáhala pri speve, chcela vyjsť na chór, zastavili ju dvaja muži, vraj plynári. Upozornili ju, že v jej byte uriká plyn. Keď chcela dať priateľke kľúč, aby sa tam išla pozrieť, muži jej povedali, že netreba. Po omši na ňu čakali. Keď sa FENDEKOVÁ pýtala, kto a kedy im poruchu ohlásil, odpovedali, že o 7,30. Veď predsa vtedy ešte bola doma! Zmocnila sa jej neprijemná predtucha. Keďže mala ešte hrať pri ďalšej omši, chcela zatelefonovať domov. "Opravári" jej v tom zabránili a vzápätí jej položili otázku, či si chce vziať na svedomie výbuch a s ním spojené úrazy a škody. To zabralo! FENDEKOVÁ nastúpila s nimi do auta, lebo jej sľúbili, že ju p r i v e z ú s p ä t ! Na chodbe a v byte už čakali tajní. 75-ročná spolubývajúca, chorá na srdce, sedela na smrt pre rakutá. Nadporučík Emil NÁTER Fendekovej oznámil, že musia vykonať domovú prehliadku kvôli podozreniu, že porušujú § 178. Povolenie jej vraj doručia do 24 hodín. V úlohe nezúčastnenej osoby figuroval p o m o c n ý č l e n V Ě v civile. To sa FENDEKOVÁ dozvedela až neskôr. Deväť mužov dôkladne prekutávalo všetko, zhabali náboženskú literatúru písanú strojom, osobnú korešpondenciu, fotografie, náboženské predmety, písací stroj a iné veci. Len čo sa prehliadka skončila, vyžvali FENDEKOVÚ, aby nastúpila do auta a odviezli ju do Bratislavy na ul. Februárového víťazstva, kde ju tri hodiny vypočúvali.

V ten istý deň, na Kvetnú nedeľu, resp. vo Veľkom týždni, navštívili príslušníci ŠtB Antona ŠMIDA v Bratislave, Ing. Máriu SUMILASOVÚ, Ing. Jaroslava BRÁZDU, Bystríka JANÍKA a Vieru ONDERKOVÚ v Košiciach, Máriu BINDEROVÚ a Annu CERPÁKOVÚ v Poprade, Helenu ŠEBESTOVÚ v Prešove, Štefániu MIHALUSOVÚ a Annu HOLIČKOVÚ v Ružomberku - ostali vyše mesiaca vo vyšetrovacej väzbe - Oľgu IVÁKOVÚ a Martu FENDEKOVÚ v Trdošíne, Martu ANDELOVÚ a Annu BODOLOVÚ v Trnave, Vincenciu ZANOVÚ v Bratislave, Štefana JANÍKA nad Popradom, Máriu JANÁCOVÚ v Búdatiche a iných. Všetkých upodozrievali, že patria do rehole sv. Františka.

"Akcie prebiehali všade viac-menej rovnako: domová prehliadka, zhabanie vecí a výsluchy. V ten istý deň alebo v nasledujúci týždeň.

Ako vidno, rehole ne zanikli! A n e z a n i k n ú ! To je veľké šťastie nášho národa! Nik tomu už síce nevráti neceniteľné kultúrne pamiatky, ale to, čo dostáva od synov sv. Františka, Ignáca, Jána Bôska, Vincenta Paulánskeho, Alfonza Liguorského a iných je to najcennejšie, čo môže dostať! A to najpotrebnejšie. I b a t o z a c h o v á d u š u n á r o d a !

Anton H L I N K A ,
Hlas Ameriky - Mníchov

- o -

SVÄTÝ FRANTIŠEK, ZAKLADATEĽ MUŽSKÉHO, ŽENSKÉHO A TRETIEHO RÁDU -
- SVETSKÝCH FRANTIŠKÁNOV, ĎAKUJEME TI ZA SILU HRDINSKÉHO SVEDECTVA
SVOJICH SLOVENSKÝCH SYNOV A DCÉR A PROSÍME ŤA, ABY ICH SKVELÉ
SVEDECTVO PREKVASILO NÁŠ NÁROD DO HĹBKY A POČTOM POVOLANÍ !

Kvetná nedeľa 1983 už prešla do dejín cirkvi Slovenska!

Ale nie ako porážka, i keď ani nie ako víťaz. Cirkev na zemi je vždy cirkvou bojujúcou alebo presnejšie: cirkvou v dobe skúšky. A cirkev vo františkároch a ich priateľov a duchovných bratov obstála v skúške - skúške Kvetnej nedele a nasledujúcich dvi mesiacov.

Dnes, po dvoch rokoch, spomíma na tento krok dopredu, v smere oslobodenia - teraz iba vnútorného. A my spomíname s ňou. V prvej časti sme hovorili o prepade a o domových prehliadkách, dnes o vypočúvaniach.

Jedna z vypočúvaných takto opísala svoje skúsenosti na ŠtB :

"V pondelok na výsluchu som väčšinou odpovedala na otázky slovami "nie, neviem, nepamätám sa, nespomínam si, nepoznám!" Pýtali sa ma, či som členkou rehole sv. Františka, či študujem teológiu a asi na päťdesiatich ľudí. Výsluch trval celý deň. Nechceli ma pustiť ani do práce. Vo veľkom týždni som bola ešte dvakrát na výsluchu, ale aj tam som odmietla vyvolať. Veľmi ma zastrašovali, že doteraz ma vypočúvali ako svedka a ak nebudem odpovedať na otázky, že ma obvinia. Lenže vtedy som už aj ja sama zvažila svoju situáciu a vedela som, že nemajú dôvody, pre ktoré by ma obvinili. Tak som im pokojne, ale hrdo odpovedala: áno, dokážte mi vinu! Obviňte ma! Zožerte mi obhájcu - a potom ma môžete vypočúvať ako obvinenú!

Po týchto výpovediach boli bezradní a behali z jednej miestnosti do druhej rádiť sa, čo sa majú. Čo mi veľmi pomohlo, bol výhľad z miestnosti na cintorín. Videla som množstvo krížov. To mi pomáhalo uvedomiť si, že Pán je so mnou a pocítila som aj jeho obrovskú pomoc. Predtým som mala strach, keď som počula o niekom, koho vypočúvali. Mala som obavy z toho, že by sa to stalo aj mne. No pri výsluchu som bola celkom pokojná, zvlášť keď som si povedala, že vôbec n e b u d e v y p o v e d a ť , nech sa deje čokoľvek! I keď ma zabijú!

Zistila som, že to má veľkú výhodu: človek nemusí veľa rozmyšľať a kontrolovať sa! Po dvoch hodinách vyšetrovania sa otázky začali opakovať a tak by som sa musela sústrediť na to, čo som hovorila prv, aby odpovede boli rovnaké. Keďže som však predtým mlčala, bolo to celkom ľahké! Oni hovorili aj štyria a ja som ich niekedy ani neverímala, lebo som sa usilovala m o d l i ť s a ! Po siedmich výsluchoch som prestala mať strach z výsluchov, sledovania a vôbec z budúcnosti!

O metódach vyšetrovateľov sprostredkujúajú dobrú predstavu listy a či sťažnosti jedného z tzv. hlavných vinníkov, Petra R Ú Č K U. Po prvýkrát ho vypočúvali 18. apríla. Nedostali z neho nič. Preto si vyšetrovatelia na druhý deň prizvali o d b o r n í k a , nadporučíka Mikuláša P I N E L Ā . Račínovým spôsobom sa usiloval rozviazať Rúčkovi jazyk, ale ani jeden jeho trik nezabral! Smutnej komédii urobil koniec sám vypočúvaný. Kategoricky vyhlásil, že nemieni s ním debatovať a že sa práve za neho modlí tretí ruženc.

Ešte v ten istý deň Rúčka napísal Pinelovi list, z ktorého Vám prečítame úryvky:

"V zbožnej pokore si milý pár eštebácky vyšetrovateľ dovoľujem vzniesť námietku voči Vašmu jednaniu a správaniu na dnešnom výsluchu.

" K Vašmu jednaniu: snažili ste sa ma presvedčiť, že moje vierovyznanie mi zakazuje klamať a prikazuje vravieť pravdu. Tu si Vám dovoľím pripomenúť príhodu zo života nášho Pána Ježiša Krista. Keď ho predviedli pred Herodesa, ten sa ho špytal: Si ty kráľ židovský? A náš Pán neodpovedal. No keď sa ho na to isté pýtal Pontský Pilát, tak odpovedal: "Áno, som židovský kráľ!

Tým chcem povedať, že keď nič nevravím, nezamerá to že kľamem. Tvrдили ste, že my, kresťania, vyhadzujeme do vzduchu šynagogy v Izraeli, že neprajeme druhým náboženstvám, že páchame rôzne ohavné skutky - na rozdiel od komunistov.

Keby som o skutkoch komunistov napísal stručný prehľad, dostal by som podľa súčasného zákona aspoň päť paragrafov! Ja im to nevyčítam, ja sa za nich modlím!

Keď je niekto kresťan, žije podľa Desatora. Aby ste v budúcnosti vedeli rozlíšiť, kto je kresťan a kto nie, tu je tých desať Božích prikázaní: 1. Ja som Pán Boh tvoj...

K Vášmu správaniu: správali ste sa veľmi hulvácky, násilne, vyhrážali ste sa mi, používali rôzne rafinované nátlaky. Ja sa na Vás nehnevám, aj keď Váš výstup by sa dal nazvať slovami: hral sa na boha sudcu. Ja viem, že Boh je len jeden, preto ša za Vás modlím. Myslím tým Vás všetkých, ešebákov, lebo Vy ako Pontský Pilát, nemôžete za to, že ma vydali do Vašich rúk. Tiež ste iba svedectvom Božím, ktoré napomáha šíreniu slova Božieho a jeho naplneniu skrze nás, nehodných. Preto v mene všetkých veriacich, v čo najväčšej pokore, vrúčne dakujem!"

Ari pri nasledujúcich vypočúvaniach sa ešebákom nepodarilo priviesť Rúčku k reči. Keď sa ho spýtali, prečo odmieta odpovedať, odvetil: na väčšiu česť a slávu Božiu! Napokon sa mu začali vyhrážať, že ho pošlú na psychiatrické liečenie, lebo vraj nie je normálny, keď iba mlčí a usmieva sa. Rúčka sa proti tomuto návrhu obrátil listom:

"Dôrazne protestujem proti Vášmu uzneseniu o nariadení skúmania môjho duševného stavu. V histórii je totiž známa prax z rôznych krajín s totalitným režimom, v ktorých sa snažia vydávať vieru v Ježiša Krista a Jeho poslanie za psychickú chorobu alebo úchylku. Pretože mám dôvodné podozrenie, že aj v tomto prípade sa jedná o podobný pokus, oznamujem Vám nasledovné: keď uznesenie bude napriek môjmu protestu splnené, so znalcami psychiatriami sa nebudem ani snažiť žiadne kontakty. Teda zrozumiteľnejšie, nepoviem im ani svoje meno. Bež kontaktu sa nedá určiť diagnóza, takže Vaše úsilie urobiť z pokorného služobníka Božieho blázna, Vám koniec-koncov na väčšiu slávu svätej Cirkvi svojim skromným zásahom neumožním!

S pozdravom na rozšírenie mena Božieho,

Peter R ú č k a "

Keď Rúčkovi po istom vypočúvaní dali do rúk protokol na podpísanie, zistil, že sa v ňom p r e k r ú c a z m y s e l jeho beztak krátkych odpovedí! Reagoval na to listom:

"Vraj som si vedomý trestného činu § 178 a jeho podstaty a vraj moje priznanie bôriem ako súčasť trestného konania! Je zrejmé už zo špeciálnych právnych termínov a slovosledu, že to nie sú moje slová. Ja týmto slovom nerozumiem! Viem, že obvinili mňa a skrze mňa sa útočí na rád svätého Františka z Assisi a na svätú Cirkev rímsku. A to je vecou politiky tohto štátu, pretože o mojej činnosti, ktorá sa volá I á s k a k B o h u, sa vedelo dlhý čas a nič sa proti mne nepôdriakalo. Teď čakalo sa na vhodnú chvíľu - a to nie skrze mňa, jedinec, ale skrze vnútropolitickú a zahraničnopolitickú situáciu, čo najvhodnejšiu na takýto útok! Horeuvedené slová odmietam!

Bol som obvinený. Je Vašou vecou, či budem súdený, ale viem jedno: nie som žiadnym zločincem. A keď Vy v rámci ideologického boja niečo povýšite na zločin, je to Vaša vec! A nemôžete odo mňa chcieť, aby som v rámci Vašich cieľov na to prikývol ako chorý somár!"

Potiaľto úryvky z vypočúvania fraňtiškárov spred dvoch rokov. O dva týždne si bude Cirkev pripomínať 35-te výročie zásahu štátnej moci do jej života z l i k v i d o v ě r n í m k l á š t o r o v". Zničila iba inštitúcie a školy, kultúrne a výchovné strediská, knižnice a umelecké diela, vedecké ústavy a filozoficko-teologické fakulty. Čo však nezničila a čo sa jej nikdy nepodárá zničiť, je r e h o l n ý ž i v o t, rozhodnutie hrdinských veriacich žiť len pre Bôha a byť v Cirkvi a v s v e t e ž i v y m i s v e d k a m i a v y z n a v a č m i nesmrteľných duchovných hodnôt!

Anton H L I N K A ,

Hlas Ameriky - Michov.

- o -

Niekoľko správ z časopisu "Der Weg":

- V Indii vzrastá počet Hindov, ktorí prijímajú kresťanstvo. Direktor evanjelickej misijnej spoločnosti, farár John de Vries /New Delhi/ oznámil, že každý mesiac sa stáva asi 600 Hindov kresťanmi. Roku 1983 sa podľa jeho údajov dalo pokrstiť celkovo 75 000 Hindov. De Vries nazval tento vývoj ako "jednu z najobdivuhodnejších udalostí v moderných misijných dejinách". V Indii, kde donedávna sa uzavierali pred Evanjeliom, dnes skoro v každom indickom štáte v z n i k a j ú c i r k e v n é s p o l o č e n s t v á !

Papua-Nová Guinea:

Ako prvý domorodec vo svojej oblasti Kuruk, v arcibiskupstve Mount Hagen, zložil večné sľuby Pavol Omba a stal sa steylerským misiónárom v Novej Guinei. Má 32 rokov.

- V marci 1885 bola vydaná výročná správa za rok 1883 spolupracovníkov Matky Terezy. Dnes žije 1714 sestier v 233 usadlostiach, z ktorých 16 bolo zriadených v roku 1984. Omnoho mladšie bratské spoločenstvo má už 400 členov. Misiónárky lásky Matky Terezy vyučovali 18455 detí v 131 školách chudobných, navštívili chorých v 402 nemocniciach a väzňov v 16 väzniciach. Do svojich 110 domovoch smrti prijali 13246 zomierajúcich, ošetrovali 4190 malomocných v 10 ústavoch a skoro 150 000 malomocných prostredníctvom mobilných kliník. Starali sa o 5564 opustených detí v 103 sirotincoch, živili 27393 detí v 71 centrách pre deti, trpiacich podvýživou. V 17 domovoch poskytli útulok 4590 osobám, v 12 centrách sa postarali o 800 osôb, závislých na alkohole a drogách. Pomocou 725 pojazdných kliník ošetrili 3,750 000 chorých. Na prvé sviäté prijímanie pripravili 8700 detí, na sviatosť birmovania 6200, 1200 párom pomohli ku kresťanskému sobášu. Takto prišli do styku s cca 5 miliónmi ľuďmi a mohli im ukázať, ako to myslel Ježiš so svojimi príkázaniami lásky.

- S radosťou zisťujeme, že v dnešných časoch mnoho veriacich zháňa breviár /cirkevné hodinky/, túto typickú cirkevnú modlitbu. Keby ho bolo možné zohnať, doporučili by sme terciárom tieto rohočné modlitby celej Cirkvi. Úlohou knazov v Cirkvi je spievať chvály Bohu a prosiť ho za spasenie sveta. II. vatikánsky koncil považuje túto modlitbu za modlitbu celej Cirkvi. Dnes cirkev spoznala, že tvorí v podstate zvlášť dôležité modliace sa spoločenstvo.

- o -

21. marca 1982 zomrel v Ríme otec Michal LACKO, S.J., rodák z Krásnej nad Hornádom, profesor na pápežskom Východnom inštitúte a na Gregoriánskej univerzite. Bol výborným znalcom cyrilometodskej problematiky. Z jeho pera vyšiel hodnotný životopis sv. Cyrila a Metoda po slovensky a anglicky a 20 zväzkov Slovenských štúdií v angličtine, ktoré redigoval. Jeho odchod spomedzi nás do večnosti sa veľmi citelne cíti zvlášť v tomto jubilejnom cyrilometodskom

Generálny predstavení rehoľníkov, zorganizovaných v Únii generálnych predstavených so sídlom v Ríme, 9. apríla 1985 vydali z príležitosti 35. výročia likvidácie rehoľných spoločností v Československu nasledujúce

V y h l á s e n i e .

Pred 35. rokmi z 13. na 14. apríl 1950, naši rehoľní spolubratia boli podrobení ťažkej skúške v Československej socialistickej republike: administratívnym zásahom boli pozbavení žiť v komunite, vykonávať kňazskú službu, zúčastňovať sa na spoločenskom, kultúrnom a náboženskom živote vo svojej krajine. Táto správa vzbudila vtedy veľký údiv, ktorý sa neskôr premenil na rozhorčenie, keď tlač oznámila vážne obmedzenia, ktoré prinášal so sebou tento zákrok: zakázanie kázať, vyučovať, pracovať vo vlastnej farnosti, verejne vykonávať posvätnú kňazskú službu a vlastniť rehoľné domy, zákonite nadobudnuté.

Pri 35. výročí týchto udalostí, ktorých následky ešte aj dnes trvajú, Rada generálnych predstavených rehoľných spoločností by neplnila svoju povinnosť solidárnosti, keby znova neodsúdila túto situáciu, ktorá sa preťahuje už taký dlhý čas, zvlášť keď sa blíži dátum prvého desaťročia slávnostného záverečného podpísania Helsinských dohôd, ktoré podpísalo aj Československo 1. augusta 1975. Na konferencii pre bezpečnosť a spoluprácu zúčastnené štáty - medzi nimi aj Československo - sa zaviazali dodržiavať vo vnútorných vzťahoch, ako aj vo vzťahoch s druhými štátmi, princíp rešpektovania práv človeka a základných slobôd, včítane slobody myslenia, svedomia, náboženstva alebo vyznania podľa siedmeho princípu vyhlásenia o princípoch, ktoré riadia vzťahy medzi súčasnými štátmi.

Okolnosti oslavy desiateho výročia spomenutého dokumentu, ktorý vyvolal nové nádeje v ľudských srdciach, nás pobáda obrátiť sa na zodpovedných tohto sveta, zvlášť na tých, ktorí sú priamo povolani riešiť túto záležitosť, aby uskutočňovali tie princípy, ktoré pred rokmi slávnostne podpísali v Helsinkách. Robia to v presvedčení, ktoré je ovocím stáročných a pre európske národy aj tisícročných dejín, že prínos rehoľných rádov a kongregácií ku kultúrnemu, spoločenskému, hospodárskemu a náboženskému životu vtlačil do každej krajiny nezmazateľný znak, o ktorom svedčia pamätníky, kostoly, architektúra, umenie, ľudová a univerzitná kultúra. Ohľadom Československa zvlášť pripomíname, že práve v tomto roku pripadá 1100. výročie smrti svätého Metoda, ktorý so svätým Cyrilom - obi-dvaja mnísi a opravdiví pionieri kultúry a slovanskej histórie - spoločne so svätým Benediktom sú patrónmi Európy, svetadiela, ktorý po celom svete rozosiľ semena slobody a civilizácie, ktoré sú inšpirované evanjeliom a úzko späté s humanistickým chápaním života; s chápaním teda čisto kresťanským, ktoré z človeka, Božieho dieťaťa a brata Ježiša Krista, robí prameň každého práva a každého oslobodenia.

Toto prehlásenie schválila Rada únie generálnych predstavených a skupina generálnych predstavených, ktorí sa zišli 27. marca 1985.

Dané v Ríme 9. apríla 1985.

Podpísaný
otec Marcel Gearreau,
Generálny sekretár
Únie generálnych predstavených

Mons.Dr.Hilarin Felder OFMCap

IDEÁLY SV.FRANTIŠKA SERAFÍMSKEHO

2. Svätý František a Kristus Pán

Evanjelium je stelesnené v osobe božského Spasiteľa. Ježiš Kristus je srdce a duša Evanjelia. Zachovávať Evanjelium znamená Ježiša Krista urobiť centrom svojho života. Že tak urobil svätý František vidí každý, kto prečíta i len zbežne jeho životopis. Ale tým je príliš málo vyjadrené. Najhlavnejším vzťahom Františka k Bohočloveku je to, že svetec bol rytierom Kristovým, že sa rytierskym zmysľaním a rytierskym spôsobom zasvätil Pánovi, aby mu slúžil, jeho nasledoval a miloval.

Od pradávna sa pozeralo na život kresťanov ako na vojenskú službu Kristovi. Apoštol národov, ktorý použil veľa podobienstiev, žiada od každého kresťana, aby "bol dobrým vojakom Kristovým." /2.Tim,2,3./

Rehoľníci bávali označovaní ako bojovníci Kristoví. Sv.Hieronym, Augustín a iní Otcovia radi nazývajú mníchov "Kristovými vojakmi". Svätý Benedikt otec rehoľníctva na západe, napomína rehoľníka: "Zriekol si sa vlastnej vôle a chopil si sa osvedčených zbraní poslušnosti, aby si ako vojak slúžil Kristovi Pánovi, pravému kráľovi."

Svätý Benedikt a jeho predchodcovia si predstavovali mnícha ako vojaka v zmysle rímskeho legionára. Ale v čase krížiackych výprav sa pozerá na mnícha ako na rytiera Spasiteľovho, ako na "hrdinu nášho Pána Boha". Nadšenie krížiakov pre božského Spasiteľa sa tak v Svätej zemi rozšírilo, že svetský rytier všetku svoju slávu videl v tom, že "je bojovníkom Kristovým". Chce byť "sluhom Krista Pána, ktorý bol pre nás umučený".

Kresťanskí rytieri, ktorí sledovali tento ideál, sa zlučovali stále viac v rytierske duchovné rády. A práve tým sa ešte viac posilňovala a prehľbovala myšlienka, že byť rytierom znamená slúžiť Kristovi. Už v najstarších pravidlách rytierskeho rádu templárov vystupuje rytier-mních ako bojovník Kristov. Ustavične sa mu pripomína, že kedysi z pozemských pohnútok si vyvolil svetskú rytiersku službu, ale teraz je bojovníkom pre Krista Pána, a že sa mu podľa toho dostane mzdy s bojovníkmi Kristovými.

To všetko môžeme doslova povedať o mladom Františkovi a jeho svetských rytierskych plánoch a ako sa obrátil a stal rytierom Kristovým. František ako syn bohatého meštana a matky pochádzajúcej zo šľachtickej rodiny považoval za vrchol ctižiadosti, aby sa stal rytierom. Toto úsilie v nom rástlo odvtedy, ako bol v zajatí s rytiermi zo svojho rodného mesta. Hoci sa mu po niekoľkých rokoch zunovali svetské radosti, predsa ešte stále sníval o rytierskej sláve.

Skoro sa mu naskytla príležitosť tieto plány uskutočniť. Statočný vodca z kniežacieho rodu Gentilov v Assisi chystal vojenské ťaženie do Apulie. František, ktorý bol z nižšieho rodu, ale ušľachtilosťou a statočnosťou nad ním vynikal, dal sa k nemu za zbrojnoša. Bol presvedčený, že za to bude pasovaný za rytiera, že bude povýšený do šľachtického stavu a dosiahne slávu a bohatstvo.

Už bol pripravený na cestu. Raz v noci však videl vo sne nádherný palác a v nom plno zbraní, štítov a rôznych rytierskych ozdôb. Pýtal sa: "Čí je ten palác?" Dostal odpoveď: "Ty si ten

urodzený muž, na ktorého tam čaká celý dvor." I zvolal radostne: "Teraz viem, že sa stanem veľkým kniežaťom."

Na druhú noc mal nový sen. Hovoril s niekým, kto sa ho pýtal, kam sa uberá. Odpovedal, že ide ako panoš vznešeného krajana - šľachtica do Apulie, aby si vydobyl bohatstvo, šťastie a rytiersku slávu. "Kti ti môže viac dobroty preukázať Pán či sluha?" František odpovedal: "Pán". "Prečo teda opúšťaš pre sluhu pána a pre poddaného veliteľa?" František a opýtal: "Pane čo mám urobiť?" "Vrát sa domov, lebo tvoj sen sa vyplní duchovne!" V tom okamihu sa stal zo Šavla Pavol. František zamenil zbrane telesné za zbrane duchovné, vojenskú slávu za rytierstvo Božie.

Tak bol pasovaný na rytiera a hneď bol podrobený rytierskej skúške. Starobylé pravidlo z tej doby znie: "Pasovaný na rytiera musí pri prvom turnaji vydať všetku silu, aby dostal pochvalu". To, že František zmenil svoje zmýšľanie, vyvolalo proti nemu úporný boj. Otec ho prenasledoval, brat sa mu posmieval, celé mesto Assisi, ktoré ho ešte nedávno oslavovalo ako kráľa mládeže celého mesta, smialo sa jeho domnelému bláznovstvu. Videli, ako úplne zmenil doterajší spôsob svojho života, pokladali to za bláznovstvo. Robili mu výčitky, volali ho hlupákom a šialencom, hádzali po ňom blato a skaly.

Najprv sa František vyhýbal týmto útokom a uchýlil sa do akejsi jaskyne, až vlny hnevu utichli. "Bol" hovorí Tomáš z Cel., ešte nováčikom medzi Kristovými hrdinami." Ale skoro si uvedomil, že jeho konanie je zbabelosť a pokus o útek, zahanbil sa, že má tak málo rytierskeho ducha a rozhodol sa, že sa bez strachu vystaví útokom svojich nepriateľov. Plný nadšenia sa rýchlo ozbrojil zbraňami dôvery v Ježiša Krista a so štítom viery a rozpálený silnou láskou k Bohu, vyšiel do boja za svojho Pána. Ako pravý Kristov rytier bol hluchý k prenasledovaniu, potupy sa ho nedotkli, za všetko Pánu Bohu ďakoval. Ak knieža temnôt sa márne pokúšalo odradiť ho od nastúpenej cesty. "Traja bratia" dosvedčujú: "Ako najstatočnejší Kristov rytier sa posmieval všetkým hrozbám a prosil Pána Boha, aby riadil jeho cesty."

Celé svoje rytierske zmýšľanie, ktoré mal František vrodené dal od tej chvíle do služieb Kristových: odvahu, rozhodnosť, štedrosť, veľkomyselnosť v myslení i konaní. Skôr všetko jeho zmýšľanie a snaženie smerovalo k tomu, aby sa zapáčil osobám vysokopostaveným a tým aby získal šľachtický titul. Teraz myslel len na to, akoby svoju úlohu ako Kristov rytier poznal a uskutočnil. Za spevu duchovných rytierskych piesní sa dal do práce plný horlivosti a odvahy. Čokoľvek poznal ako vôľu svojho Najvyššieho Pána to konal s ochotnou a starostlivou poslušnosťou.

Najprv pokladal za svoju povinnosť slúžiť chudákom Kristovým - malomocným. Veriaci stredovek v nich videl samotného trpiaceho Spasiteľa. Pomáhať im sa mu zdalo najkrajšou úlohou Kristovho rytiera. Pán ho sám uviedol medzi týchto úbožiacov, ktorí boli odlúčení od celého sveta. Na začiatku v ňom vzbudzoval ich hrozný stav veľkú oškľivosť. Ale si spomenul na svoje rytierske povolanie a povedal si: "Nebol by si Kristovým rytierom, keby si sa nedokázal premôcť." Povedal to a v rytierskej odvahe objímal malomocných a bozkával ich bozkom pokoja.

Skoro potom zavolať na neho Pán z kríža: "František nevidíš, že sa môj dom rozpadáva? Choď a oprav ho!" Udivený a rozochvený odpovedal: "Pane, rád to urobím." A v domnení, že tým Pán myslí prácu na svojom hmotnom dome, na kostole z kamena, stáva sa staviteľom

pýta maltu a kameň a nosí ich na chrbte ku kostolu, je robotníkom i dielovedúcom a vyčerpáva skoro úplne svoje slabé sily, pri tejto ťažkej a nezvyklej práci. Ale sa nezarmucuje. Rytierska vernosť v Pánovej službe mu je nadovšetko.

Ale akonáhle mu Pán naznačí, že ho povolal k oprave duchovného chrámu Božieho, ihneď koná apoštolskú službu s horlivosťou svätého Pavla. Po celý život ide za hlasom Pána, nerozmýšľa a neskúma jeho rozkazy, ani neodmeriava obete, ktoré musí prinášať. Ako statočný rytier, "vždy prikladal ruku k statočným činom" hovorí jeho životopisec.

Neustále túžil po tom najvyššom: podstúpiť pre Krista hrdinskú smrť a veľmi to ľudtoval, že nedostal tú česť, aby za svojho nebeského Veliteľa umrel ako mučeník. A keď ku koncu života nemohol konať apoštolát, pretože bol prácou a chorobou vysilený, pre rany Kristove na tele nemohol chodiť, dal sa voziť cez mestá a dediny, aby nabádal ľudí, aby niesli svoj kríž. A k spolubratom povedal ešte v posledných dňoch svojho života: "Bratia, začnime už Pánu Bohu slúžiť, lebo doteraz sme málo vykonali!" Chcel znova vzpružiť svoje telo vysilené utrpením a prácou k obvyklej službe a dúfal, že ešte veľa vykoná. pre svoje knieža Ježiša Krista.

Hneď od začiatku sa František usiloval, aby v tom istom rytierskom duchu vychovával svojich učeníkov. Už keď ich prijímal do rádu, poučoval ich o novom rytierstve, ktorému sa zasväcovali. Keď ho brat Ilja prosil o reholné rúcho, František mu povedal: "Môj milý, Pán Boh ti preukázal veľkú milosť. Keby slávny panovník zavítal do Assisi a povýšil niektorého občana na rytiera alebo na svojho dôverníka, nemal by sa tento občan radovať? Tým viac ťa musí tešiť, že si ťa Pán vyvolil za svojho rytiera a milovaného služobníka. Raz stretol František v Rieti mladého rytiera z rodu Tankredov ako ide na koni v parádnej zbroji, František k nemu pristúpil a povedal mu: "Meš, ostrohy a zbroj sú bezvýznamné ozdoby. Nebolo by lepšie zameniť rytiersky pás za hrubý povraz a namiesto meča nosiť Kristov kríž a miesto ostrôh prach a hlinu? Poď so mnou, budem ťa pasovať na Kristovho rytiera!" Rytier zskočil z koná a dal sa prijať za rytiera Pánovho. Tak sa obrátil brat Angelus Tankredi a rovnako musel zmýšľať každý novoprijatý do spoločnosti svätého rytiera Kristovho Františka.

Náboženský ideál rytiersky vykresľoval František pred oči svojím učeníkom stále. Nováčikom pripomínal rytierske postavy Karola Veľkého a jeho paladina Rolanda a Oliviera a všetkých ich hrdinských spolubojovníkov za vec a vieru Kristovu. Veľmi rád poukazoval na dvanásť hrdinov kráľa Artša a hovorieval svojim bratom: "Vy sže moji rytieri pri stole kráľa Aruša". Kristovým rytierom chcel byť František a rytiermi Kristovými mali byť všetci, ktorých prijímal za spolubratov a spolubojovníkov, mužmi plnými horlivosťou, oddanosťou, statočnosťou a veľkomyselnosťou v Pánovej službe.

Hlavnou povinnosťou rytierov bolo chodiť so svojím kniežatom do boja a jemu verne stáť po boku v boji i v smrti. Vernosť rytiera nemá nikdy zakolísť, tak ako vernosť Božia nikdy nekolíše. Horšiu potupu nemohol rytier dostať ako "nevernosť", porušenie vernosti sa trestalo smrťou a viedlo do večného ohňa.

A rovnako - najdôležitejšou úlohou duchovného rytiera bola vernosť Kristovi. Kristus Pán nežiada os svojich rytierov, aby s ním šli do vojny. Prišiel "kráľ kráľov" a Panovník panovníkov" ako "knieža pokoja" aby rozlámal oceľové meče a zabránil krutému voj-

novému násiliu, ktoré národy drásalo. Ale do duchovného boja proti hriechu, diablovej a svetu vyzýva svojich rytierov a vyzbrojuje ich mečom ducha: vierou, pravdou a čnosťou. "Nemyslite si, že som priniesol pokoj na zem: nedoniesol som pokoj, ale meč, to je vojnová výzva do zbrane, ku ktorej pridáva slová: "Kto ma nasleduje nie je ma hoden," mňa Vodcu a Knieža v duchovnom boji.

Kristus Pán je nám vodcom a vzorom vo všetkej dokonalosti. "Zanechal nám príklad, aby sme ho nasledovali!" Túto duchovnú povinnosť nám stále pripomína. "Ja som svetlo sveta, kto ma nasleduje nechodí v tme, ale bude mať svetlo života." Dal som vám príklad, aby ste robili, ako som robil ja. Na zemi nie je vyššieho cieľu pre vyvoleného Kristovho rytiera. Pravý Kristov rytier musí kráčať po boku Spasiteľa krok za krokom s Ním a musí Spasiteľa život napodobňovať až bude môcť povedať: "Nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus."

Svätý František bol celý preniknutý touto nutnosťou: rytiersky napodobňovať Pána Ježiša. Svojich bratov stále napomína, aby zachovávali evanjelium, stále poukazuje na život a príklad Ježiša Krista, v ktorom sa celé evanjelium stalo živou skutočnosťou.

Už v prvej františkánskej reguli boli slová: "Život bratov je žiť v poslušnosti, čistote, chudobe a nasledovať Pána Ježiša Krista.

V reguli z roku 1221 znova František napomína: "Zachovávajte slová, život a učenie svätého evanjelia Toho, ktorý sa za nás modlil k svojmu Otcovi a zjavil nám svoje Meno..." Preto si nič iného nežiadajte, nič iné nechcime, nič nech sa nám nepáči a nás neteší iba náš Stvoriteľ, Vykupiteľ a Spasiteľ."

Na generálnom zhromaždení bratov hovorí: "Bratia počujte moje slová: Buďte poslušní hlasu Syna Božieho! Zachovávajte celým srdcom jeho prikázania a plňte odhodlane jeho rady! Chváľte Ho, pretože je dobrý a oslavujte Ho v jeho skutkoch. Lebo preto vás vyslal do sveta, aby ste slovom i skutkom vydávali svedectvo."

Inokedy zase hovorí: "o nasledovaní Pána" takto: "Dbajme bratia na dobrého Pastiera, ktorý trpel pre záchranu svojich ovečiek boľestí kríža. Ovečky ho nasledovali, trpiac prenasledovanie a potupu, hlad i smäd, chorobu a pokušenie i mnoho iných ťažkostí, za to dostali od Pána život večný.

Na smrteľnom lôžku František píše ako posledný prejav svojej vôle sv. Kláre a jej sestram tieto riadky: "Ja, bezvýznamný brat František, chcem nasledovať život a chudobu najvyššieho Pána Ježiša Krista a jeho presvätej Matky do svojho posledného dychu. Prosim vás a dávam vám radu, aby ste vždy zotrvali v tomto presvätom živote a v tejto chudobe. A majte sa na pozore, aby ste sa nedali nejakým učením alebo radou od toho odvrátiť."

František vytrval vo vojenskej povinnosti Kristovej do posledného dychu: Tomáš z Cel. mu dáva svedectvo "Jeho najvyšším úsilím, najvrúcnejším prianím a zásadou bolo: zachovávať sväté evanjelium vo všetkom a nadovšetko, a nasledovať dokonalo, horlivo, túžobne a vrúcne, učenie nášho Pána Ježiša Krista a jeho príklad nasledovať. V ustavičnom rozjímaní si pripomínal jeho slová a duchaplnými úvahami si pripomínal jeho skutky.

Nasledovať Pána Ježiša v každej životnej situácii, v myslení, konaní, nasledovať ho až do smrti prakticky nepretržite a vytrvale to je tajomstvo svätého Františka. Vo veľkom i v malom, vo vonkajšom spôsobe života, v svojom vnútri sa snažil napodobňovať božského Spasiteľa.

Görres o ňom hovorí: "Ak našiel božský Spasiteľ od dôb apoštolov mu, ža, ktorý úplne za ním išiel, vo všetkom ho nasledoval a celou silou sa toho držal - je to sv. František, ktorý vyžaroval nielen svoj lesk, ale i sám Vzor /Pána Ježiša/"

Bartolomej z Pisy napísal spis "O podobnosti života Františka so životom Pána Ježiša". Základná myšlienka celého diela je vyjadrená prvými riadkami spisu "Fioretti - Kvietkov sv. Františka". "Podobnosť Františka s Kristom. Musíme vedieť, že náš svätý Otec František bol vo všetkých svojich skutkoch úplne podobný Kristovi." Už najstarší Františkov životopisec napísal: "Podľa mojej mienky bol sv. František presväтым zrkadlom svätosti nášho Pána a obrazom jeho dokonalosti." Táto podobnosť siahala tak ďaleko, že sv. Bonaventúrovi je temer samozrejmé, keď konečne sv. František i javami sa stal podobný svojmu Ukrižovanému Vzoru: "Ako sa stal muž Boží podobným Kristovi v skutkoch života, tak sa mu mal stať podobným i v skúškach a bolesti ich horkého utrpenia, než odišiel z tohto sveta na večnosť. A hoci telesne veľmi zoslabol, veľkou prísnosťou svojho života a tým, že stále niesol kríž Pána, predsa sa nezľakol, ale bol pripravený i na mučenie. Bol rozpalený neuhasiteľným plamenom lásky k dobrému Ježišovi."

Horúca láska ku Kristovi bola zdrojom, z ktorého František čerpal horlivosť v rytierskom nasledovaní božského Spasiteľa. Okrem vojenskej povinnosti patrila k rytierstvu i služba lásky. A tú konal i rytier Kristov z Assisi. Bol povahou, ktorá vášnivo milovala. Oddávna bolo potrebou jeho srdca, aby miloval všetko veľké a bol veľký v láske. Odtiaľ bolo i jeho mladické nadšenie pre milostné piesne a dobrodružné činy pravého rytiera. Od toho okamihu, keď bol pasovaný na duchovného rytiera, preniesol svoju lásku na Krista Pána. "Traja bratia" uvádzajú: Od svojho obrátenia až do smrti miloval Krista Pána z celého srdca: stále na neho myslel, ústami ho chválil a dobrými skutkami ho oslavoval. Tak vrúčne a srdečne miloval božského Spasiteľa, že keď počul jeho meno, bol dojatý a volal: "Nebesia i zem, sklánajte sa pred menom Pána!" Kedyśi napísal generálnej kapitule: "Kedykoľvek počujete vysloviť meno Ježiša Krista, padnite na zem a klanajte sa, lebo je to meno najvyššieho Syna Božieho."

Bratia, ktorí s ním žili, vedeli rozprávať, ako sa denne a bez prestania bavil s Pánom Ježišom, aký sladký a príťažlivý bol jeho hovor, aká milá a láskyplná bola jeho reč o Ježišovi," svedčí Tomáš z Cel. a dodáva: "Jeho jazyk hovoril z plnosti srdca a prúd lásky, ktorý naplnal jeho vnútro sa vylieval von. Ustavične sa zamestnával Pánom Ježišom. Jeho mal stále v srdci, ústach, v očiach na rukách a všetkých ostatných údoch. Často zabúdal pri stole na telesný pokrm, akonáhle počul vysloviť meno Ježiš alebo na neho pomyslel: potom pozeral a nevidel, počúval a nepočul. Keď cestou o Pána Ježišovi rozjímal alebo spieval, často zabudol na cestu a všetky živly vyzýval, aby chválili Pána Ježiša.

Aj vo svojich modlitbách prosil božského Spasiteľa o dokonalú lásku. "Ó Páne prosím, nech sila tvojej lásky odvádza od mňa všetko, čo je pod nebom, aby som z lásky k tvojej láske umieral, ktorý si z lásky ku mne zomrel."

Žiar jeho lásky ku Kristovi sa roznecoval zvlášť na dvoch ohniskách božskoluďského života Ježiša, na tajomstve jeho Vtelenia a jeho utrpenia. Tomáš z Cel. hovorí: Pokora narodenia Ježiša a láska jeho utrpenia Františka tak veľmi zamestnávali, že mu bolo ťažké na niečo iné pomyslieť."

"Sviatky narodenia Ježiša slávil s väčšou radosťou a s vrúcejšou zbožnosťou ako ostatné veľké sviatky. Volal ich sviatkami

všetkých sviatkov, pretože sa vtedy najvyšší Syn Boží stal chudobným dieťaťom ľudským. Obrázky Ježišove bozkával s duchovnou vrúcnosťou a z ľútosti nad Ježiškom hovoril ako malé dieťa, slová plné sladkej nehy.

Ktorýsi rok Vianoce pripadli na piatok. Brat Meriko podotkol, že sa ten deň nesmie dať na stôl mäso. František odpovedal: "Brat, si na omyle, na Vianoce nie je vôbec pôst. Chcem, aby ten deň aj steny jedli mäso, pretože však nemôžu, aby boli aspoň natreté mäsom."

Často hovorieval: "Keby som niekedy mohol hovoriť s cisárom, pokorne a srdečne by som ho poprosil, aby vydal zákon pre celú ríšu, ktorým by sa nariadilo všetkým ľuďom, aby z lásky k Pánu Bohu sypali na cestu pšenicu, aby vtáčky a zvlášť naši bračekovia škvránky mohli na taký veľký sviatok hodovať. Tiež všetci predstavení miest, by sa mali postarať, aby z lásky a úcty k Božskému Synovi tú noc, kedy blahoslavená Panna Mária svoje dieťa položila do jasličiek medzi vola a osla, aby každý majiteľ zaobstaral svojmu oslovi hojnosť sena a lepšieho krmiva. Rovnako by na Vianoce mali bohatí ľudia nasýtiť všetkých chudobných a hladných sviatočnými pokrmami. Pritom plakal nad veľkou chudobou Matky Božej. A pretože ten deň začalo naše vykúpenie, prial si, aby sa nad tým každý kresťan v Pánovi radoval a všetkým tvorom dobre robil z lásky k Tomu, ktorý nám Seba daroval."

Tri roky pred smrťou sa rozhodol, že oslávi vianočné sviatky novým, doteraz nezvyklým spôsobom. Mal v Greccio milého priateľa Giovanni /Jána/ Vellitu, ktorý mu a bratom daroval skalú ležiacu naproti mestu. Štrnásť dní pred Vianocami požiadal Giovanniho, aby k nemu prišiel do kláštora Fonte Colombo a povedal mu: "Giovanni, ak chceš, aby sme spolu slávili svätú noc vianočnú, zaobstaraj všetko čo ti uložím! Chcem živo a názorne zobraziť pamiatku narodenia božského Spasiteľa. K tomu je treba, aby si zabezpečil tam v lese jasle so senom. Tiež tam musí byť vól a osol, všetko ako v Betleheme." Tak sa i stalo. V svätej noci prichádzali zo všetkých strán rehoľní bratia s mnohí iní ľudia. Niesli horiace fakle, spievali pastierske piesne, že sa ozýval celý les. "Muž Boží stál pred Jezuliatkom v jasliach, plakal láskou k nemu a oplýval obdivuhodnou radosťou. Oblečený ako diakon spieval evanjelium o narodení Pána Ježiša. Tomáš z Cel. píše: "Jeho hlas, silný, jemný, jasný a zvučný líčil sladkými slovami chudobné narodenie nebeského Kráľa. Často, keď chcel vysloviť meno Ježiša Krista, premáhal ho veľký plamen lásky a miesto "Ježiš Kristus" povedal "Dieťaťko betlehenské". A slovo Betlehem vyslovoval hlasom plačlivého baránka. Ale keď vyslovil meno Ježiš, akoby chcel jazykom a ústami vychutnať sladkosť tohoto slova."

Tiež nežnou vrúcnosťou a horúcou zbožnosťou uctieval utrpenie Kristovo. Tomáš z Cel. píše: "Všetok súkromný i verejný život muža Božieho bol upretý na Pánov kríž a od okamihu, keď sa stal rytierom Ukrižovaného, žiarilo na nom tajomstvo svätého kríža."

Spasiteľov kríž stál tesne na rázcestí jeho života. Keď sa začal vzdalať od sveta v tichej samote s Bohom "ukázal sa mu raz Ježiš Kristus Ukrižovaný. Pri pohľade na neho sa jeho duša rozplývala v láske a vspomienka na Kristovo utrpenie sa mu vtlačila tak hlboko do srdca, že potom nedokázal na Krista Pána a na kríž pomyslieť a pritom neplakať."

Po dvoch rokoch kľučal v rozpadnutom kostolíku sv. Damiana pred krížom. Naraz vyšiel zo Spasiteľovho obrazu hlas a veľká milosť, ktorá ho úplne zmenila. "Od toho času", píše Tomáš z Cel., prenikla

ho sústrast s Ukrižovaným tak, že po celý zvyšok života nosil v srdci sväté rany, ktoré mu neskoršie boli dané i na telo. Kristove bolesti mal stále pred očami a neustále nad nimi plakal. Na cestách bolo počuť jeho vzlykanie, nebolo možné ho potešiť, keď vspomínal na Kristove rany.

Za nejaký čas, keď mal zjavenie sv.kríža u sv.Damiana, išiel cestou okolo Porcinkuly a hlasito plakal. Jeden jeho priateľ, duchovný sa ho pýtal, čo sa mu stalo. František odpovedal: "Oplakávam Spasiteľovo utrpenie a nehanbil by som sa s plačom prejsť celý svet a naplniť ho nárekom nad utrpením môjho Pána." A to povedal s tak dojemným bôľom, že sa i jeho priateľ dal do hlasitého plaču.

Utrpenie Ukrižovaného sa snažil sám na sebe zakúsiť. Jeho vrúcny priáním bolo, aby sa stal podobný božskému Mužovi bolesti. V tejto snahe nepoznal mieru. Bez prestania sa umrtoval telesne i duchovne. Kládol si neuveriteľne ťažké bičovanie, či zdravý alebo chorý, bol vždy na seba rovnako prísny a nedopriať si úľavy, tak, že v okamihu smrti si pokladal za povinnosť odprosiť brata - telo, že sa proti nemu toľko prehrešoval. Kedykoľvek vstal od modlitby, mal oči zaliate krvou od plaču. Ale netýral sa iba plačom, ale si odppieral i pokrm a nápoj na pamiatku utrpenia Pána.

I zovňajškom sa František ukazoval ako rytier Ukrižovaného. Jeho odev mal podobu kríža a mal znázorňovať ako rozmyšľať o kríži. Starý životopisec uvádza: "Chcel sa uzavrieť do kríža, preto si zvolil kajúce rúcho, ktoré predstavovalo obraz kríža. Pretože si zvolil toto rúcho hlavne preto, že najlepšie vyhovovalo chudobe, predsa tiež chcel ním vyjadriť tajomstvo svätého kríža. Celé jeho telo malo obliecť Kristov kríž, ako jeho duch si obliekol ukrižovaného Pána, a ako Pán Boh premohol moc pekla v znamení kríža, tak mali i františkánske vojsko v tomto znamení konať rytierske služby najvyššiemu Pánovi. Preto tiež nikdy nepoužíval inú pečať ako "T" /hlásky T/ alebo znamenie kríža. Iba touto pečaťou označoval svoje dopisy a steny rehoľných ciel. Preto nabádal bratov, aby uctievali svätý kríž s patričnou zbožnosťou, kedykoľvek sa s ním stretnú.

Pán Boh sám označoval sv.Františka ako rytiera svätého kríža. Brat Pacifik raz videl ako znamenie "T" /kríž/ žiarilo s oslnujúcim zlatým leskom z jeho čela. Brat Monaldus kedysi videl Františka pribitého na kríži a sv.Antona Paduánskeho pritom kázať o nápise, ktorý bol nad krížom. Brat Silvester viackrát pozoroval, ako vychádzal zlatý kríž zo svetcových úst a kolmé drevo kríža rástlo až do neba a priečne ramená siahali až na koniec sveta. Brat Lev spozoroval za jasného denného svetla ako sa pred tvárou Františkovou pohyboval podivuhodný krásny kríž a Kristus Pán na ňom visel. A keď sa František zastavil, zastavil sa tiež kríž, keď šiel František ďalej, šiel i kríž. Kam sa obrátil, tam sa obrátil i kríž. Kríž mal taký lesk, že ožaroval najjasnejším svetlom nielen Františka, ale celé okolie, vzduch i krajinu.

Preto napísal neskoršie brat Hugolinus: "Pretože náš svätý Otec František a jeho druhovia boli povolani od Pána z kríža ku krížu, preto sa všade ukazovali ako ukrižovaní a tiež nimi boli. Ukrižovaného nosili verejne na obdiv na svojom odevu, na svojom jedle a na všetkých svojich skutkoch a viac túžili po Kristovej potupe, ako po márnostiach a klamlivom volaní sveta. Preto sa radovali z urážok a pohrdali poctami. Kráčali svetom ako pútnici a cudzinci a nenosili so sebou nič iba Ukrižovaného Krista.

Všetko, čo pripomínalo Františkovi utrpenie a trpezlivosť

Ukrižovaného, ho veľmi dojímalo. Preto mal tak rád ovečky, lebo mu pripomínali Božieho Baránka, tak mierneho a trpezlivého. Keď kedysi videl pást sa ovečku medzi kozami dal sa dojatý do náreku. "Pozrite, tak chodil náš Kristus Pán medzi farizejmi a najvyššími knazmi - mierny, skadký a pokorný!"

Hlavne však, keď zazrel svätý kríž s obrazom Ukrižovaného. To býval zaliaty láskou a súcitom. Začal spievať najnežnejšiu melódiu ktorou oplývalo jeho vnútro, najprv ticho, potom hlasnejšie. Potom vzal dve drievka, jedno si oprel o hrdlo, akoby to boli husle a druhým hral ako so sláčikom. A pritom spieval piesne lásky o ukrižovanom Pánu Ježišovi, až ho cit tak zachvátil, že prepukol v plač. A tak dlho plakal a nariekal, že zabudol na struny a sláčik a upadol do vytrženia a vznášal sa nad zemou k nebesiam.

Na sviatok Povýšenia svätého kríža roku 1224 skoro ráno presil o dva milodary, udeľ mi kým zomriem; aby som v duši i v tele pocítil bolesť, ktorú si láskavý Ježišu vytrpel vo svojom prehorkom utrpení. A druhý je: aby som pokiaľ je možné pocítil v srdci nezmerateľnú lásku, ktorou si ty, Syn Boží bol zapálený a ktorá ťa hnala, aby si toľko trpel za hriešnikov."

A čím ďalej sa František modlil a tieto dary a čím zbožnejšie rozjímal o utrpení Kristovom a jeho nekonečnej láske, tým viac sa v nom zapaloval plámen zbožnosti až bol z lásky a súcitu celý premenený v Pána Ježiša.

Keď konal túto modlitbu a horel týmto plameňom videl sa približovať ukrižovaného Spasiteľa v podobe serafa. Podivný Kristov obraz žiaril jasným leskom a plápolal horúcim plameňom utrpenia. Rany od klincov na rukách a nohách boli krvavo červené a bolo vidieť ranu v jeho boku široko otvorenú. Zjav pozeral na Františka a tak nevýslovne nežnými a milými očami, že temer umieral radosťou a súcitom. Zároveň cítil, ako je zasiahnutý piatimi prenikavými bolesťami. Jeho ruky a nohy boli prebodnuté akoby horúcimi klincami, pravý bok akoby bol prebodnutý kopijou a otvorený. Spasiteľove jazvy žiarili v jeho tele.

Od tej chvíle pre tento obdivuhodný a doposiaľ neslýchaný zárak bol, František obrazom tela Ukrižovaného, bol spoluukrižovaný s Ježišom Kristom, "ukrižovaným človekom!" Ale sa neuspokojil s prudkými bolesťami, ktoré mu spôsobovali vo dne v noci rany na rukách, nohách a v boku, ale túžil po nových mukách, aby trpel muky Kristove na celom tele. Bol by to považoval za nerytierke, aby bol nosil znamenie kríža svojho Majstra a nie ťarchu tohoto kríža. A aby sa mu tejto ťažkosti dostalo o to sa Pán Boh postaral

Skoro po obsiahnutí stigiem /vtlačenia rán/ stíhali ho väčšie choroby ako doposiaľ. Najprv dostal ťažkú očnú chorobu, ktorá ho neopustila až do smrti, táto mu spôsobila priam neľudsky ťažké operácie a skončila takmer úplným oslepnutím.

Šesť mesiacov pred smrťou bolo jeho telo úplne vychudnuté a zničené dlhotrvajúcimi kajúcimi skutkami a nadľudskou prácou, postihnuté rôznymi chorobami, takže nebolo na nom jediného zdravého údu. Žalúdok neprijímal skoro žiadny pokrm, pečeň vypovedala službu, brucho a nohy boli opuchnuté, často chrlil krv. Vychudnutý na kosť bol už len obrazom umučenej bolesti a každý den mohol zomrieť.

Jeden brat bol nad ním dojatý k slzám a hovoril: "Otče, popros Pána, aby s tebou miernejšie zaobchádzal, lebo jeho ruka veľmi ťažko na tebe spočívá!" František rozhorčene odmietal jeho reč a hovoril: "Brat, keby som nepoznal tvoju dobrotu, ihneď by som pre-

rušil styk s tebou, lebo sa opovažuješ haniti na mne Božie odpustenie." A hoci bol smrteľne zoslabnutý, vrhol sa na zem, bozkal ju a volal: "Ďakujem ti, môj Bože a Pane, za všetky tieto muky a prosím ťa, pošli mi ich ešte stokrát viac, jestli chceš, lebo to bude pre mňa najpríjemnejšie, ak ma budeš bez milosrdenstva navštevovať, pre mňa je veľkou útechou vedomie, že plním tvoju vôľu."

Inokedy sa ho znova pýtal ktorýsi brat: "Čo by si radšej chcel trpieť: tieto dlhotrvajúce choroby, alebo mučenícku smrť katovou rukou?" Svetec odpovedal: "Milý synu mne bolo vždy milšie a príjemnejšie to, čo môj Pán a Boh podľa svojej vôle so mnou robí. Ja sa starám iba o to, aby som bol vždy jeho vôľi poddaný a poslušný. Ale keď porovnávam ktorékoľvek mučnictvo s mojou chorobou, je ťažšie pre mňa ju trpieť hoci len tri dni. Na čo sa iní nedokázali ani pozrieť, to František znášal ochotne s úsmevom a veselo až do posledného okamihu. Právom mohol o ňom povedať jeho spovedník: "Od tej chvíle, čo sa mu zjavil svätý križ v kostole sv. Damiana, až do smrti svojej utrpenie spájal s utrpením Kristovým."

Áno, ešte viac. Ako bol za života podobný žijúcemu Spasiteľovi a v smrti Spasiteľovi umierajúcemu, tak mal i po smrti zostať podobný božskému telu Spasiteľovmu. Keď dotrpel a všetkého zbavený ležal na holej zemi, tu sa ukázala jeho rovnaká podoba s Kristom. Až do posledného okamihu dokázala jeho vynaliezavá pokora tak ukryvať sväté rany, že o nich vedeli len jeho naj dôvernejší bratia. Ale potom videli serafínsky zázrak rán ukrižovaného Spasiteľa a dotýkali sa ho tisíce svedkov a všetkým sa zdalo, akoby bol svätý František práve zložený z križa. Tak skoro ako živý mal na rukách, nohách a v pravom boku vlastnú Kristovu pečať a Kristov znak. V službe, v nasledovaní a milovaní svojho najvyššieho Pána a Kráľa žil i umrel, skutočne ako pravý rytier svätého Grátu - Ježiša Krista.

- o -

Františkánsky ruženec :

Ruženec je jedna z najmocnejších zbraní proti nepriateľovi duše. Svetský františkán by si nikdy nemal zanedbať ruženec, ak mu záleží na poklade milostí, ktoré Boh dáva na orodovanie našej nebeskej Matky. Svetským františkánom sa veľmi odporúča tzv. františkánsky 7-desiatkový ruženec. Za každé pomodlenie možno získať plnomocné odpustky. Modliť sa treba rozjímavo, nie iba odriekať Zdravasy a príslušné tajomstvá, ale aj zamyslieť sa nad tajomstvami jednotlivých desiatkov. Na získanie plnomocných odpustkov ruženec sa nemusíme pomodliť nepreerušene, ale všetkých sedem desiatkov si treba odboviť v ten istý den. Tajomstvá :

1. Ktorého si, Nepoškvrnená Panna, s radosťou z Ducha svätého počala.
2. Ktorého si, Nepoškvrnená Panna, s radosťou k Alžbete niesla.
3. Ktorého si, Nepoškvrnená Panna, s radosťou porodila,
4. Ktorého si, Nepoškvrnená Panna, s radosťou trom Kráľom dovolila uctievať.
5. Ktorého si, Nepoškvrnená Panna, s radosťou v chráme našla.
6. Ktorého si, Nepoškvrnená Panna, s radosťou prvá po zmŕtvychvstaní uvidela.
7. Ktorý Ťa, Nepoškvrnenú Pannu, s radosťou do neba vzal a za Kráľovnu neba i zeme korunoval.

Potom sa pomodlí ešte dvakrát Zdravas na počesť 72 rokov života Panny Márie /podľa tradície/ a nakoniec sa pomodlí na úmysel Svätého Otca Otčenáš a Zdravas.

Na druhú veľkonočnú nedeľu 1985 pápež Ján Pavol II vyhlásil na svätopeterskom námestí za blahoslavené dve služobnice Božie.

Paulína von Malinckrodt pochádzala zo zámožnej rodiny. Narodila sa 3. júna 1817 v Mindene, vo Vestfálsku. Po smrti svojej matky ako 17-ročná vzala na seba vedenie domácnosti, starosť o bratov a sestry. Okrem toho pomáhala aj chudobným, preukazujúc im skutky kresťanskej lásky. Tó boli vlastne roky, kedy v jej duši začalo pomaly klíčiť semeno povolania k reholnému životu. Na cestách so svojím otcom po Nemecku a v zahraničí, Paulína sa zaujímala predovšetkým o inštitúty, ktoré mali za cieľ zmiernenie ľudskej biedy. Venovala sa tiež starostlivosti o slepé deti. V tejto jej činnosti a podujatiach cirkevní predstavení poznali Božiu ruku a preto radili Paulíne, aby založila vlastnú reholnú spoločnosť. To sa aj v skutočnosti stalo 21. augusta 1849, kedy sa zrodila Kongregácia sestier kresťanskej lásky Nepoškvrneného Počatia Panny Márie.

A bolo to naozaj riadenie Božie, nakoľko v tom čase bolo treba veľa škôl a útulkov pre chudobné deti. Kongregácia, ktorá mala už v roku 1872 245 sestier, sa neskôršie rozšírila zvlášť na americkom kontinente. Po 32-ročne obetavej a vzornej službe spolusestier chudobným a sirotám, ako i v starostlivosti o slepých, matka Paulína von Malinckrodt zomrela v povesti svätosti 30. apríla 1881.

Viera a láska žiarili aj v živote druhej blahoslavenej, sestry Kataríny T R O J Á N Y, ktorá sa narodila v Ríme 19. júna 1813. Ako mladá vstúpila do kláštora klarisiek, kde však neskôršie počula hlas Božej prozreteľnosti, ktorý ju volal k inému apoštolátu. Odišla do Egypta, kde sa stretla s ozajstnou ľudskou biedou a bolesťou: hlad, choroby, opustené novorodeniatka, využívanie a zahnávanie druhých.

Podľa vzoru dobrého Samaritána, sestra Katarína sa zastavovala pri každom trpiacom a opustenom bratovi a sestre, platiac svojou vlastnou osobou. Venovala sa nielen kresťanom, ale aj ostatným s tou istou láskou bez rozdielu. Toto bolo vlastne aj cieľom Kongregácie misijných sestier františkánok Nepoškvrneného Srdca Panny Márie, ktorej bola ona roku 1868 zakladateľkou.

Po smrti Kataríny Trojány 6. mája 1837, jej spolusestry pokračovali v započatom diele: v apoštoláte medzi chudobnými. V poslušnej láske Cirkvi, horlivo slúžili, preukazujúc kresťanskú lásku zvlášť trpiacim bratom a sestrám v mnohých krajinách na svete.

Na slávnostnej svätej omši a obradoch blahorečenia sa zúčastnili početní veriaci, zvlášť z Nemecka a Talianska, z krajín, z ktorých pochádzali nové blahoslavené. Medzi cirkevnými a občianskymi hodnosťármi boli za taliansku vládu minister zahraničných vecí Andreotti a veľvyslanec pri Svätej Stolicy, Claudio Kelli. Západonemeckú republiku zastupoval jej veľvyslanec pri Svätej Stolicy, Peter Hermes s manželkou. Medzi veriacimi boli aj mnohé reholné sestry z kongregácii, ktoré založili nové blahoslavené.

V homílii Svätý Otec poukázal predovšetkým na príkladné čnosti služobníc Božích, keď povedal:

"Dnes, v druhú veľkonočnú nedeľu, kedy sú vyhlásené za blahoslavené dve reholnice....., liturgia nás pozýva, aby sme vo svetle zmŕtvychvstalého Krista hlbšie uvažovali o základoch našej viery a o povinnosti príkaze lásky k blížnemu. Sú to dve charakteristiky, ktorými sa vyznačovali nové blahoslavené..."

V Cyrilometodskom roku 1984/85
 venujem duchovným synom a dcéram
 sv.Cyrila a Metoda.

ÚVAHY O DUCHOVNOM ŽIVOTE NA SLOVENSKU

Úvod.

Keď som v jeden letný večer tohto roku na výzvu svojho priateľa napísal úvahu u duchovnom vedení, netušil som, že sa táto téma stretne s takým ohlasom. Mnohí hovorili o aktuálnosti tejto témy a o potrebe hovoriť o tom, čo je to duchovné vedenie a aké by malo byť. Tento záujem ma viedol k napísaniu i ďalších úvah: Duchovné spoločenstvá, kdeže ste sa vzali a Duchovní samotári, kdeže ste sa vzali. Odvtedy som si vypočul viacero pripomienok, pouvažoval som a tak dnes začínam písať tieto tri úvahy ešte raz. Nie sú to teoretické úvahy z pracovne, hovorím o vlastných skúsenostiach a skúsenostiach iných s duchovným vedením, s duchovným spoločenstvom a so samotou.

DUCHOVNÉ VEDENIE

Pôvod duchovného vedenia môžeme hľadať už v prvých kresťanských časoch u pustovníkov, prvých mníchov, ale i laikov, keď vyhľadávali múdreho, svätého a múdreho človeka a prosili ho o radu. Cez poslušnosť voči jeho radám sa dostávali k bohatstvu života a aj sami sa stávali múdrymi a svätými. Neskôr chceli raziť i tí, ktorí nemali na to ani potrebnú múdrosť ani svätosť, ale osobovali si to na základe svojej formálnej autority / boli napr. predstavenými/. Títo potom znižovali význam bohatstva života, ku ktorému sa vedený cez duchovné vedenie dostával a zvyšovali význam poslušnosti, ktorá, hoci mala byť pôvodne len prostriedkom, stávala sa cieľom. Celú náuku o duchovnom vedení vypracovali už v staroveku cirkevní otcovia a v stredoveku hlavne Ignác z Loyoly. Duchovné vedenie teda nie je plodom slovenského laboratória. Ale vďaka slovenskej mentalite a národným dejinám sa niektorým jeho deformáciám u nás mimoriadne darí.

Duchovné vedenie pomáha vedenému v duchovnom raste. Tu by sme mali položiť otázku, či je duchovné vedenie jediná forma, ktorá pomáha človeku duchovne rásť? Nie je. Zo skúseností poznám tieto formy: duchovné vedenie, pravidelné duchovné usmernenie, seba-vedenie. a spontánne usmernenie.

"Duchovné vedenie je najradikálnejšou formou pomoci v duchovnom raste. Ako hovorí jedna príručka: "Duchovné vedenie je veda a umenie aplikovať Božie zjavenie v zdravej postupnosti tým, čo slobodne odkryjú svoje svedomie skúsenému učiteľovi kvôli rade a povzbudeniu." Je to dobrá definícia až na to svojvoľné používanie slova veda.

Pravidelné duchovné usmernenie sú rady, usmernenia a povzbudenie, ktoré človek pravidelne dostáva napr. v spoločenstve, u svojho spovedníka, či u človeka / nazvime ho duchovným usmernenovateľom, či sprievodcom /, ku ktorému kedysi chodil na duchovné

Sebavedomie, ktoré poznáme i z profánneho života, a ktoré je u detí veľmi malé, takže potrebujú vedenie zvonka / držanie za ruku, príkazy/, by malo s pribúdajúcim vekom narastať a v dospelosti by malo mať rozhodujúci vplyv na duchovný rast každého jednotlivca, i keď kvôli opatrnosti pred subjektivismom a jednostrannosťou by mal mať človek vždy i pravidelné duchovné usmerňovanie a mal by si všímať i spontánne usmerňovanie.

Pod spontánnym usmerňovaním myslím rady a usmernenia, ktorých sa nám dostáva od členova našej rodiny, spolužiakov, kolegov, v zamestnaní i ľudí v autobuse. Je zlým svedectvom, ak niekto z naviazanosti na duchovné vedenie ignoruje pripomienky a výčitky vo svojej rodine, či na pracovisku.

Z naznačeného vysvitá, že podľa mojich názorov a skúseností nie každý potrebuje duchovné vedenie. Existujú však kritériá, na základe ktorých môže niekto doporučiť / nie nariadiť/ duchovné vedenie. Aká sú to kritériá?

1. Vek - duchovné vedenie doporučujem tým, ktorí sa už dostávajú spod vedenia rodičov, ale ešte nie sú schopní viesť sa sami, teda vo veku od puberty do 25 až 30 rokov.

2. Doporučuje sa i starším, ktorí sa cítia duchovne rozbití, alebo sa len nedávno dostali k viere, či k novej forme duchovného života.

3. Predpokladom pre úspešné vedenie je aspoň minimum viery, nádeje a lásky u vedeného a do určitej miery vypestovaný rozum, vôľa a cit. Ony sú predpokladom a ich nízka úroveň dôvodom pre duchovné vedenie.

Pre tých, ktorí vidia u seba potrebu duchovného vedenia, ho vrele doporučujem. Pomohlo už mnohým ľuďom k múdrosti a svätosti. Treba však dávať pozor na chyby, ktorých sa dopúšťajú duchovní vodcovia i tí, ktorí sú vedení.

Duchovní vodcovia zo začiatku hovoria o tom, že najskôr budete musieť viacej poslúchať, aby sa z vás stali hodnotní ľudia a kresťania a že neskôr sa budete stretávať skôr na rozhovor, usmernenie / teda, že z vedenia prejdete na usmerňovanie/. A tak je to správne. Ale nie každý vodca vie, to čo vedia otcovia a matky : z dieťaťa, ktoré nosili na rukách, vodili za ruku, prikazovali mu čo má robiť, vychovať syna a dcéru, ktorí sú im partnermi v živote. Už ich nevedú, ale navzájom sa usmerňujú. Niekedy duchovný vodca miesto aby vedeného čím ďalej tým viac nechával na sebavedenie a zveroval ho Duchu svätému, podmanuje ho sebe. A tak potom v schéme na duchovné vedenie položí otázku: "Ako som splnil pokyny z predchádzajúceho vedenia?", a splnenie takýchto "pokynov" sa stáva závažnejším ako zákony. Ale duchovný vodca si to ospravedlní: "Ja som len nástrojom, vodcom je Kristus!" Je to tak? U dobrých vodcov je to z veľkej časti pravda, ale celkom tak to nie je. Veď ako by sa potom mohli dvaja duchovní vodcovia k tej istej veci stavať tak veľmi rozdielne / napr. modlitby za príchod sv. Otca k nám /? Pre duchovných vodcov neexistuje žiadne Ex cathedra. Ak sú múdri a svätí, pomáhajú poznávať hlas Boží, ale vždy vnášajú do vedenia čosi zo svojich názorov, z postojov skupín, ku ktorým patria a s tým treba rátať. Je preto nespravodlivé vyvyšovanie, ak niektorý vodca povie: "Kto nie je so mnou, je proti Bohu." Žiaľ, i slová v takomto zmysle možno počuť.

Málo hovorím o veľkých skladoch duchovného vedenia. Hovorím skôr o jeho deformáciách, aby som ich osvetlil a pomáhal odstrániť. Chcel by som však upozorniť i na chyby tých, ktorí sú vedení.

Často hovoria: "Robím len to, čo mi povedal duchovný vodca a som spokojný." Znehodnocujú duchovné vedenie. Nedostatok vôle chcú nazývať čnosťou poslušnosti. Vedení, kto vám povedal, že duchovnému vodcovi môžete zavesiť na krk bremeno svojej slobody a zodpovednosti a poslať ho miesto seba na Boží súd? Duchovný vodca vám má pomáhať, aby ste vyzreli na dospelých ľuďoch, kresťanov, na ľuďoch Ducha. A keď sa budete cítiť dospelými vo viere, nádeji a láske, keď sa rozhojní váš rozum, vôľa a cit, to ešte neznamená rozchod s duchovným vodcom /žiaľ, často nevyhnutný/, ale snáď celoživotné priateľstvo - ako s rodičmi.

Nech vás všetkých sprevádza láska Kristova!

DUCHOVNÉ SPOLOČENSTVÁ

Jedna mladá žena povedala: "Na našom sídlisku bývame viaceré mladé rodiny, ktoré chodíme do kostola. Chceli by sme sa viac zblížiť, ale nevieme ako."

Čo by ste jej poradili? Možno by ste jej povedali, že každé spoločenstvo je iné, a že tak sami musia hľadať, čo je pre nich najvhodnejšie. Ale možno by ste jej vysvetlili, ako má vyzeráť spoločenstvo a stretnutia a že ak to nebudú robiť ako ste jej povedali, bude to len prešlapovanie na mieste.

Položme si najskôr otázku PREČO máme vytvárať spoločenstvá? Preto, že to pociťujeme ako potrebu. Boh nás tvoril spoločenských, je to v nás. Ale dne-s je tu ešte jeden dôvod, podobný ako nachádzame v prvých kresťanských časoch: Žijeme v diaspore uprostred pohanského sveta. Sú priestory v našich dušiach, o ktoré sa často nemôžeme deliť so svojím okolím, ako to mohli robiť stredoveký človek v kresťanskom prostredí. Preto o to väčšmi pociťujeme potrebu vyhľadávať sa, stretávať sa ako bratia v Kristovi, otvárať si navzájom srdcia v láske. A preto spoločenstvá, ktoré tvoríme a chceme vytvárať, majú byť v prvom rade bratskými spoločenstvami, založenými na vzájomnej láske a priateľstve všetkých členov, lebo len takéto spoločenstvá dávajú možnosť zažiť svojím členom to, čo je kresťanstvu najvlastnejšie: LÁSKU. A len takéto spoločenstvá vydávajú svedectvo, ktoré tak mocne vplývalo na neveriacich pri prvých kresťanoch, keď hovorili: "Pozrite, ako sa milujú."

Ak spoločenstvo nedáva možnosť zažiť bratskú lásku, tak nespĺňa najvlastnejšiu funkciu kresťanského spoločenstva a nemali by sme ho ani nyzývať bratským spoločenstvom, ale podľa jeho zamerania skôr záujmovým krúžkom, či odborným seminárom. Paralelu tohto, o čom hovorím, môžeme nájsť i vo svete. Bratské spoločenstvá majú svoju paralelu v pokrvných rodinách, kamarátstvách z detstva, v partnerských láskach. Krúžky a semináre majú svoju paralelu v odborných krúžkoch a seminároch. Aký je tu rozdiel? Ten, že rodina, kamarátstva z detstva, partnerské lásky zachytávajú celého človeka, jeho rozum, vôľu i cit, kým krúžky a semináre zachytávajú obyčajne len rozum človeka. Sú často užitočné, potrebné, dávajú možnosť realizovať sa špeciálne v niektorých oblastiach, napr. vo filozofii, v katechetike, v otázkach rodinnej výchovy. Ak máte bratské spoločenstvo, môžete si všetci ako jeden bod vašich stretnutí, alebo len niektorí členovia spoločenstva /napr. muži, ženy/ vytvoriť ešte takýto seminár. Ale ak spoločenstvo nemáte, krúžok, či seminár vám ho nenahradí. Raz som zažil, ako sa nastretutí takéhoto krúžku rozplakalo dievča a hovorilo, že stále jej len čosi vysvetľujú, stále sa múdro diskutuje a nikoho nezaujíma, čo ju trápi, o čom by sa ona chcela s nami rozprávať. Nepoznala bratskú lásku spoločenstva.

AKO vytvoriť spoločenstvo? Tu by som chcel upozorniť na chyby tých, ktorí "lovia" do spoločenstva. Zdá sa, že si často dostatočne nevedomujú svoju zodpovednosť za tých, ktorých prijímajú, ktorí sa možno prvýkrát stretli so spoločenstvom. Ako by si títo zakladatelia nevedomovali, že oni sejú, formujú týchto ľudí. A niekedy ich sformujú tak, že títo viac o spoločenstve nechcú ani počuť. Niektorí zakladatelia neriešia základné problémy ľudí, ktorých prijímajú alebo im ich riešia direktívne. Tí, ktorí vstupujú do spoločenstva, často nevedia čo chcú, len hľadajú. Nevedia sa preto ani dostatočne rozhodnúť, či by takéto spoločenstvo bolo pre nich vhodné. To by však mali spoznať tí, ktorí ich prijímajú. Najväčšou chybou tu je neprirodzené organizovanie, pochyťávanie nových.

AKO má teda spoločenstvo vyzerat? Myslím, že by malo spĺňať tieto tri úlohy:

- 1/ byť zamerané na Boha
- 2/ vo vzájomnej láske prijímať život každého svojho člena
- 3/ byť otvorené pre iné spoločenstvá, pre všeobecnú Cirkev, pre svet - byť kvasom.

V týchto troch úlohách spoločenstva môžeme vidieť obsah prvého a najdôležitejšieho z prikázaní: "Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! Toto je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé však sa mu podobá: Milovať budeš bližneho svojho ako seba samého! Na týchto dvoch prikázaniach spočíva celý Zákon i Proroci." /Mt 22,37-40/

Bližšie rozveďem úlohy spoločenstva:

1. Ak nie je prvoradou úlohou spoločenstva oslava Boha, modlitba, úcta, klananie sa, skĺzne záujem spoločenstva o seba samých a spoločenstvo miesto modlitby intelektualizuje, kritizuje, pri referovaniach vypočúva svojich členov ako, pred komisiou. Spoločenstvo, v ktorom má Boh prvé miesto, vidíme napr. v Taizé. Berme si z nich príklad na naše modlitebné stretnutia.

2. O vzájomnej láske v spoločenstve mi priateľ povedal: "Túžil som po tom, aby spoločenstvo stálo na prirodzenej báze. Tam, kde toto chýba, nemá to dlhú perspektívu, ani tú správnu hodnotu." Tam, kde je vzájomná láska, členovia spoločenstva sa radi stretnú, aby sa spolu pomodlili, porozprávali o sebe, potešili sa úspechom, podelili sa o starostli, usmernili sa na kresťanské postoje. Radi sa spájajú so životom Cirkvi, s jej liturgickými slávnosťami, modlitbami za aktuálne potreby, čítaním ecyklík, atď. Vyhľadávajú sa i mimo stretnutí, plánujú si spolu dovolenky, pomáhajú si pri starostlivosti o deti. Tam nemusia hovoriť: "Sme duchovné spoločenstvo, tak sa trpme." Alebo o spoločnej dovolenke spoločenstva: "Bola to najhoršia dovolenka, akú som kedy zažila." Niektoré spoločenstvá preberajú sčasti na seba úlohu duchovného vedenia pre svojich členov. Môže to byť dobré, ale treba dať pozor na chyby, o ktorých som hovoril pri duchovnom vedení.

Tu treba povedať čosi o referovaniach. Iste každý vie, čo to je: členovia spoločenstva pred bratmi a sestrami v spoločenstve hovoria o svojom živote, úspechoch i chybách. Ostatní potom v bratskej láske /kiaľ by! / upozornia brata, či sestru na chyby, jednostranné pohľady, subjektivismus, ktorým riešil nejaký problém. Referovanie je pravda o sebe. A pravda a láska sú základom jednoty. Niet ozajstného spoločenstva bez pravdy. Pri referovaní však kľúčovú úlohu hrá miera referovania. Objasním to na príklade zo života v manželstve: je znakom nelásky, nedôvery, ak manžel, či manželka musí svojmu partnerovi do haliera vypočítavať svoje výdavky, do minúty neprítomný čas. Ale je zankom ľahostaj-

nosti a neúprimnosti, ak si každý z manželov robí so svojimi peniazmi a časom, čo uzná za vhodné, ak ten druhý nemá právo opýtať sa "Kde si bol tak dlho?", alebo "Čo si urobil s tými peniazmi?". Takto samozrejme by malo existovať referovanie, hovorenie o svojom súkromí i v spoločenstve. Referovania nemajú čo robiť na akademickú pôdu, patria do atmosféry bratskej lásky, preto ich v krúžkoch a seminároch nenachádzame. V spoločenstve by však mal byť pre ne priestor. Nie však vo forme súdneho procesu, ale pravdivého otvorenia sa v láske.

Chcel by som tu čosi povedať i o spoločenstvách, ktoré si hovoria duchovná rodina. Často sa dosť negatívne stavajú k členom svojej pokrvnej rodiny v duchu slov: "Čokoľvek by si mal dostať od mňa, nech je to dar Bohu." /Mt 15,5/. A hoci si zakladajú na svojej duchovnej výške, takýmto postojom sa zbavujú možnosti kladne vplývať na členov svojej pokrvnej rodiny a tak niekto iný, kto nie je na takej výške, urobí v ich rodine pre Kráľovstvo Božie viac ako oni.

3. Otvorenosť voči okoliu je veľmi potrebná. A to nielen otvorenosť voči "naším" spoločenstvám, ale i tým druhým. Keď totiž človek pozná len to svoje, je náchylný myslieť si, že na Slovensku, ba v celej Cirkvi, nič duchovnejšie, prepracovanejšie a hlbšie neexistuje. A pritom by stačilo neobdivovať tolko seba a všimnúť si trochu snaženia iných spoločenstiev u nás, u iných národov, prácu celej Cirkvi. Spôsoby ako žiť s inými iste nájdete i na prirodzenej báze i na organizačnom prepojení, lebo oboje je potrebné.

Iste by sa na túto tému dalo ešte veľa hovoriť, ale tu už nechávam na vaše diskusie a plány.

Nech vás všetkých sprevádza Duch Boží!

SAMOTA DUCHA

Pokladám sa za dosť veľkého samotára, a tak som myslel, že mi nebude robiť problém napísať úvahu o samote. Ale keď som tak uvažoval o samote a počul hovoriť iných, ktorí skúsili viac samoty ako ja, spoznal som, že o samote viem veľmi málo. Veď vždy som mal rodičov, súrodencov, kamarátov, vždy som bol v osobných i pracovných kontaktoch s inými ľuďmi. Tie vzťahy nebývali vždy také, aké som si predstavoval /preto som sa cítil sám/, ale boli. Keď sa však pozerám okolo seba, vidím tolko a takej hlbokéj samoty, že sa mi zdá až neuveriteľne, že toľkí ľudia spomedzi nás žijú v takej fyzickej i duchovnej samote, opustenosti. Všimnili ste si už niekedy samotu ľudí okolo seba?

Samoti starca, na ktorého zabudli príbuzní, v zamestnaní ho nahradili mladí a priatelia už pomreli alebo sú rovnako nevládni, aby ho navštívili.

Samotu človeka, pripútaného k vozíku, ktorý sa tak rád stretáva s ľuďmi, je však odkázaný na to, aby ľudia prichádzali k nemu.

Päť rokov väzenia na samotke, keď sa zdá, že neexistuje už nič, nikto, ani Boh, len takmer šíalená myseľ, ktorá nedopraje pokoja.

Samota po morálnom páde, keď sa človek zvíja na podlahe, zhnusený sebou i svetom a vyčíta Bohu, že ho nechránil.

Samotu človeka, ktorý prežil haváriu, pri ktorej zahynula manželka i deti.

Samotu muža či ženy, ktorí prežili svoje pohanenie, pošpinenie, zneuctenie a volajú do tmy: "Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?"

Samotu ľudí, ktorí sa vrátia zo zamestnania, vojdú do svojho bytu a čakajú rána, aby znovu išli do roboty, vediac, že nikto nezavoní pri ich dverách.

Ako je možné, že žijú ľudia v takejto samote a my, mladí kresťania, sedíme na svojich duchovných stretnutiach, aby sme sa intelektuálne vybili alebo vycibrili svoj charakter obstrihávaním i tých najmenších chybičiek, nechávajúc rásť veľké. Poznáme Ježišove slová o odvrhnutí tých, ktorí nemali oči, uši, ruky, nohy a čas pre potreby ľudí okolo seba. Dajme si pozor, aby náš duchovný život nebol len snobizmom, keď náš osomelý otec, či kolega v zamestnaní nemá nič z tej lásky, o ktorej tak radi hovoríme. Keď sa ťa Boh opýta, čo je s tvojím bratom, neodpovedajme tými antisociálnymi kainovskými odpoveďami: "Či som ja strážcom svojho brata?" /1 K 4,9/. Je pomýlené stavať obetné oltáre Bohu a nevšímať si, či zabíjať brata.

Okrem tejto samoty, opustenosti, sú ešte i iné. Samota na púšti, v akej vyzrieval Ježiš, Payol, Chardin, Carrette, samota, ktorú si človek vyberie, aby prehýbil svoj vzťah k Bohu, aby vyzrel v osobnosť. Samota, o ktorej hovorí Rúfus:

"Sám, ako tí, čo sú i budú,
objímaš svet a zemehruďu.
Nereptaj. Možno je to dar.
Nežaluj sa mi, že si ťažký,
a premáhaj svoj maldý strach.
Veď ako by si, ľahší vážky,
šiel za podstatou v hĺbinách?"

Z toho vyrastá samota osobnosti, človeka, ktorý dokáže mysliet i konať z vlastného vnútra bez toho, aby sa musel neustále na niečo, alebo na niekoho odvolávať. Je to samota, ktorá hrdo stojí oproti človeku, pevne zasadenom v dave, ktorý odhlasuje i nákup zbraní, lebo všetci tak hlasovali.

A ešte je tu samota tých, ktorí prebehli spoločnosť a našli sa na neprebádanej ceste. Samota prvých, ktorej by sa mohli zbaviť, len keby sa zriekli prvovýstupu / našli by sa však v samote mládenca, ktorý odmietol predať majetok a nasledovať Krista/. Je to bázlživá samota zodpovednosti na tých, ktorí ich budú nasledovať.

Pozrime sa ešte raz:

opustenosť - spoločnosť - samota zrenia, prvých, osobnosti.
Možno, keď k nim budete milší, predsa len nájdete spoločníkov.
Ak žije opustený človek vedľa vás, vyhľadajte ho a pozvite k sebe.
Nepozývajte len tých, ktorí vás pozývajú, lebo nebudete mať odplatu v nebi.

Ak žijete v spoločnosti, úzkostlivo do nej začlenení, len aby ste nepocítili čosi z opustenosti, či zo samoty osobnosti, uvedomte si, že pred Boha predstúpi každý sán. Ani z etického hľadiska nie je správne, aby si spoločnosť podriaďovala jednotlivca, ani aby jednotlivec využíval spoločnosť, ale jednotlivec a spoločnosť sú si rovnocenní, majú voči sebe rovnaké povinnosti a práva.

Ak v sebe cítiš samotu osobnosti, neboj sa jej. Daj len pozor, aby si sa nezaďával do svojej duchovnej krásy, lebo - uvedom si - že budeš musieť zúčtovať z každého talentu, ktorý si dostal.

Jediná samota, ktorej sa treba báť, je samota bez Boha. V nej je zúfalstvo, bezútešnosť, žiaľ. Nájdí Boha a nebudeš sám.

Nech nám i tieto riadky pomôžu budovať Kráľovstvo Božie na zemi!

S v e t l o a t i e n e . . .

"Staň sa svetlo!" - a na nebeskej oblohe sa na rozkaz Stvoriteľa ukázala žiarivá ohnivá guľa, ktorá už milióny rokov ožiaruje oblohu, zemekruh i celý vesmír, žiari, svieti, otepľuje, lieči a prebúdza prírodu i naše srdcia pozdvihuje k nebesiam.

Aký to krásny dar nebeského Otca slabému, smrteľnému človeku! Keď nám v celej svojej kráse intenzívne svieti, berieme to ako prirodzený úkaz prírody, ale len málokedy si uvedomujeme, že každý dar, ktorý prichádza zhora, je mimoriadna milosť Božia. Bez svetla a slnka si nevieme život ani predstaviť.

Ľud. Boží má aj iné svetlo a slnko... Je to omilostené svetlo v našej duši, ktoré nás uschopňuje na dokonalý život podľa viery a hojnosti milosti. Svetlo nám dané pri sv. krste sa musí ustavične zapalovať, dopĺňovať, aby horelo, svietilo na osobnú našu radosť a na spoločný úžitok pre všetkých! Prijímaním sv. sviatostí a konaním šľachetných skutkov v živote - to je dodávanie oleja a matérie do kahanca tohoto svetla.

Oheň musí ustavične horieť v duši i v našom okolí! Kto koná pravdu a žije spravodlivo, ten sa nebojí svetla, ten ide na svetlo - zdôrazňuje sv. Písmo. A kto sa bojí svetla? Ten, ktorý je synom tmy, ako nám to pripomína sv. Pavol apoštol vo svojich listoch. Všeobecne sa hovorí, že v človekovi sa skrýva dosť svetla, ale hriechom ho zatlačuje, aby sa nepredralo navonok. Kniha Sirach to objasňuje takto: "Blúdenie vo tme je vrodené hriešnikom..." /Ekl 11,16/. Keď chýba dobrá vôľa a svetlo, vtedy človek ľahko zabľúdi.

Človek je podivuhodný Boží tvor. Starý zákon o ňom hovorí, že je to hĺbka a tajnosť. Ozaj, je nevyspytateľný, obsahuje viacej tmy ako svetla. Koško kontrastov sa skrýva v jeho duši. Len si spomenme, čoho všetkého je schopný. Čo hrozného vychádza z jeho duše. Jeho nálady sa striedajú ako počasie v prírode. Keď je toho mnoho, hovoríme o neobvyklých vrtochoch, ktoré nie sú ozdobou človeka. Je dobré, keď človek sa sleduje, porovnáva s druhými, napráva a zdokonaľuje. Správna výslednica takéhoto správania je akoby pestrý kaleidoskop našej nátury, pri ktorom seba posudzujeme a primerane aj odsúdime. V tom spočíva naša veľkosť.

Viacej svetla do života, viacej tepla do duše, to je požiadavka doby. Hĺbka človeka a jeho veľkosť sa vždy meria podľa statočnosti, lásky a spravodlivosti, čiže podľa znakov charakteru. Kresťan - katolík musí mať na sebe pečať Ducha Svätého, musí sa vo všetkom riadiť vznešenou naukou Ježiša Krista. Takýto charakter je nezmazateľným znakom detinstva Božieho a kandidáta neba. Touto pečatou sa stávame údmi cirkvi a dieťkami Božími. Je to akoby legitimácia, že patríme výlučne Kristovi.

Celý náš život musí plynúť na slávu Božiu a na osoh i povzbudenie druhých. Aby sme dosiahli plnosť svetla a života, máme pravého Advokáta a Utešiteľa Ducha Svätého, ktorý je zálohou nášho dedičstva. Je to dedičstvo slávne a omilostené, je to účasť na mystickom tele Kristovom a záruka nebeskej slávy. Kedysi sme boli v tmách synmi tmy, boli sme otrokmi tela a hriechu, teraz sme však vykúpení Krvou Kristovou, svätým národom, kráľovským knazstvom a vyvoleným ľudom. Aké to krásne privilégiu, koľké povýšenie, lebo sme aj majetkom Božím, patríme výlučne Bohu. "Blažený národ, ktorý si Boh vyvolil za dedičstvo" /Ž 32,1/.

V rôznych múzeách sa nachádzajú mnohé listiny i pečate. Starobylé kráľovské alebo banícke mestá ich starostlivo uschovávajú

v tajných trezoroch. Právom patria medzi vzácne poklady. V listinách nachádzame bohatú históriu a mnohý materiál k štúdiám. V nich je vykreslená historická minulosť a kultúra národov. Okrem pravých listín sa v dejinách stretávame aj s falzifikátmi, teda s falošnými "dokumentami", ktoré majú malú cenu.

Z muzeálnej dokumentácie spokojne možno prejsť do duchovnej sféry, lebo aj tu možno hovoriť o správnych alebo falošných pečatiach. Pravou pečaťou je naše zaštepnenie do viniča, ktorým je sám Kristus. Vo všetkých sviatostiach dostávame milosť Božiu, čiže pečať Ducha Svätého. Táto pečať sa zvyrazňuje v našom živote čnostným životom, silnou vierou, nefalšovanou láskou, dobročinnosťou a šlachetnosťou dobrých skutkov. Len takého dedičstvo je trvalé, záslužné a cenné.

Falzifikáty sa nachádzajú nielen v múzeách, ale aj medzi nami. Ľudia, ktorí v sebe kazia obraz Boží, sú tou nepravou fotografiou tohoto obrazu. Býva to zlé znamenie na čele. To sú tie nepodarky a tiene v ľudskom živote. Staré rímske dejiny nám spomínajú, že tzv. otroci - fugiviti, keď utiekli od svojho pána, a boli znovu vrátení, majiteľ im vyryl ohnom na čelo veľké "F" - fugivitus - utečenec, čím bol natrvalo poznačený ako zradca. Bol to pre všetkých otrokov výstražný znak. Zlé znamienko, červená pečať na čele, kolkať to potupa, hanba minulosti, bolestná história. V novej dobe hovoríme o Kaínovskej zrade, znamení, ktoré sa v našej dobe často vyskytuje. Porušenie charakteru, zlomená prisaha, porušená manželská vernosť, hriechne neláskavosť, potupa a neznášanlivosť, to sú tie obávané znamienka nie síce na čele, ale hlavne na duši! Takýto znak musí každého páliť. Málo je svetla, mnoho je tienov, často počuť oprávnenú žalobu. Je to charakteristika súčasnej doby. Kto miluje svetlo, ten ide na svetlo. Kiežby sme všetci mohli byť synmi svetla!

- o -

Modlitba k Duchu Svätému od kard. Manninga, terciára .

Duchu Svätý, Bože, ktorým sme od maličkosti pohrdali a ho odmietali, daj nám svoju osobu, svoju prítomnosť, svoju moc. Daj nám poznať svojich sedem darov: Ducha múdrosti a rozumu, rady a sily, umenia, zbožnosti a bážni Božej. Ty, ktorý si Duchom Otca i Syna, Ty, ktorý krstiš ohnom a vlievaš Božiu lásku do každého srdca, vlej svoju lásku i do nášho srdca. Jedno si žiadame od Teba, Ducha lásky a to chceme hľadať: nie bohatstvo, hodnosť a moc, ani pozemský domov ani pozemské šťastie. Udeľ nám jediný kľúč Tvojho svätého svetla, ktorý by nás roznietil a do ohňa Božej lásky celkom ponoril. Daj, aby Tvoj svätý ohen v nás tak zažiaril, žeby v nás zničil každú škvrnu, ktorá ostala na našom tele a na našej duši. Očisti nás sedmorásobne svojimi darmi; učin z nás svätú, Tebe príjemnú obeť. Roznič v nás horlivosť a daj, aby sme sa rozplynuli v kajúcniosti, žeby sme žili i zomreli ako ozajstne kajuci hriešnici. Amen.

Modlitba sv. Ľudovíta M. Grigniona k Najsvätejšej Sviatosti.

Ježišu, ktorý žiješ v Márii, príď a ži tiež vo svojich sluhoch! Dopraj nám ducha svojej svätosti, plnosť svojej sily, dokonalosť svojho života, rýdzosť svojich čností. Spoj sa s nami vo svojich tajomstvách, premôž všetko, čo by mohlo prekážať Tvojej vláde v nás, skrze svojho Ducha k sláve Otcovej. Amen.

Modlitba svätého Františka v chorobe .

Pane, ďakujem Ti za všetky bolesti a prosím Ťa, aby si ich stonásobne rozmnožil, ak so uznáš za vhodné. Najmilšie mi je to, keď ma nešetíš od bolesti, lebo plnenie Tvojej najsvätejšej vôle spôsobuje mi prehojnú útechu. Amen.

P o ž e h n a n ý p o v r a z

Istý slovenský maliar bol ctiteľom nášho sv. Františka. Dobre poznal jeho život. Dlho premýšľal, ako by svoju úctu k tomuto svätcovi i štétcom vyjadril. sa mu to skvele podarilo. Na obálke o živote Chudáčika z Assisi je František veľmi smutný. Pred ním je veľká zemegula, ktorú sa snaží svojimi rukami objať, ale ruky nestačia. Svätec si pomohol. Svojou kordou, povrazom si predlžuje takto ruky a celý svet obopína pre Krista. Tento musí Kristovi patriť, veď za všetkých vylial svoju predrahou krv. Františkova korda sa roztahuje, jeho duša horí veľkým plamenom. Tvár sa vyjasňuje. Jeho oko spočinie na oblakoch, kde sa mu prihovára sám Spasiteľ a dodáva mu odvahy, ukazujúc jednou rukou na prebodnuté srdce a druhou Františka priťahuje k sebe.

Duša svätčova je naplnená opravdivou radosťou, lebo svojou kordou mohol objať nielen svojich Menších bratov, ale celý svet. Aký to triumf, aké víťazstvo! Krásna myšlienka maliarova, ktorý takto realizoval Františkovu túžbu, získať pre Krista celý tento svet. Aká to blažená rodina, aký to požehnaný skromný povraz.

Kolki z našich milých čitateľov a ctiteľov sv. Františka sa honosia týmto povrazom. Sú to Menší bratia, ale i terciári - svetskí františkáni. Svet sa bojí povrazu, lebo o nom sa hovorí, že je bláznovský. Svet by mal vedieť, že františkánska rodina už 800 rokov je ozdobou Cirkvi svätej a požehnaním pre svet!

Povraz! Neľakajme sa tejto úvahy. Bohužiaľ, povrazom sa človek zbavuje života, keď sa ho chytilo zúfalstvo. Povraz na krku, aké to poníženie a potupa pre človeka, ktorý je predsa na Boží obraz stvorený. Bohužiaľ, koľko prípadov samovrahov, ktorí si na krk viažu takúto hroznú potupu a kliatbu. Prekliaty povraz! Hanba ľudstva a hrozné nešťastie! Aj vtedy je povraz nešťastím pre človeka, keď ho poviazu na rukách pre určitý delikt. Povraz ľudskej justície, spravodlivosti. Zaslúžený trest je sankciou. Povraz na rukách, povraz na krku. Aké to ponižujúce, ale aj odstrašujúce.

Povraz hrá zvláštnu úlohu aj v živote samého Ježiša Krista. V Getsemanskej záhrade sa dobrovoľne nechal chytiť od vojakov, ktorí ho povrazom zviazali a odviedli do žalára. Povrazom mu zviazali jeho sväté ruky, ktoré toľko dobrého na svete vykonali. Povrazom ho ohavne priviazali k stĺpu a nemilosrdne bičovali. Tým istým povrazom ho pobádali, aby niesol kríž na Golgotu. A tu naposledy priviazali jeho nohy a ruky ku krížu, aby ho ukrižovali!

V tomto prípade povraz sa stal symbolom krutosti, tyranie a bitky i hanby. Aj drevo kríža sa stalo premetom takejto potupy. Ale len dotiaľ, kým tento povraz neposvätil sám Ježiš svojou krvavou obeťou. Požehnané drevo kríža, na ktorom visel náš Spasiteľ pre spásu sveta. Požehnaný povraz, ktorý sa dotýkal tela Krista-Spasiteľa.

Nedivme sa, drahí bratia a sestry, že takýto povraz si obľúbil veľký náš Patriarcha sv. František, ktorého cirkev nazvala Druhým Kristom. Týmto povrazom opásal najprv seba a dal príkaz všetkým Bratom, aby robili podobne. Serafínska korda je pre svet chlúbou i požehnaním!

Spasiteľ nás vyzýva: "Majte bedrá opášané a horiace sviece v rukách" /LK 12,35/. Tieto slová si sv. František doslovne osvojil. Preto zanechal bohatý aksamitový šat, od pastierov prevzal skromné rúcho a svoje bedrá si opásal povrázkom, aby tak bol silnejší proti všetkým nástrahám diabla a tela, ktoré nazýval "bratom so-

márikom" - ktorému netreba vädý ísť po vôli. Takto s povrazom okolo bedier na habite odumrel celkom tomuto svetu a každej hmote.

Po Kristovi je to František, ktorý posväcuje povraz, aby ním nastúpil cestu dokonalosti a svätosti. Aj keď to bola cesta "poptupy" na olgotu, predsa sa stala cestou radostnou i víťaznou tiež podľa vzoru Ježiša Krista!

Krásna a bohatá je celá františkánska história. Je to veľká rodina nosičov Františkoveho povrazu, ktorý im už toľkú slávu pripravil tu na zemi, ale nadovšetko v nebi. Kto by mohol spočítat blažených synov v nebesiach a oslávených dcér, ktorí išli krížovou cestou Spasiteľa za svojím Zakladateľom!

Tento povraz chudobného Františka nosia ešte aj teraz tisícky Bratov a milióny Terciárov. Tento povraz v duchu dvíhajú nespočetné zástupy všetkých stavov a kategórií, mladí i starí, bohatí i chudobní, mužovia aj ženy, robotníci, sedliaci, učenci, vedátori, vynálezci, učitelia, úradníci, vojaci, maliari, panovníci, knazi, biskupi, ba aj pápeži, matky, otcovia, mladé ženy i statní junáci. Všetci tvoria serafínsku rodinu, ktorá sa preslávila činmi, obetou, láskou i krvou na slávu Božiu a na povzbudenie klesajúcemu i hrešiacemu ľudu. Všetci sú veselými a odovzdanými nosičmi povrazu i kríža za Kristom i za Františkom. Kiež by toto nosenie povrazu bolo pre svet posilou i záchranou!

Jeden katolícky mysliteľ sa takto vyjadril: "Pre obnovu a záchranu sveta netreba novej rehole, nového bratstva. To staré bratstvo františkánskej rodiny je dobré, vyskúšané, staré už 800 rokov. Len ľudia musia byť noví, s novým srdcom a zmysľaním, s novými horlivosťami - na obrodu dnešného zhmotareného sveta!"

Nosenie kordy značí nielen sebazápor a chuť k pokániu, ale stále a isté napredovanie, aby aj jednotliviec-nosič povrazu-aj ostatní z Božieho ľudu sa stali opravdivými učeníkmi Ježišovými!

Spisovateľ Dr. Wirtz hovorí, že františkánska rehole je stále aj dnes súca na to, aby v duchu Kristovom obnovila mravy a obrodila svet. Pre všetkých Menších bratov a Terciárov nastala táto požehnaná chvíľa, veľká hodina uváženia, očisty, obrodovania a záchrany. Či to nie je krásne ohodnotenie, vyznačenie pre celú rozvetvenú serafínsku rodinu?

Menovaný spisovateľ má ku nám všetkým túto pripomienku: "Čím lepšie a pevnejšie budú synovia a dcéry Chudáčika z Assisi pritiahnutí kordou, tým lepšie odumrú svetu a mamone! Tým istejšie sa dokonalia a prispôbia sa ku Kristovi!" A ešte jedno spomína: dnešná doba krváca práve tak, ako za dob Františkových... A tu niet iného východiska, ako sa silnejšie opásať, dvíhať ho ako vzor a ísť za svätosťou - ku Kristovi!

Všetci, ktorí majú Františkov povraz, stávajú sa obeťou i vzorom. Táto korda dvíha ducha k obetavosti, aby všetci takýto nosiči rúcha a kordy Františkovej dali sa na pochod cez úskalia, trnie, prekážky, cez žeravé uhlie mnohých ťažkostí - jedine a výlučne k nebu! Kristov povraz i Františkova korda nech sú symbolom a znakom Božieho požehnanania!

Strelné modlitby :

Pane, ráč nás v tento deň a v túto noc zachrániť od hriechu!

Pane, pošli svojej Cirkvi svätých knazov a horlivých reholníkov!

Najsvätejšie Srdce Ježišovo, verím, že ma miluješ!

Nepoškvrnená Panna Mária, Kráľovna pokoja, oroduj za nás!

Bože, Ty si všemohúci, urob ma svätým!

Matka milosrdenstva, oroduj za nás!

Ukážka z dejín charizmatikov.

Nasledovnú otázku počuje často: Je charizmatické turečné hnutie niečim novým alebo už bývalo v Cirkvi často? Odpoveď je jednoduchá: od nastarších dôb!

Je užitočné vidieť, ako sa kedy prejavovalo a čo pozitívneho alebo zmýleného donieslo. V krátkosti ovšem nemôžeme prebehnúť celú históriu Cirkvi. Preto si tu pripomenieme iba jednu silno charizmatickú osobnosť na konci obdobia Otcov Cirkvi a na začiatky byzantskej éry: Simeona Nového Teológa.

Umrel v roku 1022. Ale už samotné jeho meno je poučné. Čo značí "Nový Teológ"? Teológom nazývajú grécki autori sv. Jána Evanjelistu, pretože začína vetou: Na počiatku bolo Slovo /logos/ a to bolo u Boha /Theos/. To, že nazvali Simeona - carhradského mnícha - Novým Teológom, novým svätým Jánom, svedčí o tom, ako vysoko si vážili jeho inšpiráciu.

Najprv si však povedzme niečo o jeho živote: Narodil sa v Malej Ázii a prišiel na štúdiá do Carihradu. Jeho strýko bol veľkou osobnosťou na cisárskom dvore. Študoval, ale dá sa povedať, že nedočítaval. Niečo sa mu na knihách neľúbilo - aspoň na niektorých. Nemal rád ani cisársky dvor. Čítal životopisy svätých. To bolo niečo iné ako knihy a pravidlá. Tí ľudia sa zhovárali s Bohom, mávali osvietenia, žili vo svätej slobode Božích detí. Keď sa o tom rozprával s ostatnými, všetci ho uistovovali - aspoň ako píše on - že také časy sa už pomínuly. Dnes sa už svätci nerodia. Musíme sa uspokojiť s tým, že žijeme normálny život a sledujeme to, čo svätí ľudia už raz napísali.

Simeon sa nedokázal zmieriť s touto odpoveďou. Píše: nemohol som tomu uveriť. Stále som si hovoril. Pane, zmiluj sa! Či je snáď už diabol silnejší ako Boh, náš Majster? Či snáď už zatiahol celý svet na svoju stranu tak, že už nikto nie je na strane Božej?

Jedného dňa však mal šťastie: stretol skutočného svätca z kostí a mäsa - a nielen svätú knihu. Bol to jeho menovec: Simeon Zbožný z kláštora studitov v Carihrade. Začal k nemu chodiť, ale ten ho veľmi nepoučoval. Čas od času mu povedal nejaké slovo, ale i on mu dal knihu gréckeho mnícha z 5. storočia, Marka Pustovníka s titulom "O duchovnom zákone". V tejto zapôsobila na Simeona jedna myšlienka: Ak sa chceš duchovne uzdraviť, dávaj pozor na svoje svedomie. Rob to čo ti svedomie hovorí a budeš mať z toho veľký úžitok.

Všimnime si ten dôraz na slove "svedomie". Nie je teda dôležité to, čo je napísané v knihe. Boh dodnes hovorí vo svedomí. Musíme sa naučiť počúvať jeho vnútorný hlas. Odvtedy - ako sám píše - Simeon nešiel nikdy skôr spať, ako si položil otázku, čo mu v ten deň radilo svedomie a či to splnil. Pretože chcel počuť, čo mu Boh vo svedomí hovorí, vstával v noci. Inokedy totiž nemal čas: mal na starosti dom nejakého patricia. Mnoho sa modlil k Panne Márii, aby ho osvietila.

Jedného dňa mal videnie. Popis tohto videnia je zaujímavý. My si predstavujeme videnie ako nejaký konkrétny filmový obraz, niečo čo sa dá opísať a nákrešovať. Vbci takýmto videniam mali grécki Otcovia veľký odpor. Mali strach, že tu ide o výplody fantázie. Boh sa predsa nedá predstaviť vo formách a v obrazoch.

Simeonovo videnie bolo iné: zdálo sa mu, že všetko je plné svetla, že on sám je vo svetle, ale nevidel nič okrem svetla, žiaden tvar a žiadnu farbu. Dokonca vedel, že to nie je svetlo hmotné, ale niečo, čo preniká jeho mysl.

Stalo sa ovšem to, čo je starou skúsenosťou: samotné videnie nikoho neurobí lepším. Mladý Simeon sa priznáva, že bol pekný a elegantný a dal sa zlákať inými "videniami" cisárskeho mesta: úplne zmyslovými a konkrétnymi. Rozhodol sa však tomu všetkému urobiť koniec: vstúpil do

kláštora studitov, kde žil jeho svätec, duchovný otec. Ale i to dopadlo zle. Kláštor bol usporiadaný a dobre organizovaný. Všetko sa tam vykonávalo po poriadku: práca modlitba, čítania. To ovšem nie je prostredie, ktoré by vyhovovalo charizmatikom. Chodil neskoro do chóru, keď sa modlil zabudol urobiť to čo mal a bolo to tak často, že ho po mnohonásobnom napomínaní nakoniec prepustili.

Útočisko našiel v malom kláštore v susedstve, kde bolo iba niekoľko mníchov a poriadok nebrali tak vážne. Tam sa mohol modliť kedy chcel a ako chcel, podľa svojej vnútornej inšpirácie. Zasa mal videnie: zasa to bolo svetlo. A tu odrazu samotný zistil, že ani to nie je to hlavné. Rozhodný okamih v jeho živote nastal, keď si uvedomil, že k nemu hovorí Kristus. Píše, že mal videnie Krista. Ale znovu by sme sa mýlili, že tu išlo o nejaký obraz fantázie. Kristus k nemu prehovoril priamo v s r d c i . Ale ako ?

Vysvetlenie, ktoré nám tento byzantský mystik zanechal, je veľmi pekné a poučné. Bol to dvojaký zážitok:

1. že Boh nie je ďaleko, že je priamo v nás,
2. že Kristus hovorí v našom srdci tým, že odrazu - veľký dôraz kladie na slovo "odrazu" - pociťujeme v sebe veľkú lásku k Bohu a k ľuďom.

Boh je láska a pociťovať lásku k sebe, to znamená cítiť, že Boh je v nás, že v nás rozpráva. To je to veľké svetlo, ktoré nás odrazu osvieti. Sme udivení, kde sa to vzalo? Ako je možné, že ja, úbohý človek, som odrazu schopný tak milovať ľudí.

Odvtedy sa Simeon nazýva zvláštnym výrazom "chudák, milujúci bratov". Tento zážitok lásky je takým veľkým zážitkom Boha medzi nami, že Simeon pocítil potrebu oznámiť toto posolstvo svetu: začal robiť duchovného vodcu ostatným ľuďom. Všetkých chcel doviesť k tomu, aby aj oni urobili objav Boha v sebe, keď odrazu zistí, koľkej lásky sú schopní dať ľuďom.

Tu názorne vidíme, ako sa osoby naozaj duchovné charizmatickým zážitkom dostávajú na správnu líniu. Nie je to nezmyselná túžba po videniach fantázie, ale po objavení toho, čo je podstatou kresťanstva. A predsa mal mnoho ťažkostí a on: skončil vo vyhnanstve v inom malom kláštore. Dnes sú jeho spisy a jeho básne vydané a preložené, mnoho ľudí ich číta a majú ich radi. Charizmatické hnutie sa môže z jeho skúsenosti mnohému naučiť a dokonca i z jeho omylov. Pri všetkej dobrej vôli nedokázal vždy svoje nadšenie zaradiť do Cirkvi, ktorá samotná i vo svojich štruktúrach je veľkou charizmou. Preto iba v nej majú zmysel osobné osvietenia!

- o -

Viedeň - Trnava 84 Rakúska katolícka tlačová služba Kathpress publikovala 16. augusta správu, ktorá vraj iba v poslednom čase prenikla na Západ. Hovorí sa v nej o proteste asi 20-tich študentov v Trnave. Niesli transparent s nápisom: "Sme proti americkým a sovietskym raketám!". Polícia ich zastavila skôr ako prišli do stredu mesta. Štyroch organizátorov - dvoch študentov Pedagogickej fakulty a dvoch z technickej vysokej školy - vylúčili zo štúdia. Vyšetovania sú v plnom prúde.

Dr. Kapucian - otec jedného zo štyroch študentov - stratil miesto docenta na Pedagogickej fakulte. Tento a podobné prípady boli vraj dôvodom urýchliť proces zrušenia Pedagogickej fakulty v Trnave, lebo ide o mesto, ktoré je vraj nábožensky veľmi zatažené, ba dokonca bi-gotné!

- o -

POČÚVAJ NÁBOŽENSKÉ VYSIELANIA ZAHRANIČNÝCH ROZHLASOVÝCH STANÍC,
ROZŠIRUJ SVOJ DUCHOVNÝ OBZOR !

PREHLBUJME SVOJ ŽIVOT MODLITBY !

V prvom čísle minulého ročníka sme Vás informovali o zjavěniach Panny Márie v Medugorje v Juhoslávii. Od ľudí, ktorým sa Panna Mária - Gospa - zjavila, sme sa dozvedeli, že Gospa si praje a prosí, aby v ša de rna s v e t e v z n í k a l i m o d l i t e b n é s k ũ p i n y v ě r i a c i a h, ktorí sú ochotní dať sa Kristovi a Panne Márii úplne k dispozíci. V poslednom období Panna Mária sústavne zdôrazňovala :

" P r e h l b u j t e s v o j ž i v o t m o d l i t b y ! "

Pretože je to jej výzva, zamyslime sa nad tým, čím vlastne modlitba je.

Čo je modlitba ?

Kolkí z nás sa takto zamýšľajú? Modlitba je vlastne rozhovor s Bohom, je to dorozumievanie sa s Bohom. Je to dialog medzi dvoma osobami, ktoré sa milujú - medzi Bohom a človekom. Boha milujeme, pretože On nás miloval prv.

Modlitbu by sme mohli prirovnať k "horúcej linke", zavedenej medzi vládou USA a ZSSR, ktorá poskytuje okamžité spojenie priamo. Každý kresťan má takú "horúcu linku" priameho spojenia s Bohom, ktorá je mu vždy prístupná. Netreba ísť na poštový úrad, netreba na to špeciálny kábel, prístroje. Linka nikdy nie je obsadená a neštóji nič. Väčšina kresťanov ju však nevyužíva. Zabúdajú na túto linku, prípadne ju využíva ju iba v súrnych prípadoch. A vieme vôbec telefónne číslo Boha? Je uvedené v Jeremiášovi 33,3 : "Vylaj, ku mne a vyslyším ťa a oznámim ťi veľké veci a nevyslýchnuteľné, o ktorých nevieš".

Kto sa modlí a kto sa môže modliť?

Každý človek sa inštinktivne modlí, aj keď niektorí k nepravému bohu či bôžikom. Modlí sa sponenutne Boha len pri nejakej tragédii, v žiali, smútku alebo v nebezpečenstve. Podľa svätého Písma je potrebné splniť určité podmienky, ak chce človek nadviazať správne spojenie s Bohom - ak chce s Ním správne komunikovať:

- Prvou podmienkou účinnej modlitby je, aby č l o v e k p a t r i l K r i s t o v i, cez ktorého máme voľný prístup k Bohu-Otcovi /1 Tim 2, 5/. Musíme sa Kristovi o d o v z d a ť, musíme s Ním byť spojení, prosiť v Jeho mene...

- Druhou podmienkou účinnej komunikácie s Bohom je n a š e č i s t é s r d c e, ako nám to zvyrazňuje žalm 65/66, verš 18 : "Keby som videl v svojom srdci zlobu, Boh by ma nebol výpočul". Nemôžeme očakávať, že Boh vypočuje naše modlitby, ak v našom srdci je dajaký nevyznaný hriech. Tak, ako vynechanie jednej prísady môže pokaziť celý koláč, tak aj vedomé vynechanie ľubjakého poznateho hriechu pri vyznávaní môže byť príčinou zlyhania modlitby.

- Tretou veľmi dôležitou podmienkou je, a b ý s m e m a l i o d p ú š ť a j ú c e h o d ũ c h ŕ a. V evanjeliu podľa sv. Marka, v 11. kapitole čítame: "A keď vstanete modliť sa, odpustite, ak máte niečo proti komukoľvek, aby vám odpustil poklesky aj váš Otec..." Od nás, Božích detí, nebeský Otec žiada, aby sme mali odpúšťajúceho ducha. My však často hovoríme, že sme už niekomu odpustili, ale hneď pripomíname: "Nikdy nezabudnem, čo mi urobil!" Boh zabúda na naše viny, ale my sa správame ako ten zlý sluha /Mt 18, 21-35/, ktorý uvrhol do žalára svojho brata pre malý dlh, hoci jemu bol odpustený veľký dlh. Keď nemáme odpúšťajúceho ducha je to to isté, ako vrhnúť nášho blížneho v našom srdci do žalára pre dlžnikov.

- Najdôležitejšou intenciou pre účinnú modlitbu je naša viera v Boha, ktorá sa má prejavovať ako neobmedzená dôvera v Boha a Jeho konanie. V Matúšovi 21,22 čítame: "Lebo všetci dosiahnete, o čo budete prosiť s vierou a modlitbe". Dôverovať v Boha, v Jeho prisľúbenia, dôverovať v Jeho - nie v to, čo urobí pre nás. Dôverovať bez pochybností (Mt 17, 14-21; Mk 11, 22-24). Táto dôvera sa musí prežívať denne. Tu je dôležitě stále hlbšie poznanie Boha. Andrej Murray o prvých kresťanoch napísal: "Pretože títo ľudia viery poznali Boha, nemohli robiť nič iné, ako dôverovať Jeho prisľúbeniam".

A my ako môžeme úplne dôverovať Bohu, keď nepoznáme Jeho prisľúbenia, keď nepoznáme Jeho slovo?

Ako sa môžeme stať viac podobnými prvým kresťanom?

Musíme si nájsť čas pre Boha, nájsť čas klaňať sa Bohu a očakávať, aby sa nám zjavil; dovoliť Mu, aby nás úplne vlastnil. Keď to budeme robiť a keď sa nám dá viac spoznať, naša viera sa posunie ďalej: od dôvery Jeho diela k dôvery Jemu, nášmu Bohu, nášmu nebeskému Otcovi, skrze Jeho Syna Ježiša Krista z milosti Ducha Svätého.

Zamyslime sa nad sebou, nad svojím vzťahom k Bohu, nad svojou dôverou v Boha, nad kvalitou svojich modlitieb - a zmeňme to, čo je nesprávne! Je to potrebné, lebo máme veľkú zodpovednosť pred Bohom za svet. Najmä za svet najbližšieho okolia. Svet vzdychá pod bremenom zla. Od nás očakáva, že ho zmeníme.

Najmocnejším prameňom premeny je modlitba, ktorú nám dal Boh k dispozícii. Využime šancu, ktorú nám dáva, keď nás povoláva k premene sveta, k účasti na svojom spasiteľnom diele.

Panna Mária nás sústavne vyzýva k modlitbe slovami :

MODLITE SA, MODLITE SA, ABY SOM ZVÍTAZILA NAD SATANOM !

- o -

Litánie automobilistov .

Od bezohľadného riadenia -	vyslobod' nás, Pane!
Od ošialu vlády nad strojom -	" "
Od nákazy tachometrom -	" "
Od neobalosti a neúčasti -	" "
Od démona netrpezlivosti -	" "
Od tyranie honby za sekundami -	" "
Od neznalosti a hrubosti -	" "
Od neuváženeho sudu a chuti nadávať -	" "
Od nepozornosti a nudy -	" "
Od hlavy a unavy -	" "

Pane, daruj nám zdvorilosť voči všetkým. Nech dbáme na pomalosť starých a nepremyslenosť mladých. Nech naše vogy všetkým, čo idú za nami i pred nami, prinášajú šťastie. O to Ťa prosíme v mene Ježiša Krista. Amen.

- o -

Máš peniaze - čo ti chýba?

Za peniaze môžeš kúpiť : zábavu, ale nie šťastie,
postel', ale nie spánok,
knihy, ale nie múdrosť,
šperky, ale nie krásu,
jedlo, ale nie chuť k jedlu,
dom, ale nie domov,
licky, ale nie zdravie,
propyčania, ale nie lásku,
križ, ale nie SPASITEĽA,
TOHO, ktorý má všetko pre tento život
i pre večnosť!

Na výzvu sv. Petra Juliána Eymarda "Ježiš je tu, všetci k Nemu!",
zapojme sa do ustavičnej poklony Najsvätejšej Eucharistie.

Druhý vatikánsky koncil vytyčil duchovnú obnovu Cirkvi. Základom tejto obnovy má byť najsvätejšia Sviatosť Oltárna, čiže Eucharistia. Máme sa vytrvalo usilovať dosiahnuť úroveň prvých kresťanov: prístupovať k svätému prijímaniu nielen raz -dva razy do roka, ale pri každej svätej omši, a to s čistou dušou bez ťažkého hriechu a s dobrým úmyslom, že nás Pán Ježiš volá, aby nám dal božský pokrm a liek pre dušu. Sväté prijímanie je hlavnou súčasťou svätej omše.

Nový cirkevný zákonník v can. 897 hovorí:

"Najsvätejšia Eucharistia je najdôstojnejšou sviatosťou, v ktorej sám Pán Ježiš Kristus je prítomný, obetuje sa a požívaný býva. Z tejto sviatosti Cirkev ustavične žije a rastie. Eucharistická obeta /svätá omša/ je pamiatkou smrti a zmŕtvychvstania Pána, v ktorej sa ustavične sprítomňuje obeta kríža. Eucharistia je prameňom a vrcholom celého kresťanského života. V Eucharistii sa naznačuje a vytvára jednota Božieho ľudu a uskutočňuje sa budovanie tajomného tela Kristovho čiže Cirkvi. Ostatné sviatosti a všetky cirkevné apoštolské podujatia úzko súvisia s najsvätejšou Eucharistiou a k nej sú zamerané".

Kánon 898: "Veriaci v Krista nech majú v najväčšej úcte najsvätejšiu Eucharistiu: Nech sa činne zúčastňujú slávenia najsvätejšej obety! Nech zbožne a často prijímajú túto sviatosť! Nech vzdávajú najsvätejšej Sviatosti najvyššiu úctu a poklonu! **D u c h o v n í p a s t i e r i n e c h v y s v e t ŕ u j ú n á u k u o t e j t o S v i a t o s t i** a nech usilovne poučujú veriacich o povinnosti úcty a poklony!"

Kánon 937: "K o s t o l y, v ktorých sa najsvätejšia Eucharistia uschováva, majú byť **k a ž d ý d e ň o t v o r e n é**, aby sa veriaci mohli venovať modlitbe pred najsvätejšou Sviatosťou".

Z vyššie uvedeného je jasné, že naša úcta a láska k najsvätejšej Eucharistii nekončí pri svätom prijímaní, ale má pokračovať aj mimo svätej omše **v č a s t ý c h n á v š t e v á c h s v i a t o s t n é h o** Krista Veľkňaza, aby sme Mu stále **d a k o v a l i** za tento najväčší dar Jeho lásky k nám, aby sme **c h v á l i l i** Jeho velebnosť, aby sme **H o o d p r o s o v a l i** za hriechy a **v y p r o s o v a l i** potrebné milosti pre Cirkev, pre Svätého Otca a pre celý svet.

K tomu všetkému nás tiež vyzýva Svätý Otec Ján Pavol II. vo svojom apoštolskom liste "Dominicae Cenae", o úcte a tajomstve Eucharistie, zo dňa 24. februára 1980. Svätý Otec v ňom hovorí, aby sme nelutovali čas strávený v modlitbách pred svätostánkom a povzbudzuje nás, aby sme **v ú c t e a l á s k e k S v i a t o s t i O l t á r n e j n a s l e d o - v a l i s v ä t ý c h a s v ä t é B o ž i e** zo všetkých storočí cirkevných dejín, aby sme prenášali túto úctu a lásku k Eucharistii vhodným spôsobom do nášho denného života.

Spomedzi mnohých svätých zoberme si za príklad veľkého apoštola Eucharistie, ktorým je francúzsky kňaz svätý Peter Julián EYMARD. Svätý Otec Ján XXIII. ho vyhlásil za svätého dňa 9. decembra 1962. Tento svätec založil reholu na apoštolát a ustavičnú poklonu Sviatosti Oltárnej. Pri schvaľovaní reholných pravidiel Svätý Otec Pius IX. povedal: Cirkev veľmi potrebuje takéto dielo! To isté povedal i arský farár svätý Ján Vianney, rovesník svätého Eymarda.

N a š a o d p o v e d :

I v našej vlasti potrebuje Cirkev svätá d i e l o u s t a v i č -
n e j p o k l o n y. Vytvárajme "okruhy" ustavičnej poklony, ustavič-
nú službu lásky pred sviatostným Božským Srdcom Krista Veľkňaza, nepre-
tržitú čestnú stráž pred eucharistickým trónom Krista Kráľa.

A k o a k d e t o u s k u t o č n i ť ?

Spôsobom tichej osobnej modlitby. Kde je celý deň kostol otvorený,
môže sa poklona /adorácia/ uskutočniť v kostole. V čase, keď nie je
kostol otvorený, poklona sa dá vykonať diskretným prvokresťanským
spôsobom. Zúčastnený môže byť o tom poučený, ale je v i a z a n ý
d i s c i p l i n o u t a j o m s t v a. K tomu treba prvokresťan-
ského ducha: "Viac poslúchať Boha ako ľudí". Je samozrejmé, že poklo-
na - adorácia nám nesmie prekážať v plnení povinností.

Poklony zverujeme vedeniu Panny Márie pod titulom :
"NAŠA MILÁ PANI NAJSVÄTEJŠEJ SVIATOSTI".

Klaňatelia - adorátori si dali názov : PRIATELIA KRISTA VEĽKŇAZA.
Hlavným heslom priateľov Krista Veľkňaza je :
KRISTUS, VEĽKŇAZ, SPÁJAME SA S TVOJOU OBETOU, SKRZE ŇU NÁS ZACHRÁŇ,
POSVÄŤ A ZJEDNOT' !

Ovocím poklony je obetujúca sa láska, čiže všeobecné kňazstvo veria-
cich.

Priatelia Krista Veľkňaza.

- o -

Každá minúta, strávená pred Svätostánkom, je požehnaná a prinesie
svoje bohaté ovocie. Boh sa tu spája s človekom vo svätom a dôver-
nom styku. Preto netreba lutovať čas, strávený v kostole a netreba
zazlievať ani tým, najmä starším ľuďom, ktorí už nevládzu pracovať
ale tým viac sa usilujú na sklonku svojho života doháňať to, čo za-
meškali alebo nemohli vykonať: že toľko času strávia v kostole a že
nevynechajú skoro ani jednu pobožnosť. T e š m e s a, že máme aj
takýchto ľudí, že máme svojich starých otcov a matky, ktoré zbožne
oroďujú za nás a za našu rodinu! I v tom je veľké Božie požehnanie,
ktoré nám dožičí rodičov dlhého života, že oni sa modlia za nás a
tvoria stálu čestnú stráž pred eucharistickým Spasiteľom i za nás,
ktorí sme zdržiavani v práci a vo svete.

Eucharistia má pre naše spasenie hlboký význam v tom, že je po-
pri stálej prítomnosti Spasiteľovej aj o b e t o u Nového zákona,
obnovením Kristovej smrti na kríži až do konca sveta. Kristova spa-
siteľná smrť je základom našej viery a nášho duchovného života.
Kristova obeta zmierila Boha s človekom a otvorila mu možnosti nad-
prirodzeného, vyššieho, kresťanského života. Preto Cirkev svätá
predpisuje, aby každý katolík aspoň raz do týždňa, v nedeľu a vo
sviatok, zúčastnil sa tejto obnovennej najsvätejšej obety, svätej
omše!

- o -

Chvály Boha od sv. Františka z Assisi pri návšteve Sviatosti Oltárnej.

Ty si svätý, Pane, jediný Bože, tvorca zázrakov. Ty si silný. Ty
si veľký. Ty si najvyšší. Ty si všemohúci kráľ. Ty, Otče svätý, si
Kráľom neba i zeme. Ty si Trojjediný Pán Boh, všetko dobro. Ty si
Pán Boh, živý a pravý. Ty si milovanie a láska. Ty si múdrosť. Ty si
pokora. Ty si trpezlivosť. Ty si istota. Ty si pokoj. Ty si radosť
a plesanie. Ty si spravodlivosť a miernosť. Ty si úplne dostačujúce
bohatstvo. - Ty si krása. Ty si skromnosť. Ty si obranca. Ty si sila.
Ty si občerstvenie. Ty si naša nádej. Ty si naša viera. Ty si naša
veľká sladkosť. Ty si náš večný život, veľký a podivuhodný Pán,
Boh všemohúci, milosrdný Spasiteľ. Amen.

24 - hodinová poklona na deň : od polnoci do polnoci.

Hodina : Krstné mená adorujúcich :

00,00 - 01,00
01,00 - 02,00
02,00 - 03,00
03,00 - 04,00
04,00 - 05,00
05,00 - 06,00
06,00 - 07,00
07,00 - 08,00
08,00 - 09,00
09,00 - 10,00
10,00 - 11,00
11,00 - 12,00
12,00 - 13,00
13,00 - 14,00
14,00 - 15,00
15,00 - 16,00
16,00 - 17,00
17,00 - 18,00
18,00 - 19,00
19,00 - 20,00
20,00 - 21,00
21,00 - 22,00
22,00 - 23,00
23,00 - 24,00

Poznámky :

1. Adorácie si rozvrhnite tak, aby ste pokryli celý určený deň.
2. Adorujúci si môžu v nasledujúcich mesiacoch vykonať adoráciu:
 - v hodinu, ktorú si pôvodne určili,
 - alebo sa znova zapíšu do nového hárku na inú in vhodnú hodinu.

VYTVÁRAJTE ADORUJÚCE SPOLOČENSTVÁ NEPRESTAJTEJ POKLONY
PRED NAJSVÄTEJŠOU SVIATOSŤOU OLTÁRNOU !

Poklona pred Najsvätejšou Sviatosťou Oltárnou.

Prichádzame k Tebe, náš Pane, Kristus Kráľ, ukrytý vo Sviatos-
ti Oltárnej. V tomto čase chceme činiť pokánie.

Odpusť nám, čím sme sa previnili proti Tebe. Vieme, že máme ve-
ľa chýb a určite máme i také, ktorými urážame Teba. Pane, daj nám
viac viery a dôvery.

Nechceme byť ako nerozumní, ktorí sa starajú do vecí Božích a
myslia si, že od nich záleží, ako bude Boh konať. Nechceme pyšne
a namyslene meniť svet podľa seba, proti vôli Božej. Dôverujeme
Múdrosti Božej a veríme, že milosrdenstvo Božie zachráni mnohé du-
še. Buď vôľa Tvoja a nie naša.

Nechceme Ťa, Pane, vynúcať svojou vôľou a byť ako malé, nerozum-
né deti. Buď milosrdný k našej hlúposti. Ty konáš podľa svojich
zámerov. Ty vidíš, čo je správne. Len Ty dávaš zmysel všetkému
dianiu. Buď vôľa Tvoja a nie naša.

V prvom rade nás nauč, Pane Ježišu, dobre sa modliť. Nie reci-
tovať množstvo modlitieb bez vrúcnosti, bezducho a namyslene a
tým sa povyšovať nad iných, ktorí sa nemodlia. Možno sú lepší ako
my, ktorí sa zle modlíme, lebo sa nemodlíme tak, ako Ty chceš. Ce-
lým srdcom, myslou a vôľou pravé slová v pravý čas! Či v tom ne-
chybíme? Či v tom neurážame Teba?

Pane, odpusť nám, že Ťa zahrnuje množstvo slov, z ktorých málo-
ktoré sú skutočne prežité a živé. Nauč nás modliť sa s láskou pra-
vou nie falošnou. Či to už vieme? Ako sa trúfame modliť sa za iných,
keď sa nevieme dobre modliť? Či azda modlitby sa merajú na metre
a viac záleží od ich kvantity ako od kvality a lásky, s ktorou sa
modlíme? Aký je náš úkon lásky?

V každom čase chceme robiť pokánie. Snáď bude najlepšie, keď ho
urobíme mlčaním pred Tebou vo Sviatosťi. Keď aspoň raz necháme
hovoriť Teba ku každej jednotlivéj duši v duchu a v pravde. Či si
i Ty raz nezaslúžiš mať slovo, keď sme na audiencii, keď sa prí-
deme zhovárať s Tebou? My vždy hovoríme, ale možno nám chceš i Ty
niečo nahliedavé povedať. A možno potrebuješ práve naše mlčanie.

Pane, prijmi naše mlčanie ako pokánie za množstvo slov, ktoré
sme Ti predniesli neúprimne, málo vrúčne, s vedomím svojej vlast-
nej dôležitosti, ako keby si sa Ty bez našich odriekaných modli-
tieb nezaobišiel. Kde je naša hĺbka? Komu dávame prvé miesto? Te-
be alebo sebe? Ty si tu prvý, kvôli Tebe sem chodíme. Buď k nám
milosrdný a odpusť nám. Hľadáme Ťa v prvom rade vo svojich blíž-
nych a slúžime Ti v nich. Ale keď prídeme sem, predstupujeme pred
Krista Kráľa, aby sme sa Ti klanali, aby sme prijali rozkazy a aby
si nás vyzbrojil pre svoju službu v blížnych: láskou, porozumením,
pochopením a pomocou. Čakáme na Tvoje príkazy. Ale vieme ich už
správne prijať a vyplniť?

Odpusť nám, Pane, že tak slabo čerpáme z Tvojho prameňa a že
tak nedostatočne slúžime. Odpusť nám i našu falošnú pokoru a ukáž
nám pokoru pravú. Odpusť nám falošný tón v reči. Odpusť nám, že
Ťa tak málo hľadáme v každom blížnom a že na druhej strane Ťa v
blížnom tak veľmi urážame. Odpusť nám naše pokrytectvo.

Tu sa Ti klanáme a zaliečame, chválime Ťa, ale v skutkoch sme
slabí a konáme opačne. Skutkami viera dosiahne svoju dokonalosť.
Či nás len viera bez skutkov môže spasit?

Daj, dobrotivý Ježišu, aby sme Ťa nachádzali v trpiacich, či sú to priatelia alebo nepriatelia a aby sme sa nepovyšovali nad tými, ktorí sa topia, ale aby sme im svietili ako majáky správnej orientácie, skutkami a príkladom ukazovali cestu iným. Či to už vieme?

Pane, odpusť nám, že tak málo hľadáme ozajstnú hĺbku slov, ktoré vyriekneme. Každý z nás hovorí, každý poučuje. Ale prečo nenecháme hovoriť Teba? Prečo sa snažíme pyšne vylepšovať zmysel Tvojich slov? Sme azda exegeti? Máme na to právo? Dostatočne poznáme Tvoje Slovo? Pane, Ty nás uč, Ty nás poučuj. Ty učíš národy po celé stáročia a máš čo povedať každému. Či sa Ti my môžeme rovnať? Veď nevieme niest ani svoje denné kríže s láskou a dôverou v Teba.

Vaša reč nech je "áno" alebo "nie". Ostatné je od zlého. Tak je napísané. Koľko mudrovania a špekulácií si musel v našom spoločenstve vypočúť. Akí sme pyšní. Stále chceme hovoriť iba my, ale Tvoje slová pritom ani dobre nepoznáme. Tvoje slová.

Pane, odpusť nám, že márnime čas zbytočnými a plytkými rečami. Kde je naša hĺbka? Ako sa chceme podobáť Tebe, ktorý si tichý a pokorný srdcom? Ako chceme byť priateľmi Božími?

Pane, pouč nás! Ty maj slovo a nie my. Ty si dobrý, láskavý, trpezlivý. Ale čo všetko Ti dávame zniest my pod rúškom lásky. Láska je dobrotivá. Láska je trpezlivá. Láska sa márnivo nevypína. Všetko znesie, všetko pretrpí.

Pane Ježišu, Ty si Láska. Ty sa márnivo nevypínaš a všetko vieš zniest. Zato my sa márnivo vypíname, prisvojujeme si Tvoje zásluhy a máločo vieme zniest.

Pane Ježišu, nauč nás pravej dobrotivosti a pravej láske, pravej tichosti a pokore, aby sme hovorili i mlčky. Aby sme nemuseli tárať a omieľať slová, ktoré by nakoniec stratili svoj obsah a stali sa iba frázami, ktorými disponujú namyslení ľudia.

Nauč nás vážiť si a ctiť Tvoje slová, v tichosti o nich rozjímať a nepridávať k nim nič také, čo by splošťovalo ich zmysel. Zbav nás tejto pýchy a namyslenosti, ktorá je ako choroba a mnohých odpudzuje.

Prived nás na správnu cestu, aby sme žiarili Tvojim skutočným, pravým svetlom, aby to iní zbadali i bez nášho pričinenia a upozornenie na seba, aby ich ku nám priťahoval Tvoj obraz v nás a nie naša táravosť a násilný apoštolát. Apoštol je úspešný, keď je úplne a bez výhrady nástrojom Božím a rytierom ušľachtilého zmýšľania, ktorý bojuje za väčšiu česť a slávu Božiu.

Pane, Ty vidíš do našich srdc. Je naše zmýšľanie ušľachtilé? Prisvojujeme si Tvoje zásluhy alebo myslíme len na väčšiu česť a slávu Božiu?

Pomôž nám dorásť k ušľachtilému zmýšľaniu. Ty vidíš, ako zmýšľame o sebe. Ty vidíš, ako zmýšľame o iných. Ako môžeme dobre apoštolovať, keď sami sme málo dobrí? Keď od nás iní utekajú, nemôžeme byť ani dosť ušľachtilí ani dosť dobrí.

Pane Ježišu, Ty vidíš všetkynaše chyby. Pomôž nám ich spoznať a zbaviť sa ich. A prijmi naše pokánie. Amen.

Tichá adorácia a modlitby.

Niekoľko myšlienok o náboženskej výchove detí.

Dolinou sťa ozvena letel z chrámu refrénu hlas :
 Oroduj za nás, oroduj za nás...
 U päty božej muky v tóni starej lipy šuchol sa tieň.
 Úbohé chlapča v slzách zopálo ruky,
 pery mu šeptali bolestnú žalobu na otcov,
 na matky, na dobu :
 Ó, krásna Pani, odpusť, neviem sa modliť,
 nenaučili ma.
 Som sirota moderných čias, i keď mám otca i mať.
 No i ja mám srdce čo cíti a chce milovať.
 Mama, modliť - nenaučila ma,
 vždy vraví: nemám čas !
 Otec, ako mnohí iní, vždy to isté zas :
 práca, auto, rádio, noviny, niet vraj čas!
 Niet čas!
 Oni sa nemodlia.
 Nechcú? Nevieť!
 Možno v tom zhone zabudli - hanbia sa priznať.
 Jedno viem : že nie sú šťastní, nevedia milovať!
 Ó, krásna Pani, počuj môj hlas ;
 som sirota moderných čias, i keď mám otca i mať,
 zľutuj sa, oroduj za nás...

Sirota moderných čias. Tak čudne to znie, ale predsa pravdivo. Je to dieťa, ktoré má zemských rodičov, oni mu dali život, starajú sa oň hmotne, ale jeho dušička trpí podvýživou. Nie je to dieťa presvedčených ateistov, ktorí by mu miesto náboženskej výchovy všetepeovali ateizmus, marxizmus alebo tzv. "vedecký svetozázrak".

Je to dieťa rodičov, ktorí síce sami veria v Boha, ktorí dali pokrstiť svoje dieťa, ale akosi sa zaplietli tak do zemských starostí, že na duchovné potreby svoje a svojich detí alebo nemyslia, alebo si nevedia nájsť na ne nikdy čas.

Sirotky moderných čias sú aj deti tých, čo zo strachu pred represáliami vládnuccich sveta, zneužívajúcich svoju moc na potlačanie základných práv a slobôd, sami sa neodvažujú praktizovať náboženstvo, neodvažujú sa ani posielat' svoje deti na náboženské vyučovanie a neodvažujú sa - alebo sú neschopní - im dávať toto náboženské vyučovanie sami.

Je pravda, že za daných smutných okolností vznikajú veľmi ťažké situácie pre rodičov, zvlášť niektorých tried. Ale toto ešte nezmenšuje zodpovednosť rodičov voči ich deťom.

Rodič má povinnosť pripraviť svoje dieťa pre život. To značí, zaistiť mu telesný, duchovný a duševný vzrast a rozvoj. Verejné úrady obyčajne dozerajú na to, aby sa rodičia starali o telesné potreby svojich detí a aby ich posielali do školy a zaistili im všeobecné vzdelanie.

Kresťanskí rodičia majú však aspoň o jednu povinnosť viacej: ak sami veria, že život na tejto zemi je len časťou nášho celého života, siahajúceho aj za telesnú smrť, vtedy majú povinnosť vychovať a vzdelat' svoje deti v tejto viere a pripraviť ich na život, ktorým dosiahnu tento cieľ svoj, čiže spásu.

Táto povinnosť zahrňuje v sebe mnoho vecí. Vyžaduje od rodičov, aby od útlej mladosti všetepeovali svojim deťom kresťanské zásady, aby ich učili základné modlitby, t.j. akosi vytvárat' základný styk s Pánom Bohom. Musia ich uvádzať do účasti na spoločných bohoslužbách veriacich a neskôr posielat' ich na nábožens-

k é v z d e l a n i e , ktoré im väčšina rodičov nemôže dať sama.

Okrem toho účasťou na náboženskom vyučovaní dostávajú niečo, čo sa často zabúda :

tým, že dieťa chodí na náboženské vyučovanie spolu s inými deťmi, vytvára sa v ňom duch spoločenstva, duch spolupatričnosti, duch jednoty a solidárnosti, ktorý je veľmi dôležitý pre jeho osobnú vieru, ako aj pre samú spásu. Človek nie je od prírody samotár, ale spoločenský tvor. A aj vo svojom najhlbšom presvedčení potrebuje spojenie s inými.

Pocit patričnosti k spoločenstvu a zvlášť pocit patričnosti k veľkej Cirkvi, ktorý zakusuje už tým, že je v spoločnosti seberovných a potom v k o s t o l e v spoločnosti ľudí rozličných typov a rozličných spoločenských tried a vzdelaní, je obrovská pomoc pre vieru a pre vyriešenie daných problémov.

Ale tu nejde len o akési budovanie pocitu sily. Spolupatričnosť je súčasťou samej našej viery a našej spásy. Č l o v e k s a n e - s p a s í s á m , a l e p r o s t r e d n í c t v o m a p o m o c o u i n ý c h l ť u d í .

Druhý vatikánsky koncil prízvukoval túto skutočnosť veľmi silno. Je každému jasné, že k poznaniu Boha, k poznaniu zjavenia, k účasti na Kristovej spásy, ktorá sa nám komunikuje prostredníctvom sviatostí, potrebujeme ľudí, kňazov. Boh chcel potrebovať ľudí na vykonanie svojho diela spásy zeme. Chcel potrebovať apoštolov, ohlasujúcich Evanjelium. Chcel rozdávať jeho milosť, chcel spoluprotvorcov, privádzajúcich tento svet k väčšiemu rozvoju a cieľu, ktorý určil.

V konštitúcii Druhého vatikánskeho koncilu "O Cirkvi", nazvanej "Svetlo národov" sa hovorí :

"Hlavou tela Cirkvi je Kristus. Z neho Božou silou rastie celé telo, vystrojené a pospájané kĺbmi a šlachami. On sám vo svojom tele-Cirkvi stále rozdeľuje dary činnosti, ktorými si jeho pomocou navzájom preukazujeme spasiteľné služby, aby sme v láske, uskutočňujúc pravdu, všemožne vzrastali v ňom."

Každý člen Cirkvi má svoju úlohu v tajomnom Kristovom tele. Ak ju dobre nesplníme, čosi chýba tomuto telu. A dobre ju splniť môžeme iba vtedy, ak sme v nej správne priučení, ak cítime, túto spolupatričnosť, túto spoluzávislosť. V tomto duchu majú teda rodičia vychovávať deti.

C e z m e s i a c j ú n m a j ú r o d i č i a p r i - h l á s i ť d e t i n a v y u č o v a n i e n á b o ž e n - s t v a . Robia sa všelijaké kroky, aby ich od toho odradili a zastrášili. Mnohí sa hádam aj obávajú následkov. Treba si však uvedomiť, že : a l e b o t á v i e r a j e h o d n á o - b e t í , a l e b o n i e . V dnešných pomeroch, bez solidných základov náboženských mládež nemôže odporovať útokom proti viere. Kto im ich dá, ak nebudú chodiť na vyučovanie náboženstva?

A nyslím, že nechceme mať siroty moderného veku, ani nechceme, aby o nás platili slová sv.Písma :

"Maličkí pýtali chlieb a nemal im ho kto dať..."

- o -

VATIKÁNSKY ROZHLAS VYSIELA

- každé ráno o 7,30 hod. na zvyčajných vlnách s v ä t ú o m š u po latinsky s liturgickými čítaniami v rôznych európskych jazykoch,
- každú prvú sobotu v mesiaci o 20,30 hod. modlitbu ruženca so Svätým Otcom z Matildinej kaplnky vo Vatikáne po latinsky,
- každý deň večer modlitbu svätého ruženca,
- každý deň po česky o 19,30 hod. a po slovensky o 19,45 hod.
- s opakovaním večerného vysielania na druhý deň ráno: po česky o 6,15 hod. a po slovensky o 6,30 hod.

Katechetická relácia otca Andreja Paulinyho v seriáli
"Všetci sme povolaní k plnosti kresťanského života" na tému

Žiť podľa vzoru Ježiša Krista - žiť sväto.

- Tento seriál má za cieľ poukázať všetkým veriacim, ako presadzovať do každodenného života kresťanskej pravdy, aby sa ich život čoraz viac pripodobňoval Kristovmu životu.

Áno, povedzme to smelo: K r i s t o v m u ž i v o t u, lebo katolícky muž, žena, mladík, dĕva, chlapec, dievča sa nemajú uspokojiť žiť hociako, ale musia sa snažiť žiť podľa vzoru Ježiša Krista. Jedným slovom, musia sa všetci snažiť žiť sväto. Žiť sväto, to musí byť náš ideál, naša túžba. Nestačí kresťanskú vieru poznať, treba ju žiť. Veď vieme veľmi dobre, že naša viera bez skutkov by bola mŕtva vec, neužitočná. Preto naše snaženie ako kresťanov, ako Kristových učeníkov, musí vrcholiť v osobnej svätosti. Tým dávame plnú náplň nášmu životu. Lebo keď sa snažíme byť svätými, vzdávame veľkú česť Bohu, áno, najväčšiu česť. Okrem toho zaisťujeme si večný život tým, že sme nielen poslucháčmi Božieho slova, ale i vykonávateľmi a konečne robíme našou svätosťou svet krajším, lepším a tak najplnšie prispievame k výstavbe opravdivého ľudského nažívania a k vytváraniu Božieho kráľovstva už tu na zemi.

- Podľa zdravých asketických zásad ste rozdelili hneď na začiatku náš seriál na niektoré časti. V minulých vysielaniach ste hovorili skôr o tom, čo majú veriaci vo svojom živote odstraňovať, umŕtvovať, riadiť, zlepšovať.

Áno, hovorili sme o tzv. o č i s ť u j ú c e j e t a p e, v ktorej sa kladie hlavný dôraz na to, čo treba v našom chovaní, z našej povahy odstrániť. V tejto druhej časti seriálu, ktorý dnes začíname, budeme skorej nástožiť na tom, akými prostriedkami v nás p o z i t í v ň e p o d p o r o v a ť život svätosti, ako stavať z nás zodpovednú kresťanskú osobnosť. Budeme kráčať vo svetle Božieho slova za mravnou dokonalosťou. Preto sa táto druhá etapa volá aj c e s t o u o s v i e ť e ň i a, lebo duša očistená počas prvej etapy, usiluje sa pevnejšie nasledovať božského Učiteľa, svetlo života a rásť v kresťanských čnostiach.

Mohli by sme povedať inými slovami, že je to cesta d o z r i e - v ň a ň i a k pravej kresťanskej slobode v synovstve Božom. Je to ono Pavlovske: rásť do výšky postavy Ježiša Krista. Je to aj cesta plnšieho prímknutia sa ku Kristovi. Treba si totiž uvedomiť, že mohli veriaci ísť iba ústami, iba slovami hlásia k Božskému Spasiteľovi. Bijú sa možno smelo v prsia a hovoria: ja som kresťan, ale v praktickom živote žijú potom podľa svojich chůtok, nezriadených snáh a nedajbože, hriešnych vášni.

Kresťan, ktorý túži za dokonalosťou, celým životom musí dokazovať, že patrí k Ježišovi Kristovi. To znamená, že každým citom, každým slovom a každým skutkom dokazuje, že patrí Ježišovi. Nehanbí sa za Ježišove slová, za jeho učenie a jeho dielo. Nebojí sa Kristove pravdy povedať aj pred tými, ktorí nerozumejú, prípadne sa im vysmieávajú a ich zaznávajú. Hovoríme, že taký katolíck sa stáva a n g a ž o v a n ý m k a t o l í k o m. Taký veriaci si uvedomuje, že zatiaľčo sa snaží spasíť seba samého, pracuje aj na spásu iných.

- Takýto dokonalejší a uvedomelejší kresťanský život sa dakeedy označuje aj ako čnostný život. To zaiste preto, že základom takéhoto života kresťana je praktizovanie čností?

Celkom správne ste povedali! Základom tejto druhej etapy je praktizovanie čností, je rásť v čnostiach, je cvičenie sa v čnostiach. Preto bude vhodné, keď si hneď osvetlíme a nákrátko povieme, čo sú čnosti. Psychológia a do určitej miery aj asketika definujú

čnosti ako trvalé vlastnosti rozumu a vôle, ktoré uschopňujú človeka
odlúčiť rozumový, citový, pudový a vonkajší život. Po latinsky sa
čnosť povie "virtus". Toto slovo je odvodené od slova "vis", ktoré
znamená silu, mužnosť, odvahu, kým slovenské slovo čnosť je odvodené
od česťnosti a naznačuje, že sa čnosti prejavujú vo svojich
citoch, slovách a skutkoch rozumovou a vôľovou silu konať dobro a
chrániť sa všetkého zla.

Teda čnostní ľudia nie sú nejakí usmolení bojkovia - ako si to
dakto myslí - ale ľudia, ktorí vedia premáhať samy seba, svoje nezria-
dené sklony a vášne a ktorí všetkými svojimi skutkami ukazujú svoju
priamosť, vernosť a zodpovednosť.

Pre lepšie pochopenie čností je potrebné zdeliť ich do dvoch veľ-
kých skupín:

- čnosti prirodzené a
- čnosti nadprirodzené.

- Ako teda definujeme prirodzené čnosti ?

Prirodzené čnosti definujeme ako dobré návyky, získané vytrvalým
opakovaním dobrých skutkov. Je to dačo obdobné, ako vo fyzických a
telesných výkonoch nášho tela.

Zoberme si, napríklad, takého športovca: keď sa mladík rozhodne
stať dobrým basketbalistom, musí sa veru veľa a veľa cvičiť v hádza-
ní lopty do koša, musí veľa trénovať a cvičiť sa v prihrávaní lopty
svojmu spoluhráčovi. Len dlhým cvikom a dlhým tréningom sa stane ši-
kovným hráčom.

Podobne kresťanské dievča, ktoré sa rozhodne stať sa sprá odličným
dievčaťom, to znamená že chce spravodlivo myslieť, hovoriť a konať,
musí sa veľa a veľa cvičiť a musí sa snažiť, ako si vypestovať hú-
ževnosť priamo a spravodlivo myslieť, hovoriť a konať.

Prirodzene, čnosti poznali už starí filozofi a veľmi ich odporúča-
li všetkým ľuďom. Aj ľudia bez viery, ako sa hovorí, tiež odporúčajú
určité čnosti. Prízvukujú napr. poctivosť a svedomitosť v práci, píšu
proti rozkrádaniu verejného majetku, naliehajú na učiteľov, aby pri-
vykali deti slušnosti, poctivosti, presnosti a iným čnostiam.

Prichodí mi na um, že po smutných päťdesiatych rokoch, keď rozoh-
nali na Slovensku všetkých rehoľníkov a mnohých kňazov, keď si títo
potom mali nájsť dajaké civilné zamestnanie, veľmi rady im zverovali
v továrňach a v podnikoch úlohu skladníka, pretože pri nich sa mohli
spolať, že nebudú kraďnúť.

Vidieť, že čnosti sú potrebné v každej ľudskej spoločnosti!

- Keď už v prirodzenom poriadku čnosti sú také potrebné, zaiste budú
mať veľkú dôležitosť aj v duchovnom živote?

Isteže! Ľudské, prirodzené čnosti majú veľký význam a j pre našu
kresťanskú formáciu. Veď ako správne povedal pápež Pius XII., musíme
sa obnovovať od základu. Divoké treba premeniť na ľudské a ľudské
potom na božské, na Božské podľa Srdca Ježiša Krista. A pápež
Ján XXIII. výrazne pripomína: nebudeme dobrými kresťanmi, ak si ne-
osvojíme ľudské čnosti. Preto sa treba snažiť o úprimosť, nestran-
nosť, nepredpojatosť, o dodržanie daného slova. Veriaci človek musí
vždy vystupovať česťno a priamo. Neuchyľovať sa k dvojznačnosti ani
nezakrývať nesprávne úmysly pláštikom lásky alebo kultu.

Povedali sme pred chvíľkou, že veriaci sa má usilovať nielen o
svoju spásu, ale aj o spásu svojich blížnych, v prvom rade svojich
najdrahších. Aby sme to dosiahli, musíme v prvom rade posväčovať nás
samých, snažiť sa nadobudnúť si veľa čností. Ak nie sme čnostní, ak
pred druhými nesvietime poctivosťou svojho konania, myslenia a slov,
ani naše najväčšie námahy nedokážu spôsobiť čo len jediný záblesk
spásy! Aby sme mohli dávať, musíme mať! Aby sme mohli posväčovať
druhých, musíme byť sami čnostnými, musíme byť svätými!

Otec Andrej Pauliny

Nadprirodzené čnosti .

Pre ich pochopenie treba si ozrejmiť tieto danosti: Aby kresťan mohol žiť čistým, priamym a mravným životom, musí sa neustále cvičiť v prirodzených čnostiach, lebo harmonický vývoj človeka závisí na nich. Ale nemá ostať len pri tom, lebo každý z nás je určený pre nadprirodzený poriadok. Čo to znamená ?

Nielen človek a najmä veriaci človek má nielen zachovať čisto ľudský poriadok a snažiť sa o dôstojné spolunažívanie s druhými. Cieľom kresťanstva nie ani len rozumové poznanie Boha, čo by sa stalo, keby sme zostali iba na čisto rozumovej rovine. Jeho povolením je dospieť k videniu Boha z tváre do tváre, čiže byť ponorený do života Trojjediného Boha, žiť Božím životom, ako nás o tom učí Božie zjavenie, čiže sám Boh. Aby človek dosiahol tento cieľ, potrebuje k tomu nadprirodzené prostriedky, ktoré dostáva už pri krste. Tieto sily začnú pôsobiť, keď človek začne používať rozum. Nadprirodzené sily neučíňkujú samočinne, nekoniajú miesto nás záslužné skutky pre neho, ale nás uschopňujú a pobádajú k dobrým skutkom. Laskosť v konaní dobrých skutkov nadobúdame postupne opakovaním činností ako sa to deje aj u prirodzených čností. Nadprirodzené čnosti neničia prirodzené čnosti, ale ich zdokonaľujú, ako milosť Božia nepotláča ľudskú prirodzenosť, ale ju zdokonaľuje.

Predsa však je veľký rozdiel medzi prirodzenými ľudskými čnosťami a čnosťami nadprirodzenými.

- V čom je vlastne tento veľký rozdiel ?

Tento rozdiel závisí od motívu a cieľa prirodzenej a nadprirodzenej čnosti. Napr. niekto môže milovať Boha preto, lebo ho uznáva za svoje najvyššie dobro, za svojho Stvoriteľa. Toto je prirodzená láska, ktorú môžeme nazvať aj prirodzenou čnosťou nábožnosti. Takáto láska však nekonečne zostáva za láskou, ako nás učí milovať evanjelium. Ježiš Kristus nás učí milovať Boha ako nebeského Otca božskou láskou, celým oddaním sa jemu. Takáto láska je čosi nadprirodzené, je to nadprirodzená čnosť nábožnosti.

Tak isto kto miluje bližného len z ľudských ohľadov a pohnútok, napr. preto, že je tej istej národnosti, že mu je priateľom alebo len zo súcitu, je veľmi ďaleko od hrdinstva toho, ktorý sa obetuje za druhého ako za svojho brata v Kristovi, ako za Božieho Syna, vykúpeného Kristovou krvou.

Existuje teda veľký rozdiel medzi prirodzenou čnosťou, ktorá sa obyčajne riadi rozumom a chľadmi na ľudskú dôstojnosť a kresťanskou čnosťou, ku ktorej nás pobáda nadprirodzená viera a príklad Ježiša Krista.

Nadprirodzené čnosti nazývame aj v li a t y m i čnosťami a tieto vliate čnosti delíme na :

- Božské
- mravné.

- V čom sa líšia tieto dve kategórie čností ?

Božské čnosti sú tie, ktorých bezprostredným predmetom a motívom je sám Boh. Sú tri : viera, nádej a láska.

Totíž vierou v Boha veríme, nádejou sa Boha snažíme dosiahnuť ako najvyššie dobro a láskou Boha milujeme ako svojho Otca.

Mravné čnosti majú za predmet stvorené dobré. Usmerňujú ľudské sily k dobrému. Aj ony tiež vedú k Bohu, ale nepriamo. Volajú sa mravné, pretože riadia ľudské mravy. Počet mravných čností je veľký, ale základné mravné čnosti sú štyri :

rozumnosť, zmužilosť, miernosť a spravodlivosť. Menujeme ich základnými preto, lebo sú akoby základom, na ktorom spočíva celý mravný život.

— Mohli by ste nám teraz objasniť pomer medzi čnosťami a zlými náklonnosťami ?

Čnosti - či prirodzené alebo nadprirodzené - nás automaticky nezabavujú zlých náklonností a nezriadených čností. Je však zrejmé, že nám pomáhajú dosiahnuť dokonalosť. Táto pomoc čností je nevyhnutne potrebná.

Prirodzené alebo získané čnosti nám uľahčujú cestu k dobrému. Spôsobujú, že konáme vždy menej zla. Tak sa v nás postupne oslabujú zlé návyky a častejšie konáme dobré skutky. Vždy menej nás podmaňujú vášne a neresti a tieto strácajú na svojej sile. Ochotnejšie poslúchame hlas rozumu, ba postupom stane sa nám to zvykom, akoby druhou prirodzenosťou. Sme schopní vzoprieť sa zlu a konať dobro s väčšou ľahkosťou, pohotovosťou, stálosťou, ba s radosťou.

Povedali sme, že nadprirodzené čnosti - aspoň z počiatku - nám neuľahčujú konať dobré skutky, ale ich povznášajú do nadprirodzenej roviny. Vnútorne disponujú našu dušu, takže uchvátená krásou nadprirodzeného dobra, cíti mimoriadnu túžbu po ňom bez toho, žeby ešte cítili ľahkosť pri konaní čnostných skutkov. A tak zisťujeme, že po nadobudnutí a zdokonalení prirodzených čností akoby zmizli zlé sklony, kým obohatení vliatými čiže nadprirodzenými čnosťami ešte pretrvávajú protichodné náklonnosti. A tak sa stáva, že aj po mnohých rokoch čo pristupujeme k spovedi a svätému prijímaniu a vzťahujeme sa v nadprirodzených čnostiach, na ceste k dokonalosti sa stretávame s rovnakými ťažkosťami.

Relatívnu ľahkosť pri praktizovaní vliatych, čiže nadprirodzených čností, nadobúdame tiež častým opakovaním čnostných skutkov za podpory pomáhaajúcej milosti. Bez mimoriadnej Božej pomoci a systematickej snahy nemôžeme pohotovo a trvale prekonať vonkajšie ťažkosti a zlé sklony!

Jedným slovom : každedenným zápasom proti zlým náklonnosťiam a praktizovaním vliatych čností - viery, nádeje a lásky - získavame prirodzený návyk a vonkajšiu ľahkosť, akou budeme konať dobré skutky. To nás povzbudzuje k duchovnému boju a k snahe cvičiť sa v čnostiach, ktoré nám vliat do duše milosrdný Boh. Stávame sa tak schopnejšími spolupracovať s jeho milosťou a to nás robí otvorenejšími aj k nadprirodzeným čnostiam.

Istotne programom nadprirodzených čností sú: sviatosti, modlitba, dobré skutky. Ale aby sme ich praktizovali s ľahkosťou a s čo najväčšou dokonalosťou, platí aj tu cvičiť sa v nich!

- o -

Modlitbou bolestného ruženca môžeme znovu zapáliť v nás lásku, ktorá v dnešnom svete ochladla a zoslabla. Zo života Panny Márie, spojeného s Kristom, sa učíme, že radosť, bolesť i sláva majú len vtedy trvácú hodnotu, keď sú prežívané v spojení s Kristom.

Panna Mária takto žila a je najdokonalejším tvorom na svete. Žila najplnším životom. Či sa neoplatí modliť sa ruženec a naučiť sa od Panny Márie žiť plným životom?

- o -

CHCEŠ SA ZBAVIŤ NIEKTORÉHO ZLOZVYKU?

ČASTO A VYTRVALE PRISTUPOJ K SVIATOSTI ZMIERENIA A K STOLU PÁNOVNU!

Odstupňovanie čností, harmonický rozvoj čností a ich oslabovanie a strata.

Naznačili sme už, že Božské čnosti sú tie, ktoré majú za svoj predmet - teda to, čo nimi chceme dosiahnuť - samého Pána Boha. Každý hneď pochopí, že tieto čnosti ďaleko prevyšujú vznešenosťou ostatné mravné čnosti. Čiže viera, nádej a láska sú vznešenejšie ako rozumnosť, zmužilosť, miernosť a spravodlivosť.

Toto rozdelenie má však význam iba z didaktických dôvodov. V praktickom živote všetky čnosti smerujú k tomu, aby sme sa zapáčili Pánu Bohu, aby sme žili tak, ako si to On praje. Teda posledným formálnym predmetom je vždy sám Boh.

Povedali sme, že Božské čnosti sú dakedy nazývané aj teologálnymi čnosťami a sú to tie uschopnenia ľudských mohúcností, ktoré pomáhajú veriacemu kresťanovi u z n a ť a m i l o v a ť B o h a ako B o h a p r e n e h o s a m é h o - h ľ a, viere a láska. Po ňom túžiť a dôverovať mu a osilovať sa Ho dosiahnuť - hľá, nádej.

Mravnými čnosťami rozumieme ^{Božské} uschopnenie ľudských mohúcností, aby pomáhali veriacim zvládnuť s vierou, nádejou a láskou každodenné situácie: teda rozumne, zmužile, mierne a spravodlivo. Samozrejme - podľa okolností - uschopňujú veriacich, aby konali s p ô s o b o m p r i m ě r a n ý m v š p o j e n í s B o h o m . Isteže, bezprostredným cieľom je konať rozumne, zmužile, spravodlivo, ale posledným objektom je Pán Boh, lebo tak konáme pre-neho samého.

Asketická teológia nám hovorí, že aj Božské čnosti - teda viera, nádej a láska - nie sú na tom istom stupni. L á s k a j e ň a j - v ä č š i a č n o s ť . Viera vedie človeka k Bohu, ktorého nevidíme ešte tvárňou v tvár. Nádej nás vedie k tomu, čo je ešte vzdialené - totiž dokonalé požívanie Boha. Láska nás však vedie k Bohu, ktorého istým spôsobom už vľátnime tu, na zemi. Totiž milovaným predmetom je Boh, ktorý prebýva v nás, ľuďoch a tak sme aj my sami milujúcimi subjektami. Viera a nádej pomínú, keď padne opoma tohto sveta. Láska však ostane a vyvrcholí vo večnosti!

Čo sa týka rozdelenia mravných čností, aj toto rozdelenie je tiež iba čosi umelé. Prvé miesto prisudzujeme rozumnosti, pretože usmerňuje a riadi praktizovanie všetkých ostatných čností, včítane tých božských. Podľa okolností podnecuje alebo zdržiava nás v konaní, vystríha nás pred nebezpečenstvom a nerozvážnosťou.

- Chcel by som sa na Vás obrátiť s touto otázkou:

Ktoré čnosti je vhodnejšie skorej pestovať: prirodzené a potom až nadprirodzené? Čiže je správnejšie alebo potrebnéjšie formovať na prvom mieste človeka, potom kresťana a až neskôr angažovaného veriaceho, prípadne reholníka-kňaza?

Treba si uvedomiť, že človek sa neskladá z nijakých čiastok, ako by bol v ňom najprv človek, potom kresťan a potom ešte čosi vyššie. Č l o v e k j e j e d n o t a a u veriaceho existuje len jeden určený poriadok - a t o n a d p r i r o d z e n ý ! Pre nás existuje len j e d n a m o r á l k a - a t o k r e s ť a n s k á, n a d p r i r o d z e n á !

Bolo by veľkým omylom povedať si: cez deň vo svete, v práci, na ulici sa usilujem žiť ako poriadny človek a v kostole sa budem usilovať žiť ako kresťan. Nie! Ja sa musím u s i l o v a ť ž i ť v š a - d e a k o v e r i a c i k r e s ť a n k a t o l í k ! Teda ja musím žiť podľa viery, nádeje a lásky všade. Opravdivý, plný život je pre mňa len život kresťanský!

Čo znamená kresťanský?

Život podľa Ježiša Krista! Preto keď sa stretnem aj s neveriacim človekom, poprípade s človekom, ktorý verí iba v tieto pozemské hodnoty, musím mu svojim chovaním naznačiť, že ja verím v hodnoty vyššie a týmito hodnotami nechám ovplyvniť aj svoje chovanie a celé svoje správanie. Teda som kresťanom v žiady a všade a nie som človekom a kedy-tedy, napr. v nedeľu, sa preukážem aj ako kresťan.

Tento zmysel pre nadprirodzený zmysel, prežívaný plnosťou božských čností a čností mravných, treba v štepovať deťom už od malička. Už od detstva je potrebné cvičiť ich v nadprirodzených čnostiach, ktoré im sám Boh vliadol do svätosti krstu. Kresťanskí rodičia, ktorí opravdivo veria v Božiu milosť, nepreháňajú, keď už 3 - 4 ročné dieťa učia, aké je jeho miesto v kresťanskom spoločenstve: keď ho poučia, že je nielen ich dieťaťom, ale dieťaťom Božím, že nebeský Otec ho miluje, že Ježiš Kristus ho vykúpil, že Duch Svätý ho posväcuje. Keď mu vstúpi do srdca, že je dieťaťom Panny Márie, Ježišovej Matky a že žije v spojení so všetkými svätými v nebi, ale aj v spojení so všetkými kresťanmi v Cirkvi svätej.

Dieťa si musí už od tohto veku uvedomiť spôsobom, aký mu je vlastný, že cieľom nášho života je nechať sa viesť Ježišom Kristom v jeho Cirkvi k nebeskému Otcovi!

- Spomenuli ste, že sa pár slovami zmienite aj o harmonickom rozvoji čností.

Povedali sme, že Boh vlieva do duše spravodlivého, primerane jeho milosti a láske, aj čnosti. Teda s rozvojom milosti rozvíja aj čnosti! Tým však nechceme povedať, že tento vzájomný pomer sa nutne udržiava aj v praktickom živote. Niekedy sa stáva, že u niektorého jednotlivca dajaká čnosť sa vyníma nad iné, a tak hovoríme o svätcovi lásky, o svätcovi poníženosti, o svätcovi chudoby. Lenže niet svätého, ktorý by sa nesaňil rozvíjať všetky čnosti, aj keď u neho niektorá čnosť vyniká nad ostatné. Čnosť, ktorá by stála osamotene uprostred chýb a nerestí, by nebola dokonalou čnosťou a čoskoro by sa zrušil celý duchovný život takéhoto kresťana.

- Povedali ste, že čnosti sa môžu v človeku oslabovať, ba aj dokonca stratiť... Ako k tomu príde?

Prirôdená čnosť sa v človekovi oslabuje, keď tento koná menej a menej čnostných skutkov a častejšie sa dopúšťa hriechnych činov proti patričnej čnosti. Vliate, čiže božské, alebo ako ich aj nazývame "teologálne čnosti", sa nemôžu v nás vnútorne zmenšovať všednými hriechami, pretože tieto nenarušujú ani podstatu milosti ani celistvosť čností. Lenže pozor: všedné hriechy môžu spôsobiť ich vonkajšie oslabenie tým, že umenšujú v človekovi snahu konať skutky primerané nadprirodzeným čnostiam. Kto sa napr. nedbanlivo prehrešuje proti láske, stráca pomaly chuť a snahu konať skutky lásky z nadprirodzených pohnútok a stáva sa vlažným, nedbanlivým, čo pomaly vytvára v ňom aj zlé návyky, ktoré môžu viesť až k ťažkému hriechu.

A keďže vliate čnosti sú naviazané na posväcujúcu milosť, ak človek stratí milosť, stráca aj nadprirodzené čnosti, ktoré milosť Božiu sprevádzajú. Je jediný ťažký hriech stačí olúpiť dúšu o lásku a vliate mravné čnosti! To nám hovorí, aké veľké zlo je ťažký hriech.

Vieru a nádej však stráca variaci len takým smutelným mravencom, ktorý je priamo namierený proti týmto čnostiam. No a bez lásky a milosti viera a nádej sú beztvorné, neplodné.

Získané čnosti človek stráca, keď prestane konať čnostné s k u t - k y ; dopúšťa sa hriešnych činov, ktoré sú priamo proti týmto čnos- tiam. To logicky vyplýva zo spôsobu, akým sa tieto čnosti nadobudli. Ako ich nadobúdanie, tak aj ich strata je p o s t u p n á .

Z toho vyplýva, že v praktizovaní čností nesmieme n i k d y u s t a ť a povedať si: už som taký čnostný, že sa už viacej nemü- sím v čnostiach cvičiť. Bolo by osudná povedať: už som taký ponížený, že ma v poníženosti nikto neprevýši. Bol by to hrozný omyl!

Istý hudobný virtuóz v hre na husle povedal: Keby som sa necvičil jeden deň, pri koncerte to pozná iný hudobný virtuóz. Keď by som sa necvičil jeden týždeň a tak by som sa pred- stavil pred publikom, zbadali by to všetci odborníci. A keď by som sa necvičil jeden mesiac, tak by to zbadali všetci prítomní v sále.

Tak je to aj s čnosťami: necvičte sa v čnosti jeden mesiac - a všetci povedia, že už nie ste taký dobrý ako predtým, že ste sa zhoršili. Teraz pochopíte, že k r e s t' a n s k ý ž i v o t j e n e u s t á l y b o j ; n e u s t á l e c v i č e n i e , n e - u s t á l e z d o k o n a ň o v a n i e s a . K t o s a n e - c v i č í , p o m a l ý u p a d n e !

Nikdy nesmieme zaspať na prípadných vavrínoch našich čností. Mohli by veľmi ľahko uvädnúť a uschnúť!

ČO JE LÁSKA .

1. Bože dobrý, čo je láska?
Pohladená stará vráska?
Jarný dotyk teplej dlane,
vlahý vetrik, čo z hôr vanie?
2. Úsmev slnka v očiach detí,
biely holub, čo k nám letí,
strieborný svit luny bledej,
podaný groš ruke biednej?
3. Slza šťastia, čo v tvár kanie,
milenecké bozkávanie,
tužobný vzdych milej v dialke,
poláskanie matky sladké?
4. Kde začala, kedy skončí,
v ktorom dlhom tisícročí?
Kto ju sadil, kto pestoval,
kto ju vŕačne opätoval?
5. Odkiaľ prýšti, odkiaľ tečie,
kto nám o tom, Bože rečie?
TY SI LÁSKA, TAK SA K NÁM ZNÍŽ,
cez Golgotu, cez Kristov kríž!

MŠ

- o -

ZLO NADOBUDLO UŽ TAKÉ ROZMERY, ŽE HO MNOHÍ CHÁPU AKO SAMOZREJNOSŤ.
ALE POZOR, BOH SA NEDA DO NEKONECNA VYSMIEVAŠ -- RAZ ZASIAHNE!
KEDY? NAJNESKOR PRI OSOBNOM STRETNUTÍ S JEHO SYNOM POČAS NÁŠHO OSOBNÉHO
UMIERANIA !

Č O N E B O L O V K V I E T K O C H

Vo vlakovom kúpe sedia pospolu akýsi veľkomožný pán a rovnako guľatý františkán. V kúpe je veľká horúčava. Pánko si vyzlečie sako, dá si dole viazanku a uštipačne sa prihovori smerom k františkánovi: Vidíte, to vy urobiť nemôžete!

Františkán vstane a odíde na chodbu. Po chvíli sa vráti s nohavicami cez ruku a vraví: "Toto zasa nemôžete urobiť vy!"

Mamička privedie svojho synka k františkánom. Po krátkej skúške jej predstavený obozretné naznačí: "A musí sa váš syn bezpodmienečne stať kňazom? Isto viete, že nie je práve najinteligentnejší?"

Mamička prosíka: "Ale veď on je taký zbožný!"
"To nepopieram - krúti sa predstavený - ale s tým to na páterka nedotiahne, prinajlepšom len na svätého!"

Mišionár ide po púšti s túžbou obracať ľudí. Namiesto nich sa okolo neho zhromažďujú niekoľko levov. Mišionár si odovzdane klakne do piešku, zatvorí oči a modlí sa: "Pane, nech sa aspoň z týchto levov stanú dobrí kresťania!" Keď otvorí oči, levi sedia v kruhu okolo neho, olizujú sa bručiac: "Požehnaj nám, Pane, toto jedlo!"

-Prečo si tu? - pýtajú sa väzni nováčika.

-Pretože som veril!

-Pre vieru? Je to možné?

- Veruže, veril som, že poplašné zariadenie je vypnuté!

Žerička sa spovedá. So svojimi hriechmi je rýchlo hotová - potom sa začne sťažovať na muža. Páterko ju štvrt hodiny trpezlivo počúva a napokon jej uloží pokánie: "Za svoje hriechy sa pomodlite Zdravas, ale za hriechy vášho muža tri ružence!"

Keďže je manželka chorá, muž ide v nedeľu do kostola sám. Keď sa vráti, sadne si za stôl k novinám. Žena je pochopiteľne zvedavá:

- Kto mal omšu?

- Guardián!

- A kázal?

- Čože?

- Či mal kázeň?

- Hej!

- A o čom kázal?

- O hriechu!

- A čo hovoril?

- Bol proti!

DUODENOVNÁ KYTICA
SV. TEMU OTCOVI
K VIANDICIAM '85

1. krížová ozsta

2. sv. omša cez týždň

3. nedeľná sv. omša

4. dobré skutky

5. romná modlitba

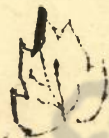
6. večerná modlitba

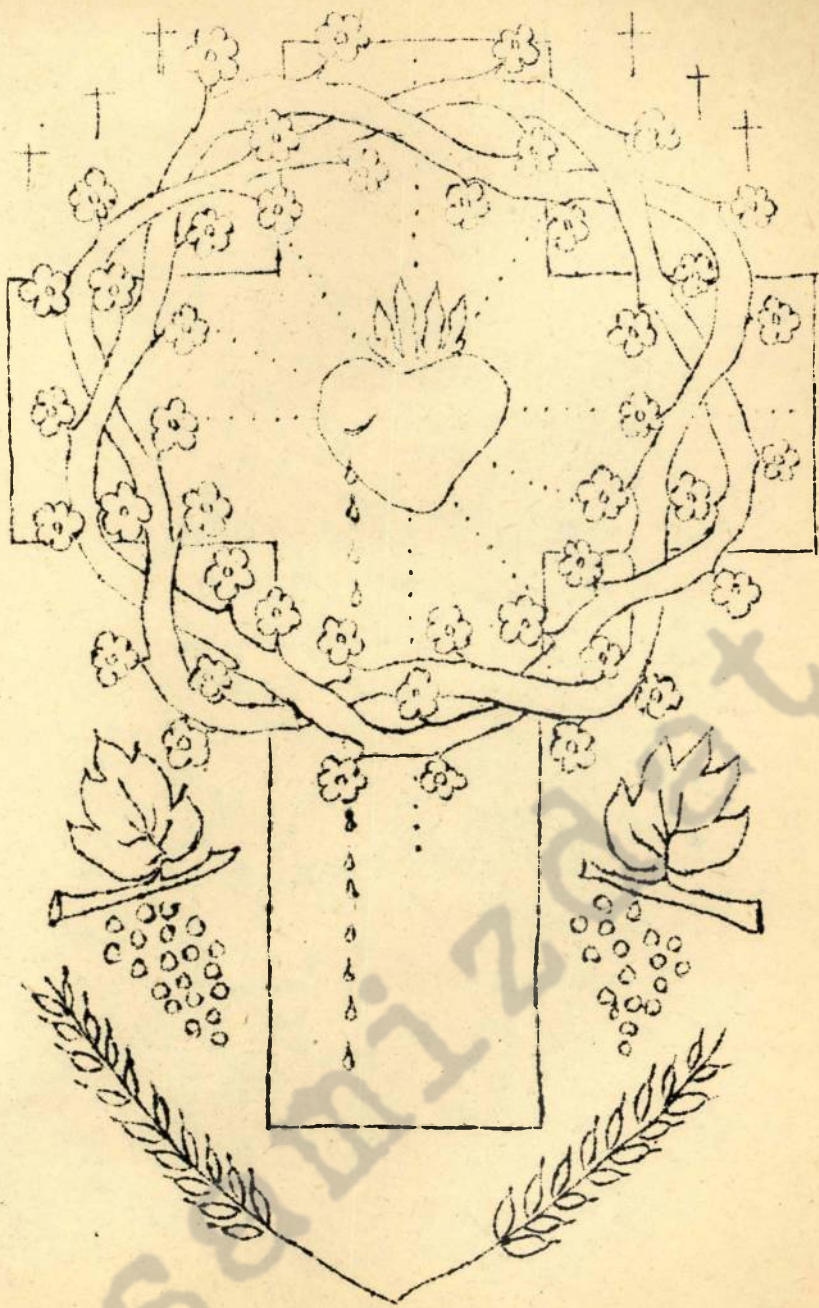
7. sebazaprenie

8. sv. prijímanie

9. sv. spoveď

V cyrilometodskom roku 1985
 duchovná kytica SVÄTÉMU OTCOVI
 a slovenským biskupom.

V cyrilometodskom roku 1985
 duchovná kytica SVÄTÉMU OTCOVI
 a slovenským biskupom.

	Pocet:
sväté omše
sväté prijímania
duchovné sväté prijímania
sväté hodiny - adorácie
rôzne litánie
križové cesty
ružence
rôzne deviatniky
dni utrpenia a choroby
skutky lásky k bližnému
celodenné pôsty
čiasťočné pôsty
malé sebazaprenia
púte s duchovnou náplňou
obetovanie zbytku života a smrti z Božej vôle
ako dar za Svätého Otca
zapísanie sa do ZLATEJ KNIEHY FATIMSKEJ
/modlitba, pokánie, obeta, apoštolát/
iné
PÁN VÁM ŽEHNAJ	
A PANNA MÁRIA OCHRAŇUJ !	
/Opíš-daj ďalej-zozbieraj-odovzdaj/	

	Pocet:
sväté omše
sväté prijímania
duchovné sväté prijímania
sväté hodiny - adorácie
rôzne litánie
križové cesty
ružence
rôzne deviatniky
dni utrpenia a choroby
skutky lásky k bližnému
celodenné pôsty
čiasťočné pôsty
malé sebazaprenia
púte s duchovnou náplňou
obetovanie zbytku života a smrti z Božej vôle
ako dar za Svätého Otca
zapísanie sa do ZLATEJ KNIEHY FATIMSKEJ
/modlitba, pokánie, obeta, apoštolát/
iné
PÁN VÁM ŽEHNAJ	
A PANNA MÁRIA OCHRAŇUJ !	
/Opíš-daj ďalej-zozbieraj-odovzdaj/	

V cyrilometodskom roku 1985
 duchovná kytica SVÄTÉMU OTCOVI
 a slovenským biskupom.

V cyrilometodskom roku 1985
 duchovná kytica SVÄTÉMU OTCOVI
 a slovenským biskupom.

	Pocet:
sväté omše
sväté prijímania
duchovné sväté prijímania
sväté hodiny - adorácie
rôzne litánie
križové cesty
ružence
rôzne deviatniky
dni utrpenia a choroby
skutky lásky k bližnému
celodenné pôsty
čiasťočné pôsty
malé sebazaprenia
púte s duchovnou náplňou
obetovanie zbytku života a smrti z Božej vôle
ako dar za Svätého Otca
zapísanie sa do ZLATEJ KNIEHY FATIMSKEJ
/modlitba, pokánie, obeta, apoštolát/
iné
PÁN VÁM ŽEHNAJ	
A PANNA MÁRIA OCHRAŇUJ !	
/Opíš-daj ďalej-zozbieraj-odovzdaj/	

	Pocet:
sväté omše
sväté prijímania
duchovné sväté prijímania
sväté hodiny - adorácie
rôzne litánie
križové cesty
ružence
rôzne deviatniky
dni utrpenia a choroby
skutky lásky k bližnému
celodenné pôsty
čiasťočné pôsty
malé sebazaprenia
púte s duchovnou náplňou
obetovanie zbytku života a smrti z Božej vôle
ako dar za Svätého Otca
zapísanie sa do ZLATEJ KNIEHY FATIMSKEJ
/modlitba, pokánie, obeta, apoštolát/
iné
PÁN VÁM ŽEHNAJ	
A PANNA MÁRIA OCHRAŇUJ !	
/Opíš-daj ďalej-zozbieraj-odovzdaj/	

1. Svätí Cyril a Metod a Slováci v Spojených štátoch amerických

Keď chceme hovoriť o cyrilometodských tradíciách medzi Slovákmi v zahraničí, vychádzame z jasného predpokladu, že títo krajanovia tiež patria do slovenského národa ako jeho živá zložka. Pri odchode z vlasti azda neboli všetci národne dost uvedomelí, ale styk s novým prostredím, v ktorom nebolo národného útlaku, rozvinul aj ich národné povedomie. Považujeme ich teda za živú súčasť národa, ktorá sa z rôznych príčin - hnaní žitia nevlou - dostala ďaleko od rodnej zeme, ale nestratila s ňou styk. Mala s ňou spoločné korene, spoločné osudy a spoločné ciele. Ba môžeme povedať, že často práve medzi Slovákmi v zahraničí klíčilo a prinieslo úrodné semeno, čo bolo pod Tatrami ubíjané.

Platí to v prvom rade o našej najpočetnejšej pospolitosti v zahraničí, o Slovákoch v Spojených štátoch amerických. Začali tam prichádzať od konca 18. storočia, no najviac koncom minulého storočia, začiatkom nášho a v prvých rokoch po 1. svetovej vojne.

Ťažko určiť presný počet Slovákov v Amerike. Sčítanie ľudu v Spojených štátoch v roku 1920 udávala 619.458 Slovákov. Po roku 1924 úradné štatistiky nezaznamenávali národnosť. Úradné americké orgány na základe sčítania z roku 1980, odhadli počet Slovákov na 776.000. Nie je však jasné, o čo sa takéto odhad opiera? či o vlastné priznanie lebo o reč, o bližší či ďalší pôvod. Azda nie je prehnané, ak pripustíme, že počet ľudí, čo nejakým spôsobom majú svojé rodné korene na Slovensku, je omnoho vyšší. Niekedy sa hovorí o dvoch miliónov, ba i viacej.

Čo si prinášali noví prisťahovalci so sebou ?

Iste spomienku na biedu, ktorú opúšťali. Slovenskí vodcovia na prelome storočí poukazovali aj na Maďarský útlak, ktorý vyhánal Slovákov za more. Hľadali slobodu, niesli si v srdciach vieru, dôveru v Boha a odovzdanosť do Božích rúk. Mnohí odchádzali s úmyslom trochu si zarobiť, kúpiť si v rodnej obci dom a kus poľa - a vrátiť sa do vlasti. Okolnosti neskôr radili ináč a tak sa len málokto vrátil natrvalo domov. Bolo treba nyslieť na nový život, na rodinu, na výchovu detí, na budúcnosť vôbec.

Do Ameriky prišli preto niekoľkí kňazi zo Slovenska. Šli tu z osobnej iniciatívy, no niektorých poslali aj sami biskupi. Pridali sa k nim bohoslovci, ktorí vstúpili v Amerike do seminárov a boli vysvätení za kňazov pre americké diecézy. V slovenských rodinách potom vyrástli nové povolania na kňazstvo a na reholný život, takže možno povedať, že Slováci v Amerike mali dost kňazských a reholných povolaní.

Tu si treba postaviť otázku: Čo bolo hybnou silou duchovnej správy, duchovného vedenia a úsilia medzi našimi krajanmi v Spojených štátoch?

Možno i v skutočnosti odpovedať, že to bol duchovný odkaz sv. Cyrila a Metoda ako povedomie dedičstvo, z ktorého vyrástalo úsilie o zachovanie a zveladenie viery a kresťanského života.

O čo sa opiera toto tvrdenie ?

Každá početnejšia skupina Slovákov v Amerike sa usilovala čím skôr zorganizovať svoj sociálny, národný a náboženský život. Tak vznikli podporné spolky: Americká odbočka Maticy Slovenskej, no najmä slovenské osady - farnosti. Osada združovala okolo seba slovenské rodiny, poväčšine z toho istého kraja. Každá osada si považovala za prvoradú povinnosť postaviť k o s t o l

a vedľa neho s slovenskú školu, farskú budovu a miestnosť na spoločenské stretnutia. Prvá slovenská katolícka jednota vydala v roku 1955 súpis všetkých slovenských osád a ustanovizní v Spojených štátoch a v Kanade. Z neho vysvitá, že na severoamerickom kontinente bolo vyše 300 slovenských osád-farností. Kňazov slovenského pôvodu bolo okolo tisíc. Napočítal som v diecézách Spojených štátov 32 osád, zasvätených sv. Cyrilovi a Metodovi. Teda viac než desatina z celkového počtu osád.

Oltárov, zasvätených naším vierozvestom, vychodí asi 150. Niekoľko farností je zasvätených sv. Klimentovi. Aj tu je zjavný cyrilometodský pôvod: Veď ako by sa ináč boli naši ľudia dostali k tomuto svätcovi? V poradi nasledujú osady sv. Jána Nepomuckého, Najsvätejšej Trojice, sv. Michala, sv. Jozefa, Nepoškrveného Počatia Panny Márie a iné.

Je však zaujímavé, že kým o ostatných svätcoch slovenská náboženská tlač píše málo, o sv. Cyrilovi a Metodovi sa vždy vyjadruje ako o svojich duchovných otcov. K ich dedičstvu sa povedome hlási, z neho čerpá a žije.

Americká Slovenka Mária Pirochová píše v Kalendári Jednota roku 1963:

Tu, v novej vlasti, naši pionieri si oveľa viac uvedomovali svoju rozličnosť od prostredia ako kedykoľvek predtým a túžiac, aby do svojho života vniesli čo najviac svojskosti, veľmi často si za svojich patronov vybrali sv. Cyrila a Metoda.

Úcta Slovákov k sv. Cyrilovi a Metodovi v Amerike našla aj iný spôsob svojho vyjadrenia: slovenské noviny a časopisy v Amerike veľmi často prinášali články a štúdie o týchto našich vierozvestov a boli časy, keď skoro v každej slovenskej katolíckej rodine v Amerike na poprednom mieste v príbytku bol obraz sv. Cyrila a Metoda!

Príliv nových prisťahovalcov po 2. svetovej vojne, hoci početne dosť nízky, znamenal veľký prínos a obohatenie na tomto poli. Tu nie je možné ani len stručne vypočítať knihy, ktoré vyšli v Amerike a obsahujú state o sv. Cyrilovi a Metodovi a ich duchovnom odkaze.

Keď k chrámu a svätyniam pridáme odpusty a púte, ľahko pochopíme, že takmer každé číslo všetkých slovenských časopisov v Amerike malo nejakú zmienku o našich vierozvestov. Vyvrcholilo to najmä v Jubilejnom roku 1963, keď sa každá slovenská osada pripomenula dôležité výročie osobitným cyrilometodským dňom s bohoslužbami, akadémiou a inými kultúrnymi podujatiami.

Všade tam, kde slovenská osada so školou kvitla, žil i slovenský duch, reč a povedomie a všetko to vyrastalo z povedomého nadväzovania na cyrilometodské duchovné dedičstvo.

Ďalšie úvahy rozšíria náš pohľad na iné kraje a prehĺbia túto skutočnosť!

VR, 4.10.84-sl.

- o -

Na kráľovstvo naše, Pane, milostou tvojou zhliadni.

A nevydaj, čo je naše, cudzím

a neobráť nás za korisť národom pohanským.

Skrze Krista Pána nášho, ktorý panuje s Otcom i so Svätým duchom.

/Štvrtá omša z kijeviských listov,
odpis zo začiatku 10. storočia/.

Otec biskup Dominik Hrušovský

2. Sv. Cyril a Metod a Slováci v zahraničí

Reholné sestry sv. Cyrila a Metoda v Spojených štátoch amerických.

V Spojených štátoch amerických sa považuje za takmer samozrejmé, že každá katolícka farnosť má svoju ľudovú školu, kde sa deti vychovávajú v kresťansko-katolíckom duchu a v takomto prostredí získavajú i prvé základné vzdelanie.

Na známych baltimorských celoamerických synodách v minulom storočí biskupi stále nástojčivejšie kládli na srdce kňazom i veriacim, aby pri každej farnosti bola i škola. Rozhodnutie z roku 1852 hovorí: Vyžívame biskupov a prosíme ich pre Božie milosrdenstvo, aby sa pričínil, žeby s každým kostolom v ich diecéze bola spojená aj škola. Synoda z roku 1866 prízvukuje: Najlepší a jediný prostriedok v našich rukách, s ktorým sa môžeme postaviť proti smrtonosnej záhube, pochodiacej z ľahostajnosti a skazenosti mravov leží v tom, že vo všetkých diecézach, pri každom kostole postavíme školy, v ktorých katolícka mládež bude vyučovaná a vychovávaná v potrebných svetských vedách, v náboženstve - a v dobrých mravoch. Napokon synoda z roku 1872 nariaďuje, aby do dvoch rokov od vyhlásenia tohto snemu, pri každom kostole bola založená aj škola.

Slovenské osady - farnosti, ktoré v Amerike vznikali koncom minulého storočia, s radosťou uskutočňovali tieto nariadenia. Boli však pred dvoma ťažkosťami:

- ako hmotne zaistiť vybudovanie a prácu osadnej školy
- a kde zobrať slovenských učiteľov.

Prvú ťažkosť prekonala povestná veľkodušnosť slovenských veriacich. Druhú ťažkosť nebolo možno vyriešiť ihneď, ale horlivosť slovenských kňazov sa nezastavila pred prvými prekážkami.

Úlohu učiteliek na osadných školách preberali všade väčšinou reholné sestry - a to z rôznych reholných spoločností. Sloveniek medzi nimi nebolo alebo len veľmi málo. V mysli mladého kňaza Matúša JANKOLU skrslá myšlienka založiť slovenskú reholnú spoločnosť, ktorá by dala slovenským školám v Amerike dosť primerane pripravených a slovensky cítiacich učiteliek.

Jankola sa narodil v starom Budíne 2. júla 1872. Jeho rodičia sa ta presťahovali z rodnej Trstenej za prácou. V decembri 1893, ako mladý bohoslovec opustil Slovensko a šiel do Spojených štátov. Najprv študoval v baltimorskom seminári, ktorý však čoskoro opustil pre slabé zdravie. Keď sa zotavil, pokračoval v seminári sv. Bonaventúru v Alegany, v štáte Pensylvánia. 13. januára 1895 bol v Scrantone vysvätený za kňaza. Diecéza Scranton mala pomerne najväčší počet Slovákov spomedzi všetkých amerických diecéz. Tu pracoval Jankola najprv ako farár osady v Picton - od vysviacky do roku 1902, potom až do roku 1907 bol farárom v Heyseltowne, odtiaľ prešiel do osady sv. Cyrila a Metoda v Bridgsporte, kde účinkoval až do náhlej smrti, ktorá ho zastihla 5. mája 1906.

Do kalendára Jednota roku 1900 napísal Matúš Jankola článok, ktorý je ešte i dnes vážnym historickým svedectvom o pomeroch, v akých Slováci v Amerike v tom čase žili a základným prameňom o vzniku rehole Sestier sv. Cyrila a Metoda. Otec Jankola medzi iným píše:

"Za Boha a národ! Teda po viere nasleduje národnosť, po kostole škola. V kostole sa učíme poznať Boha, jeho milovať a jemu slúžiť. V škole sa zase učíme poznať národnosť, svoju reč a Slovenský katolícky kostol musí byť spojený so slovenskou katolíckou, t.j. farskou školou. Tu, v Amerike, nemať slovenskú farskú školu znamená vytvoriť mládež tu zrodenú z kostola a slovenský jazyk Je to teda duševná záhuba..."

Potom si kladie otázku: Či máme dajaké slovenské školy?
Odpovedá: Mámě - i nemáme! Áno, máme kdesi a akési školy, ale keď skúmame, či oni zodpovedajú požiadavkám školským a pomor. tunajším, musíme odpovedať, že veru také školy nemáme!

Nato otec Jankola ... o jednotlivých oblastiach a prichádza k praktickému záveru: "Zakladajme farské školy podľa tunajšieho spôsobu! Postarajte sa o potrebných učiteľov a učiteľky. Irčania a Nemci vo všetkých svojich školách majú zamestnané mníšky. Teda i nám sú potrebné mníšky. Vychovajte si slovenské mníšky! Tie nám zachránia vieru, i národ!"

Velébní páni, slovenskí rodičia, ktorí vo farnosti máte dievčatá usilovné, horlivé, nábožné a súce na reholnícky stav, postarajte sa o to, aby sa do tohto stavu dostať mohli. Bude to Bohu a národu najvzácnejší dar a najšlachetnejšia obeta!

Opakujem, bratia, Slováci, z a k l a d a j m e f a r s k é š k o -
l y , v y c h o v a j m e s i s v o j e s l o v e n s k é m n í š -
k y - u č i t e ľ k y a B o h n á m p o m ô ž e ! "

Z týchto pohnútok Matúš Jankola založil s l o v e n s k ú r e -
h o ľ n ú s p o l o č n o s ť S e s t i e r s v . C y r i l a a M e t o d a . Prvé slo-
venské dievčatá do nej vstúpili v lete roku 1906, prvé sluby zložili
11. septembra 1909 do rúk sračtonského biskupa Hogana, ktorý bol
osobne navštíviť aj Slovensko niekoľko mesiacov predtým. Rehoľa rás-
la a doteraz žije a pôsobí. V septembri oslávila 75. výročie založe-
nia. Podľa Pápežskej ročenky na rok 1984, má 32 domov a 318 sestier.
Aj ona dnes prechádza skúškou, akou prechádzajú všetky reholné spo-
ločnosti v Spojených štátoch, ale vernosť vlastným koreňom a vlastné-
mu duchovnému poslaniu jej pomohli prekonať krízu bez väčších otra-
sov.

V rámci našich úvah považujeme za najdôležitejšie zdôrazniť, z akých
pohnútok a s akými úlohami reholná spoločnosť Sestier sv. Cyrila a
Metoda vznikla. Mená našich vierozvestov jej boli smernicou, duchom
i programom. Cyrilometodské dedičstvo bolo pokladom, ktorý mali ses-
try sv. Cyrila a Metoda chrániť, zveľaďovať a odovzdať budúcim poko-
leniam.

Naše sestry sv. Cyrila a Metoda to doteraz konali a v nových pod-
mienkách, ktoré priniesol neodvratný vývoj, sa o to ešte i dnes usi-
ľujú. Takto dávajú nové svedectvo, že duchovný odkaz sv. Cyrila a Me-
toda bol a je medzi slovenskými veriacimi v Spojených štátoch amé-
rických stále živý a je prameňom vernosti, života a činnosti i dnes!

- o -
VR, 10.10.84-sl.

.... Bo svätý Pavol učiteľ nám hovorí,
keď najprv k Bohu prosbu svoju predniesol :
Chcem radšej iba päť slovo povedať,
rozumom prostým chcem tých päť slovo vyriechnuť,
aby aj bratia všetko porozumeli,
než nezrozumiteľných slovo rieciť tisíce.
Pretože človek ten, čo nerozumie sám,
čo nedoloží podobenstva múdreho,
ako by mohol pravú reč nám povedať?
Pretože ako skaza visí nad telom
všehubiaca a nad hnis väčšmi hnijúca,
keď telo nemá patričného pokrmu:
práve takisto každá duša upadá
v žití, keď žije bez božieho života,
keď nepočuje nikde slova božieho.....

/Konštantín: Predslov k svätému Evanjeliu,
druhá polovica 9. storočia/

Otec biskup Dominik H R U Š O V S K Ý

3. Svätí Cyril a Metod a Slováci v Kanade.

Po Spojených štátoch severoamerických, najväčšia slovenská pospolitost na severoamerickom kontinente žije v Kanade. Jej príchod do zámoria a jej rast je dosť odlišný od vývoja v Spojených štátoch. Kým v týchto bol veľký príliv Slovákov už koncom minulého a začiatkom nášho storočia, do Kanady väčšie skupiny slovenských prisťahovalcov prišli až po 1. svetovej vojne.

Prvý známy Slovák v Kanade je Jozef Belon. Pristáhol sa do Toronta v roku 1878. Potom dejiny zaznamenávajú presun slovenských rodín zo Spojených štátov do Kanady, ale číselne to neboli veľké skupiny. Usadili sa v štáte Manitoba, v poľnohospodárskych krajoch a v baníckych oblastiach Alberty a Ontaria. Väčšina Slovákov prišla však do Kanady v období medzi svetovými vojnami, od roku 1921 do roku 1939. Spojené štáty v tomto časovom úseku obmedzovali počet prisťahovalcov určenými kvótami - vymedzeným počtom - preto emigrácia smerovala do Kanady.

Prichádzali sem väčšinou za zárobkom, s túžbou zakúpiť si na Slovensku dom a kus zeme, vrátiť sa potom do vlasti a žiť a pracovať na svojom. Výsledok 2. svetovej vojny však pozmenil ich úmysly a domov sa vrátil málokto. Ba prišli aj noví Slováci, a to v troch väčších vlnách: po roku 1945,
v rokoch 1948 - 50.
v rokoch 1968 - 69.

Keďže v týchto skupinách bola väčšina ľudí, ktorí boli vzdelaní a prichádzali do zahraničia najmä z politických a ideových dôvodov, prispeli k lepšiemu organizačnému podchytu a čulejšiemu národnému životu medzi našimi krajanmi v Kanade.

Po náboženskej stránke sa slovenským veriacim v Kanade pred druhou svetovou vojnou venovali viacerí slovenskí misiónári, ktorí cestovali od skupiny ku skupine, zastavili sa všade na niekoľko dní, krstili, spovedali, mali bohoslužby a prinášali vždy aj národné pokriatie. Pre päťdesiatimi rokmi vznikli aj slovenské farnosti v Toronte a v Montreali, ktoré aj dnes patria medzi najčúlejšie slovenské národné a náboženské ostrovy v Kanade. Aj tu je však ťažko odhadnúť presný počet Slovákov. Tu si treba najprv ujasniť kritéria, rozpoznavacie znaky slovenského príslušníka v tomto štáte, ako je tomu aj inde: koho možno ešte považovať za Slováka? Toho, kto sa k slovenskosti hlási, kto má ešte národné povedomie, alebo toho, kto akýmkoľvek spôsobom pochádza zo Slovenska až po druhé, tretie či štvrté pokolenie?

Preto nemožno udať nijakú absolútnu číslu. Všeobecne, na základe úradných záznamov a sčítaní ľudu možno s určitostou povedať, že v Kanade je aspoň 80 000 ľudí slovenského pôvodu. Väčšmi to spresniť by bolo asi ťažko.

Tam, kde sú početnejšie slovenské pospolitosti, ľahšie sa udržuje i reč a slovenské povedomie. Platí to najmä o torontskej a montrealskej oblasti.

Bol som napríklad veľmi milo prekvapený, keď som pri návšteve osady sv. Cyrila a Metoda v Montreali roku 1983 počul malých iniciátrantov hovoriť pekne a plynnou slovenčinou. Pýtal som sa ich, kde sa narodili? S hrdosťou odpovedali, že aj ich rodičia sa už narodili v Kanade, ale aj tak ich ešte učia po slovensky!

Pred piatimi rokmi prišli do Ríma špevácke a tanečné súbory slovenskej mládeže z Montrealu a Hamiltonu. Osemdesiat mladých ľudí hovorilo medzi sebou väčšinou po anglicky, čiastočne po francúzsky,

ale keď málokto po slovensky. Po slovensky však rozumeli skoro všetci. A najmä hrad sa hlásili k svojej slovenskej pôvode. Viesli so sebou širokú stuhu s nápisom: "Kanadská slovenská mládež pozdravuje Svätého Otca!" Bola však napísaná po anglicky.

To sú skutočnosti, na ktoré tu musíme myslieť. Oted biskup Grütka neraz hovoril o severoamerickej mládeži - a platí to aj o kanadskej: "Musíme sa im prihovárať anglickou rečou, ale so slovenským srdcom!"

O organizovanom náboženskom živote pre Slovákov v Kanáde možno hovoriť v plnej miere po 2. svetovej vojne. Jestvoval on aj predtým, ako sme už spomenuli slovenské farnosti sv. Cyrila a Metoda v Toronte, kde bol farárom mons. Shuba /Šuba/ a v Montreali, kde pracovali otcovia františkáni-konventuáli, na Slovensku nazývaní obyčajne minoritmi. Viaceré slovenské osady-farnosti boli však založené až po 2. svetovej vojne, po príchode viacerých kňazov zo Slovenska. Kalendár "Jednota" na rok 1984 zaznamenáva 11 slovenských rímskokatolíckych osád v Kanáde so slovenským duchovným a kultúrnym strediskom otcov jezuitov v Cambridge a pastoračnou stanicou v Calgary. Je zase zaujímavé, že z jedenástich slovenských osád päť je zasvätených sv. Cyrilovi a Metodovi, a to: Montreal, Toronto, New Westminster, Hamilton a Windsor.

Na mimoriadnú pozornosť si zasluhuje diecéza slovenských gréckokatolíkov v Kanáde, ktorá vznikla pred štyrmi rokmi a je tiež zasvätená našim vierozvestom. Mnohí z vás, milí bratia a sestry, sa iste pamätáte na krásnu udalosť posvätenia novej katedrály tejto diecézy na 15. septembra 1984, počas návštevy Svätého Otca Jána Pavla II. v Kanáde. V tom období vysielania Vatikánskeho rozhlasu venovali tomu primeranú pozornosť.

Volba patrónov rímskokatolíckych osád a slovenskej gréckokatolíckej diecézy v Kanáde nie je náhodná. Ide tu zámerný čin, ktorý vedome vychádza zo slovenského duchovného dedičstva a poukazuje na neustálu potrebu vracieť sa k vlastným duchovným koreňom, z nich organicky vyrastať, ak nechceme zahynúť a úplne sa stratiť. V tejto súvislosti treba spomenúť aj mimoriadne oslavy, ktorým boli svedkami všetky kanadsko-slovenské pospolitosti, aj tam kde nejestvujú slovenské farnosti, v roku 1963, pri 1100-ročnom jubileu príchodu sv. Cyrila a Metoda k našim predkom. Hodno spomenúť aj každoročné slávenie sviatku našich vierozvestov.

To sú všetko príležitosti, ktoré oživia ducha a posilnia povedomie. Lebo s týmto musia Slováci v zahraničí vždy počítat: čas pracuje skôr pre postupné umieranie slovenského života, povedomia a reči. Mnohí sa už začínajú skoro akosi zmierovať s touto naklonenou rovinou. Nezdá sa nám to však správne!

Mejde o to, násilne udržovať čosi, čo je odsúdené na zánik, ale ide o povedomie z o d p o v e d n o s t i v o č i v l a s t n é m u n á r o d u , voči svojeti v zahraničí i vo vlasti! Aj v cudzine môžeme byť prínosom iba tak, ak zôstaneme verní sebe! A tu povedomé nadväzovanie na duchovný odkaz našich vierozvestov je povinnosťou!

VR, 18.10.84-sl.

- o -

AK CHCEM PRACOVAŤ NA ZJEDNOTENÍ EURÓPY,
NAJPRV SA MUSÍM OSOBNĚ STRETNÚŤ A ZJEDNOTIŤ S KRISTOM;
POTOM S TÝMI, KTORÍ SÚ OKOLO MŇA
A PO VYTVORENÍ NÁRODNEJ JEDNOTY MOŽEM ÚČINNĚ BUDOVAŤ
I TÚ MEDZINÁRODNÚ!

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

4. Svätí Cyril a Metod a Slováci vo Francúzsku.

Pred niekoľkými týždňami oslávila slovenská katolícka misia vo Francúzsku, úradne založená dňa 12. januára 1954, tridsať rokov svojho života a činnosti. Bola o tom reč aj na vlnách Vatikánskeho rozhlasu. Nebudeme sa preto priamo vracat' k tomuto výročiu, ale v rámci úvah o Slovákoch v zahraničí v jubilejnom Metodovskom roku sa trochu zahľadíme na krajanov vo Francúzsku, ktoré je počtom Slovákov na prvom mieste medzi európskymi štátmi, aby sme aj tu videli, aký dopad mala na nich náboženský život cyrilometodská tradícia.

V živote slovenskej pospolitosti vo Francúzsku možno rozoznávať tri obdobia :

- medzi dvoma svetovými vojnami 1918 - 1938,
- cez vojnu 1939 - 1945,
- po roku 1945.

V prvom období prišla do Francúzska väčšina našich krajanov. V druhom sa dost' veľká časť vrátila domov. V treťom pokračovali návraty, no prišli aj niekolkí noví pod tlakom povojnového politického vývoja na Slovensku.

Skupiny mladých Slovákov a Sloveniek prichádzali v prvom období do Francúzska najmä na poľnohospodárske práce. Zárobky na farmách, kde podľa zmluvy pracovali, neboli veľké, ale pri príslovečnej slovenskej pracovitosti a skromnosti stačili nielen na vyžitie, ale mnohí posielali svoje úspory domov a tak pomáhali svojim rodinám vo vlasti. Iní zase si kúpili na Slovensku zo svojich úspor polia, pozemky a postavili si dom, lebo skoro všetci odišli do cudziny s úmyslom vrátiť sa po rokoch domov.

Po vypršaní pracovnej zmluvy mnohí opúšťali francúzske vidiek a sťahovali sa do miest, kde nachádzali prácu v továrňach. Neprípravenosť na život v cudzine, nepriaznivý vplyv francúzskeho prostredia, neznalosť alebo nedostatočná znalosť reči, protináboženská a proticírkevná propaganda a nedostatok kňazských síl spôsobili, že naši krajanovia museli tvrdo pracovať, aby si mohli udržať vieru. Ba mnohí to ani nedokázali.

Rozprávala mi raz istá Slovenka :

Keď sme odchádzali z domu, mamička mi kládla na srdce: dcéra moja, chodievaj do kostola, nezabudni na Pána Boha, modlievaj sa každý deň! Spočiatku som bola verná mamičkiným napomenutiam. V prvú nedeľu po príchode do Francúzska som šla na svätú omšu do miestneho farskeho kostola. Nerozumela som ničomu, hoci obrady boli po latinsky. Znelo mi to tak akosi cudzo. Tak isto aj kázeň. Chýbali mi kostolné piesne, chrámový spev. Ale chodievala som aj ďalej, každú nedeľu.

Na Veľkú noc som sa nevyšpovedala. Po slovensky to nešlo, nebolo kňaza a po francúzsky som nevedela. O rok nato som sa hanbila povedať, že som predošlú Veľkú noc preskočila - a tak som túto povinnosť zanedbala po dlhé roky. Prestala som chodiť i do kostola, keď som videla, že aj miestni veriaci tomu veľa nedajú. Tak som na Pána Boha pomaly zabúdala.

Podobných svedectiev by sme mohli priniesť viacej. Spomeňiem ešte slová, ktoré povedali mons. Gašparíkovi - slovenskému misionárovi - keď vyhľadával od roku 1954 slovenské rodiny po francúzskom vidieku: "Vy ste prvý slovenský kňaz, ktorého vidím, odkedy som odišiel z domu!"

Mne povedal istý krajan, ktorého som ako malého chlapca poznal na Slovensku v lete 1964: "Domínko, dvadsať rokov som nebol na spovedi, lebo po francúzsky sa hanbím. Ale koľkokrát medzi nás prídeš, zakaždým pôjdem aj na spoveď!"

V zmysle dohody medzi biskupskými zbormi Československa a Francúzska, pracoval síce medzi Čechmi a Slovákmí vo Francúzsku český kňaz mons. Zhánel, ktorému vypomáhali niektorí príležitostní kapláni, ale to nestačilo pre veriacich, ktorých bolo niekoľko desiatok tisíc a žili roztrúsení po celej krajine. Až zriadenie českej a slovenskej misie po roku 1954 zaistilo pravidelnejšiu duchovnú správu. Ale to už bolo trochu neskoro a azda ešte málo pre skutočné potreby.

Ako sa tu potom prejavila cyrilometodská tradícia?
Čo z nej zostalo a vyrástlo?

Keď mons. Gašpárik, zakladateľ našej misie, zorganizoval v lete 1955 a 1956 misijné cesty - skupiny slovenských kňazov po celom Francúzsku - naši kňazi na čele s mons. Antonom Botekom, ktorý bol v tom čase ako člen Najvyššej rady pre emigráciu zodpovedný za duchovnú správu pre Slovákov v zahraničí, skoro všade sa stretli so situáciou, čo sme spomenuli. No miestami ich čakali aj milé prekvapenia.

Niektorí miestni farári chválili slovenských veriacich ako najlepších farníkov. Na viacerých miestach Slováci umiestnili obrazy sv. Cyrila a Metoda vo francúzskych kostoloch. Slováci vo Vezul mali v kostole svoju zástavu, ktorá mala na jednej strane obraz Sedembolestnej a na druhej sv. Cyrila a Metoda. V Barchanteau /?/ neďaleko Paríža zistili, že tam jestvuje i Spolok sv. Cyrila a Metoda, ktorý bol v styku so Spolkom sv. Vojtecha a pracoval na duchovnom a kultúrnom povznesení krajanov.

Najkrajšie svedectvo o životnosti cyrilometodského dedičstva vydali však Slováci vo Francúzsku v jubilejnom roku 1963. Každé číslo misijného obehníka "ŽIVOT" venovalo jubileu osobitnú pozornosť. Každá cesta misionárov sa niesla v tom istom duchu. Kázne, sväté omše a rôzne pobožnosti mali za cieľ povzbudiť k vernosti tomuto dedičstvu.

Všetci Slováci z Francúzska prispeli v tomto rámci na stavbu Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, ktorý je pamätníkom Slovákov v zahraničí na počesť našich vierozvestov v pamätnom roku 1963!

Oslavy vyvrcholili s dôležitosťou a veľkoleposťou v Paríži, v nedeľu 3. novembra 1963. V prítomnosti parížskeho generálneho vikára mons. d'Provanchais /?/, osobného zástupcu kardinála-arcibiskupa Feltena, otec biskup Grutka slúžil slávnostnú hlaholskú svätú omšu na počesť našich vierozvestov. Mons. d'Provanchais povedal pri tej príležitosti :

"Za jedenást storočí mnoho ľudí žilo a skónalo. Veľa udalostí - radostných i smutných - prešlo. Vy aj dnes, po stáročia, zachovávate živú spomienku na týchto dvoch veľkých svätcov, ktorí utvrdili vo Vašej vlasti to, čo je na svete najvzácnejšie: kresťanskú vieru!"

A dodal :

"Nestrácajte nádej, že táto vieru sa raz znovu stane prvkom spásy a zdrojom obrody pre Váš národ!"

Končíme iba so želaním, aby sa slová parížskeho generálneho vikára naozaj naplnili!

VR, 1.11.84-sl.

- o -

SVÄTÍ SOLÚNSKI BRATIA, SPOLUPATRÓNI EURÓPY, ZACHRAŇTE TENTO

" STARÝ KONTINENT " CESTOU ZJEDNOTENIA JEHO NÁRODŮV V BOHU

A V SPOJENÝCH ŠTÁTOCH EURÓPSKÝCH !

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

5. Púte na miesta, posvätené spomienkou na našich vierozvestov.

Doteraz sme venovali samostatné úvahy najväčším slovenským pospolitostiam v zahraničí: v Spojených štátoch amerických, v Kanade a vo Francúzsku. Úcta k našim svätým vierozvestom sa tu všade ukázala ako jednotiaci náboženský a národný prvok, ktorý poukazuje, že cyrilometodská tradícia bola u týchto krajanov ako uhličky pod pahrebou, ktoré sa premenili v plamienky a oheň, keď to okolnosti vyžadovali. V týchto zemiach Slováci žili dlhší čas a vo väčších skupinách, takže mali aj možnosť rozvíjať spoločenské styky a vôbec vytvoriť ucelené Slovenské spoločenstvá.

V tom istom zmysle môžeme ešte spomenúť Slovákov v najvzdialenejších končinách sveta - v Austrálii a v Južnej Amerike - najmä v Argentíne.

Austráliu dnes má na svojej pôde usporiadané slovenské pospolitosti v Sydney, v Melbourne a v Adelaide a menšiu skupinu v Brisbane. Sústavnú náboženskú činnosť medzi nimi konajú slovenskí kňazi od 50. rokov. Vlastný slovenský kostolík majú naši veriaci v Sydney. Je zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi. Socha dvoch svätých bratov na oltári je dielom slovenského umelca Borisa Gašpara. Kostolík s príleňajúcou miestnosťou, je duchovným strediskom Slovákov a stal sa stredom náboženskej obrody a národného uvedomenia pre Slovákov zo Sydney a z okolia. Má na tom zásluhu najmä duchovný pastier tohto spoločenstva, otec Emil ČERNÝ, ktorému účinne pomáha skupina našich horlivých laikov.

Slováci v Argentíne už dávno sa združujú v Katolíckom spolku, v ktorom cyrilometodský duch dáva ton pre podujatia a pre celú činnosť. Podobne možno povedať i o Slovenskom dome v Montevideo, hlavnom meste štátu Uruguay. Dúfam, že o týchto krajanov budeme môcť viac povedať po pastoračnej návšteve medzi nimi. Ak dá Pán Boh, bude to v najbližších mesiacoch.

V ostatných štátoch Európy, o ktorých sme ešte výslovne nehovorili, žijú pomerne početné skupiny Slovákov, najmä po rokoch 1968-69. Ich náboženský život a myšlienkový svet sú poznačené vplyvom prostredia, v akom žili po 2. svetovej vojne doma, či už tie vplyvy prijímali alebo im odporovali. Ako však prišli do zahraničia, slovenskí kňazi svojim pôsobením aj tu začali utvárať ucelené spoločenstvá - slovenské misie - ktoré sú dnes akýmisi ohniskami náboženského života, ba i národného života medzi krajanmi.

Naše misie si považovali za povinnosť uviesť do života i jeden z najvýraznejších prostriedkov kresťanského prejavu, a to **n á b o ž e n s k é p ú t e**. Ich cieľom sa tu stali aj miesta, posvätené pamiatkou našich vierozvestov.

V Ríme je to najmä bazilika sv. Klimenta a kaplnka Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda, v Paríži krypta sv. Cyrila a Metoda vo farskom chráme sv. Blažej, v Elwangene miesto väznenia sv. Metoda a na ostrove Reichenau támojší kláštor benediktínov.

O Ríme bude ešte reč obšírnejšie. O Paríži nateraz len tolko, že spomínaná krypta bola postavená parížskym arcibiskupom kardinálom Bergiere, ktorý bol pápežským legátom na pražskom Katolíckom zjazde v roku 1935. Po návrate do Paríža zasvätil našim vierozvestom spomenutú kryptu, priestreňnú kaplnku pri farskom kostole sv. Blažej. Tu sa schádzali Slováci z Paríža a okolia vždy na prvú júlovú nedeľu, aby si uctili svojich Otcov vo viere. Pre nepriaznivú polohu v posledných rokoch však aj túto každoročnú oslavu konajú v kostolíku na Rue de Planch, kde bývejú pravidelné slovenské bohoslužby.

Už jedenásť rokov putujú Slováci z Európy, najmä z Nemecka, do mestčka Elwangen vo Švábsku, severne od Stuttgartu. Tu bol - podľa zhodnej mienky odborníkov - väznený sv. Metod po svojom prvom návrate z Ríma v rokoch 870-873. Objavnú prácu v tomto zmysle vykonal mníchovský univerzitný profesor Ziegler, bonnský profesor a elwangeňský rodák Boor a slovenský odborník cyrilometodského obdobia mons. Grives.

Ziegler nastolil otázku miesta Metodovho väznenia v roku 1949 odborným článkom "Slovanský apoštol Metod vo Švábsku". Po výmene názorov s Boorom a Grivcom sa ustálila mienka, že vskútku Elwangen najlepšie zodpovedá historickým prameňom, ktoré síce nehovoria priamo a výslovne o tomto mestčku, ale všetky znaky vedú sem. Elwangen najlepšie zodpovedá zemepisným údajom o utiahnutom mieste a kláštore, ako to spomínajú dejepisné pramene.

Odborníci podčiarkujú aj skutočnosť, že vtedajší pasovský biskup Hermannlich, ktorý bol hlavným strojcom Metodovho väznenia, bol prv, než sa stal biskupom, mníchom a predstaveným kláštora v Elwange, kde mal určite ešte veľké slovo a veľa známych, čo mu pomohli uskutočniť v tichosti a bez zbytočného huku verejnosti jeho zámery s Metodom.

Slovenskú púť tu majú výslovny ráz povedomého nadväzovania na naše duchovné dedičstvo. V tomto duchu sa násie vždy slávnostná svätá omša a ostatné bohoslužby, ako i prednášky a stretnutia, ktoré sa konajú v rámci púte.

Reichenau bol kedysi malým ostrovčekom na Kostnickom jazere. Dnes je spojený s pevninou úzkou cestou, takže možno tá prísť autom. Tu bolo opátstvo, ktoré malo v stredoveku veľký náboženský a kultúrny význam. Keďže bolo trochu mimo veľkých obchodných ciest, oddelené od sveta i múrom vedy, bolo sídlom čulej duchovnej činnosti: mniši sa venovali štúdiu starých klasikov, prepisovaniu biblických kódexov a šíreniu vedy.

Tu sa podľa istých prameňov zastavil i sv. Metod so svojou družinou. V kláštornej pamätnej knihe je o tom výslovny záznam od čtŕnch členov skupiny.

Slováci z oblasti Zürichu začali sem putovať, aby si taktô uctili pamiatku nášho apoštola, pred niekoľkými rokmi. Počet účastníkov rok na rok stúpa: Tohto roku /1984/ sa k pútnikom zo Švajčiarska pridružili početní Slováci z Nemecka. Dúfame, že v roku 1985, na Metodské jubileum, pútníkov bude ešte viac a púť prinesie ešte väčšie duchovné ovocie.

Pre nás je toto všetko potvrdenie, že cyrilometodská tradícia má silu duchovne obrodit aj terajšiu generáciu Slovákov v zahraničí, tak ako to konala po dlhé storočia so slovenskými generáciami pod Tatrami!

VR, 8.11.85-sl.

... Ktorí však nepriateľa nemilujete,
národy, čo s ním veľmi chcete borit sa,
otvorte dvere ducha svojho pozorne,
zbroj tvrdu teraz prijímajte národy,
kovanú krásne v knihách Hospodinových,
ktoré tak tvrdo mliaždia hlavu diablu....

/Konštantín: Z predlosvu k svätému Evanjeliu
druhá polovica 9. storočia/.

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

6. Jubilejný rok 1963 a Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda.

Mons. Štefan MÁHALKA, budovateľ a prvý riaditeľ Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, píše v úvodných slovách do pamätnice, ktorú pripravil na 10. výročie posviacky Ústavu.

Živá úcta k našim apoštolom a učiteľom, sv. Cyrilovi a Metodovi, bola u viacerých slovenských generácií v minulosti zdrojom nových tvorivých podujatí. Bolo tomu tak aj u Slovákov v zahraničí v roku 1963, pri 1100-ročnom jubileu ich príchodu na Veľkú Moravu. Slováci v zahraničí, hoci roztratení po všetkých kontinentoch, vedeli sa zjednotiť okolo takého podujatia, akým bolo budovanie Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, aby svojou obetavosťou znova do svedčili svoju vernosť dedičstvu otcov a aby toto dedičstvo zvelaďovali.

Slováci v zahraničí si svoju obetavosť pre nové dielo v Ríme povedome zdôvodňovali ako prejav povďačnosti predovšetkým voči sv. Cyrilovi a Metodovi za dar kresťanskej viery a kultúry, ktoré oni svojou prácou u našich otcov, po predchádzajúcich misionárov, dovršili. Povďačnosť Slovákov v zahraničí smerovala na druhom mieste ku Slovensku, za kresťanskú životnú orientáciu, s ktorou v minulosti Slováci odchádzali do sveta a vďaka ktorej si aj v cudzine zachovali vzťah k svojmu slovenskému pôvodu.

Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda však nevyrástol zo zeme ako nepredvídaný zázrak. Bol završením podujatí, ktoré po 2. svetovej vojne vyšli z iniciatívy slovenských kňazov a laikov vo Večnom meste a v Ústave našli konečnú strechu. Bol aj dôkazom, že cyrilometodská tradícia bola tak rozšírená, živá a čínorodá, že zvládla úsilie, čo si nové podujatie vyžadovalo.

Ukázalo sa to cez celý rok 1963. Každé slovenské spoločenstvo v zahraničí si vtedy považovalo za povinnosť venovať jubileu osobitnú spomienku či už slávnostnou svätou omšou, akadémiou, knihou, pomníkom. Nakoniec Slováci zo zahraničia putovali do Ríma na posviacku Ústavu, v ktorom akoby zhrnuli svoju vernosť a lásku.

Prvým plodom práce slovenských kňazov v Ríme bol mesačník slovenských katolíkov "Hlasy z Ríma", ktorý začal vychádzať v januári 1951 pod vedením mons. Antona Boteka, bývalého riaditeľa Ústrednej katolíckej kancelárie v Bratislave. Predtým začal vydávať Dr. Ignác Zelenka, pracovník vatikánskej knihovne, časopis "Rím", ktorý však po niekoľkých rokoch prestal vychádzať.

Mons. Botek sa stal v roku 1952 i prvým slovenským členom najvyššej Rady pre emigráciu, ktorá vznikla podľa konštitúcie "Exulta milia" v tom istom roku. Týmto boli položené základy organizovanej duchovnej správy medzi Slovákami v zahraničí.

V roku 1956 sa zrodilo slovenské vydavateľstvo sv. Cyrila a Metoda, v ktorom začal najúčinnejšie pracovať mons. Štefan Máhalka. Konečne roku 1959, z iniciatívy slovenských saleziánov, prišli do Ríma prví chlapi, ktorí začali študovať s nádejou, že sa raz stanú kňazmi. Bolo preto potrebné myslieť na primeranú strechu nad hlavou.

Na Vianoce roku 1959 padlo rozhodnutie pustiť sa do stavby novej budovy, slovenského duchovného a kultového strediska. Otec arcibiskup Tonko pri ceste do Spojených štátov v roku 1960 získal porozumenie vplyvných osôbností medzi americkými Slovákami, na prvom mieste u otca biskupa Andreja Grutku. Medzitým v Ríme prebiehali práce s prípravou plánov a s vybávaním úradných záležitostí a povolením rôznych príslušných orgánov.

So stavbou sa začalo v decembri 1962. Hlavné práce boli dohotovené v septembri 1963; kedy sa konala i slávnostná cyrilometódska púť Slovákov zo zahraničia do Ríma, počas ktorej bol nový Ústav posvätený. V máji 1964 sa doňho presťahovala skupina seminaristov s prvými pracovníkmi, ktorých počet sa potom postupne zväčšoval.

Nemožno sa dlhšie šíriť o jednotlivých podrobnostiach. Treba však zdôrazniť, že všetko čo sa dialo okolo Ústavu - s jeho prípravou, stavbou, posviackou - bolo poznačené duchom cyrilometodskej tradície, z ktorej nové dielo vyrastalo a ktorej bolo určené slúžiť. To bolo len posledné a nateraz najkrajšie obnivko v reťazi prejavov úcty a vďačnosti našim vierozvestom zo strany Slovákov v zahraničí, ktorí sa okolo tohto diela cítili viacej než inokedy živou ratolesťou živého národa, ktorý doma nemohol ani len prejsť svoje presvedčenie!

Posviacka Ústavu sa konala 15. septembra 1963. Deň predtým boli slovenskí pútnici na audiencii u Svätého Otca Pavla VI., ktorý im povedal o tradícii v živote národa, poukázal na úlohy Ústavu a kládol prítomným na srdce z d r u ž i ť s a o k o l o n o v é h o d i e l a !

Citujeme niekoľko myšlienok z prejavu Pavla VI. :

"keď prichádzate do Ríma, aby ste si ako pútnici uctili pamiatku sv. Cyrila a Metoda a ich pozostatky, spájate tým dávne dejy s prítomným životom vášho národa. Zasypávate jeho opravdivého ducha. Znova potvrdzujete jeho kontinuitu a pripravujete jeho budúcnosť. Vieme, že tento Ústav má byť v Ríme ohniskom náboženského života Slovákov!

Drahí synovia slovenského národa!

Dovoľte nám pridať slovko otčovskej rady: v y t r v a j t e , u c t í e v a j t e s i a j n a d a l e j p a m i a k u v a š i ť h s v ä t ý c h , v z d á v a j t e i m h o l d a n a s l e d u j t e i c h ! V a š e k r á s n e i d e á l y a V a š e n á d e j e s ú s t r e d ť t e v t o m ú s t a v e , k t o r ý s t e s i p o s t a v i l i p r i b r á n a c h R í m a . U r o b t e h o s t y ť n ý m b o d o m V a š i c h s k u p i n , r o z t r a t e n ý c h p o s v e t e !"

Slová Svätého Otca dávali novému dielu náplň činnosti a smer na cestu. Pracovníci Ústavu si ich vždy brali k srdcu. Ľudská krehkosť im nedopriala byť vždy a v každej situácii na výške poslania. Ale o dobrej vôli, odhodlaní a o úprimosti úsilie pochybovať neslobodno. Preto s povedomím ľudskej krehkosti, ale i z odpovednosti, sa usilujeme s Božou pomocou pokračovať v práci, považujúc ju za prečíslenie činnosti našich vierozvestov, a ktorých hľadáme svetlo a smeľosť na ceste napreďovať dopreďu a vydržať v brázde, ktorú po Cyriľovi preorával Metod a po ňom po stáročia generácie, čo udržali ich duchovné dedičstvo pre národ doma a pre jeho synov, roztratených po svete!

VR, 15.11.84-sl.

I stalo sa v tie dni: Rastislav, knieža slovianske, so Svätoplukom poslali poslov z Moravy k cisárovi Michalovi, hovoriac takto: "Božou milosťou zdraví sme; i prišli k nám učitelja mnohí, kresťania z Vlách i z Grécka i z Nemiec, učiac nás rozlične. Ale my, Slovieni, prestý ľud sme a nemáme, kto by nás vyučil v pravde a zmysel vyložil. Tak teda, vladyka, pošli takého muža, ktorý nám vštepi všetku pravdu."

/Život Metoda, V., medzi r. 885-894/.

Otec biskup Dominik HRUŠOVSKÝ

Ján Pavol II. na návšteve Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

"Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda vo svojom ešte ani štvrtsto-
ročnom živote, prežil mnohé dôležité chvíle: radosné, bolestné,
ba i tragické. Za najväčší deň v krátkych dejinách Ústavu však pova-
žujeme 8. november 1981, keď prišiel k nám na návštevu Svätý Otec
Ján Pavol II.

Nebola to len návšteva zdvorilostná. Na takéto nemá pápež ani čas.
Bola to prítomnosť Petrovho nástupcu, rímskeho biskupa a hlavy Cir-
kvi na pracovisku, ktoré povedome nadväzuje na cyrilometodské dedič-
stvo, z neho čerpá, z neho žije, preň pracuje, aby sa ono udržalo a
zveľadilo medzi Slovákami v zahraničí i vo vlasti.

Presvedčenie, že duchovný odkaz našich vierozvestov v slovenskom
národe nikdy nevymrel, ale v každej skúške sa ukáže ako záchranná
opora a usmerňovateľ novej životnej sily, touto návštevou bolo znovu
dosvedčené a utvrdené. Svätý Otec navštívil ten kus slovenskej pôdy,
na ktorý sa v dnešných okolnostiach dostať mohol. Ale jeho myseľ
letela ďalej a jeho srdce zahrňovalo všetkých Slovákov na celom svete,
najmä v rodnej zemi... Povedal nám to v homílii po slovensky on sám:

"A tu sa môj pohľad nesie duchovne ešte ďalej. K tým všetkým, ktorých
vy tu akosi zastupujete. Pozdravujem Vás, drahí Slováci vo vlasti i
za jej hranicami. Všetkých Vás z celého srdca a s otcovskou láskou
pozdravujem!

Táto láska viedla aj moje kroky do Ústavu sv. Cyrila a Metoda.
Láska k dvom svätým bratom a láska k Vám. Moja návšteva v tomto Ústave
je novým ohniskom v reťazi prejavov úcty a dôvery voči slovenským
vierozvestom!"

Pre pracovníkov Ústavu a pre všetkých, ktorí túto slovenskú ustano-
vizeň nepomáhali, buďovali a vkladajú do nej svoje nádeje, bola pápe-
žova prítomnosť uznaním, že Ústav spĺňa poslanie, čo dostal od za-
čiatkov a povzbudením, aby pokračoval na doterajšej ceste i v budú-
cnosti.

"Ukazovateľmi tejto cesty, príkladom pre všetkých ktorí tu pracujú,
sú naši vierozvestovia. Ján Pavol II. to priznáva pre súčasnosť a
kládie to na srdce do budúcnosti :

"Dnes sme tu, na tomto mieste, kde duchovný odkaz sv. Cyrila a Metoda
je pravidlom života a povedomým programom každodennej práce, aby sme
sa spolu zamysleli nad ich poslanstvom, povzbudili sa ich príkladom
a vzývali o ich ochranu!"

Ján Pavol II. nebol v novembri 1981 v našom Ústave po prvýkrát.
Sedem rokov predtým - v novembri 1974 - zavítal k nám spolu s varšav-
ským arcibiskupom, poľským primasom kard. Wyszińskim, ktorého ko-
sobný tajomník sprevádzal i terajší poľský primas kard. Glępi. Vtedy
si kard. Wojtyła s mimoriadným záujmom popozeral všetky knižné
vydania Ústavu, zaujímal sa o malý seminár, o duchovnú správu medzi
Slovákmi v zahraničí, o činnosť Ústavu v Ríme. Ten istý záujem preja-
voval pri všetkých príležitostiach, keď sme ho osobne mohli neskôr
stretnúť:

Pri svätej omši, ktorú s ním koncelebrovali 14. februára 1980, za
účasti celého Ústavu naši kňazi a na jeseň toho istého roku slovenskí
misionári. Pri audienciách mládeže počas stretnutí, organizovaných
Ústavom, pri audienciách, ktoré užho mával pravidelne otec arcibiskup
Tomko ako generálny tajomník biskupskej synody.

Keď teda prišiel k nám ako pápež, bol dobre oboznámený so všetkým, čo sa tu robí pre slovenských veriacich. V hutnej homílii počas svätej omše sa dotkol všetkých úsekov činnosti Ústavu, pre každú mal primerané slovo povzbudenía a usmernenia.

Lenže pri tejto príležitosti dôležitosť a dosah udalostí nevytvárajú len zo slov, čo odznejú, ale každé gesto je skoby nabité osobitným zmyslom, osobitným poslanstvom. Postehol to veľmi dobre náš diecézny biskup otec Pangrácio, ktorý spomenul, že näd celou návštevou sa nieslo čosi, čo on pomenoval "Prítomnosťou neprítomných".

Zreje to ako protiklad, ale to je len zdanie. Kto sa nad tým lepšie zamyslí, zbadá hĺbku a pravdivosť postrehu. Návšteva zapadala do rokov, v ktorom Ján Pavol II. vyhlásil sv. Cyrila a Metoda - vedľa sv. Benedikta - za patronov Európy. Svätý Otec otvoril tento rok slávnostnou svätou omšou v basilike sv. Klimenta na deň sviatku našich vierozvestov 14. februára. Zaključil ho svätou omšou v našej kaplnke, jedinom rímskom chráme, zasvätenom novým svätým patronom Európy!

Nevidno v tejto skutočnosti mimoriadne poslanie nášho národa pracovať na tom, aby si Európa konečne uvedomila korene, z ktorých vyrástla a z ktorých prinášala ovocie kultúry po stáročia svojej duchovnej prevahy vo svete?

Sme presvedčení, že cyrilometodské dedičstvo bolo vždy podstatnou a povedomou zložkou slovenského duchovného bohatstva, hoci jeho prítomnosť a účinnosť neboli vždy jednako jasné a zjavné. Veide totiž o hodnoty, ktoré sa dajú získať raz navždy, bez nebezpečenstva straty alebo vyblednutia. Sú to nadospol hodnoty, ktoré treba opatrne vachovať a neprestať aj n o z i v o v a ť ! Len tak si zachovávajú pôvodnú účinnosť a majú dosah na skutočný život v každom jeho prejave.

Takto sme hľadeli, bratia a sestry, milí poslucháči, na dedičstvo otcov medzi Slováckmi v zahraničí v našej sérii úvah v rámci Roku svätého Metoda. Preto sme s otvoreným srdcom prijali aj slová, ktorými Svätý Otec Ján Pavol II. zakončil svoju homíliu pri návšteve Ústavu a ktorými zaključujeme aj my naše úvahy :

" Moji drahí! Zostávajúte verní tomuto dedičstvu. Poznávajúte ho stále lepšie, do hĺbky, vo všetkých životných rozmeroch, so všetkými dôsledkami pre osobný a spoločenský život. Žite podľa neho neprestajne, buďte mu verní, ochraňujte a zveľaďujte ho v tejto istote, že on je základom Vašej duchovnej veľkosti a skutočnej kultúrnej výšky Vašho národa - a každého národa!

" Mech Vás v tom vedie príklad Vašich svätých vierozvestov a ochrane Sedembolestnej patrónky Slovenska! "

VR, 22.11.84-sl.

- o -

.... Dowvediac sa o takých mužov Apoštola Mikuláš, poslal po nich, volajúc si vidieť ich ak anjelov božích. Posvätil učenie ich, položiac slovenske evanjelium na oltár svätého Petra apoštola, i vysvätil na knazstvo blahoslaveného Metoda....

/Život Metoda, VI., časť n. 885-94/